

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

GODINA X

Broj 111-112

TUZLA, LIPANJ - SRPANJ 2002.

Cijena 1 KM, 4 Kn

**MLADI ZOVIČANI
NA SMOTRI U TUZLI**

ŠOKCI SU OPET PROSLAVILI DANE SV. PETRA I PAVLA "FALJEN ISUS I MARIJA, TAKO PJEVA ŠOKADIJA"

Djevojka iz Zovika

Svjetski smo, da postoje mnogi kojima nije jasno što će nam to – zašto uopće na taj način proslavljati jedan vjerski blagdan!? Uvjereni smo, međutim, da je mnogo veći broj onih koji su svojom pomoću, ili barem, svojim odazivanjem na sve priredbe i zbivanja, potvrdili ispravnost ovakvih proslava.

Rado prihvaćamo sve dobro-namjerne primjedbe, posebno od onih koji su spremni s nama surađivati, ili su očekivali da ih pozovemo na suradnju, a mi ih nismo zapazili.

Želimo jedino napomenuti o čemu bi trebali voditi računa – ni one koji su do sada nešto radili nije nitko pozvao, nego su se sami uključili u posao za tzv. opću stvar.

Spremni smo prihvatiti i naše kritizere koji sve gledaju crno! Koliko god bili strogi kritičari, ipak su naši! Oni, nažalost, svemu prilaze u previše kritizerskom maniru. Čudni su to ljudi! Zanimljivo je kako ne mogu u sebi pobijediti cinizam i svoje vlastite frustracije, pa im ne valja ništa što je iole intonirano bosanskim

hrvatsvom. Ili to sve odbijaju, samo zato, jer to rade neki ljudi koji se s njima ne slažu, najčešće u političkom, nacionalnom, ili, da budemo pošteniji, u interesnom kontekstu. Stalno nam kušaju nametnuti, ponajviše zbog svog vlastitoga interesa, drugačije, nacionalne i vjerske opcije. To su one opcije koje naglašavaju priču o nacionalnoj ugroženosti Hrvata ovoga kraja, a ništa ne čine kako bi se to, u onoj mjeri u kojoj je istinito, promijenilo. U svojim postupcima drže se one devize: "Što za narod gore, to za njih bolje"! Na tome dobivaju glasove od izbora do slijedećih izbora, a onda opet, po istome provjerenom šablonu, uglavnom ništa ne čineći, da to, što u izbornoj promidžbi proklamiraju, konačno umanje, i na slijedećim izborima pođu od činjenice, kako su zaslužni za neki napredak.

Njihov politički govor slični na uličnu frenetičnu galamu. Takvom galamom, na već poznatoj poslijeratnoj dekadentnoj svijesti i razjarenom strahu birača, uspijevaju se domaći poslanički fotelja, koje se kudikamo bolje isplate, nego raditi u nekoj neosocijalističkoj ili neokapitalističkoj firmi. Zapažena je i njihova apstinencija u sudjelovanju u našim programima, posebice od predzadnjih i zadnjih lipanjskih, odnosno petrovskih događanja.

Blagdan je u prošlosti služio kao bitna orijentacija u preciziranju vremena, jer datumi se teško pamte. Zato ćemo često čuti kako ljudi kažu: rodio se ili umro oko Petrova, školska se godina završava o Petrovu, bilo je to prije ili poslije Petrova. Poznata su vremenska obilježja: "Petrovske kiše i linske suše". Svi dobro znamo nazive ranoga voća koje prispjeva u ovo vrijeme: kruške petrovke, jabuke petrovke i sl.

U župi Soli ove smo godine proslavili "Petrovo", u punom njegovu značenju. Zadnjih sedam godina duhovnim sadržajima i običajima ovoga blagdana, pridodali smo i kulturnu manifestaciju: "Dani sv. Petra i Pavla". Ovih dana, "iza Petrova", sabiremo dojmove i kušamo ih zabilježiti u Hrvatskome glasniku. Bit će nam teško sve to predstaviti, posebno onima koji nisu sudjelovali u svemu ovomu. Sigurno se neće moći iskazati svi naponi i stremljenja, pa i strahovanja organizatora ovih zbivanja.

Kako god bilo, mjesec je lipanj, u župi Soli, sa svojim kulturnim programima, uspješno prošao.

Sve su to organizirali: Franjevački samostan, Društvo Hrvatski Dom i HKD Napredak, uz pomoć Matice Hrvatske i Udruge Hrvatska žena, KŠC sv. Franje, Frame, Rkt. Župnoga ureda Uznesenja BDM u Breškama, Četvrte gardijske brigade iz Orašja (Na sami dan Petrova i Pavlova ugostili su "vojničkim grahom" preko 350 gostiju i sudionika u programu; dali su tri šatora da se može skloniti u slučaju nagle i iznenadne kiše!), kao i istaknutih volontera i članova ovih udruga i institucija.

Treba posebno istaknuti ulogu pojedinih ljudi koji su svojim zalaganjem pomogli da se svi ovi lipanjski projekti uspješno završe: Fra Petar Matanović, Juraj Novosel, Marica Petrović, Marica Vikić, fra Blažan Lipovac. Velik je i broj onih koji su materijalno i na drugi način pomogli. Potrebno je spomenuti neka imena pojedinaca ustanova i firmi. (Unaprijed se ispričavamo onima koje slučajno ne spomenemo a osjećaju se zaslužni za ovogodišnju realizaciju brojnih djelatnosti, uz obećanje da ćemo to učiniti u slijedećem broju Glasnika, ako nam to uredno i dobronamjerno saopće!).

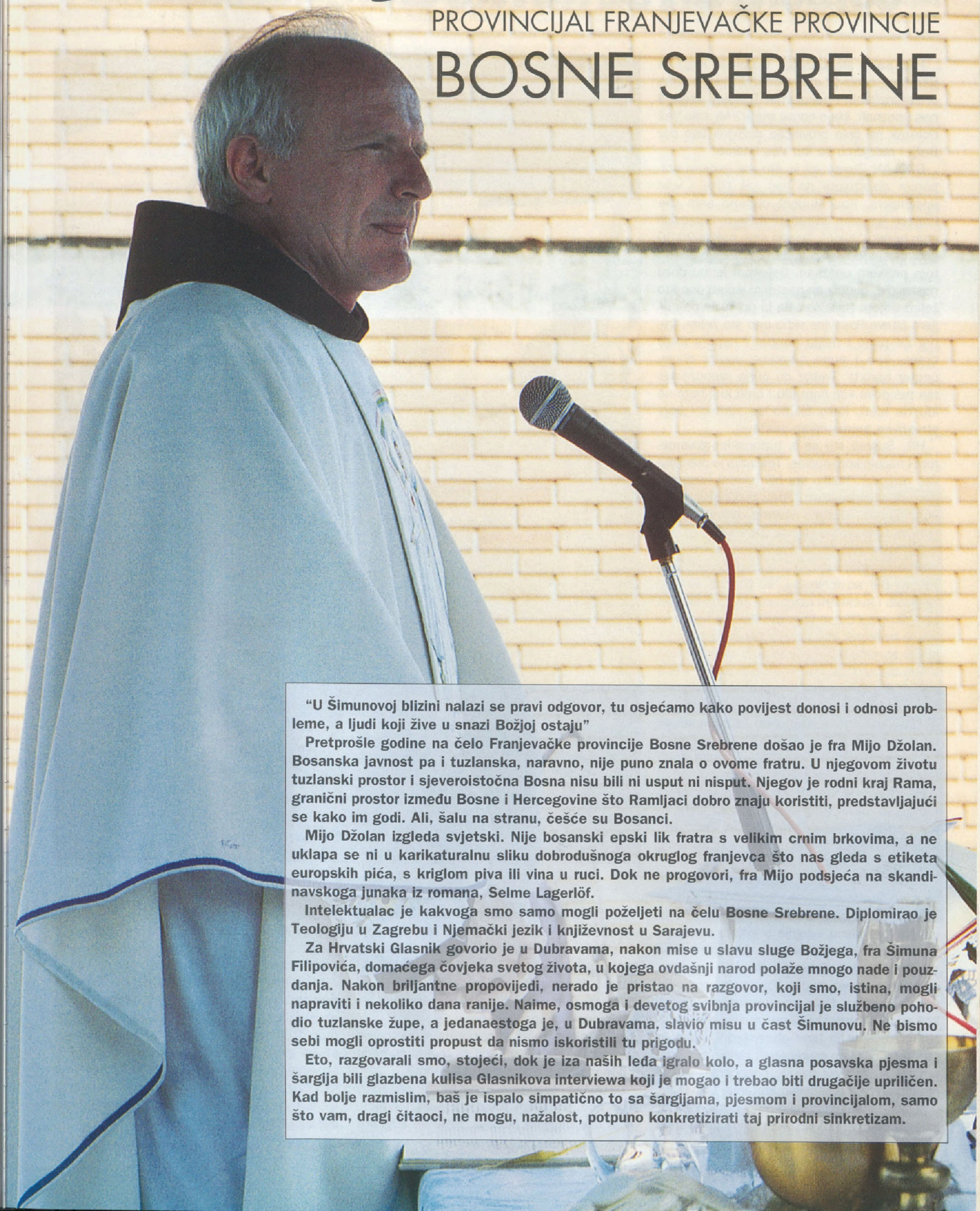
Na koncu, potrebno je naglasiti da je ovogodišnja proslava na sam dan Petrova bila u znaku Šokaca iz Slavonije. Došle su nam u pohode četiri KUD-a: Josip Lovretić iz Otoka, dvije Seljačke sloge, iz Ivankova i iz Gradišta te manja skupina "Dukatići" iz Vinkovaca. Podsjetili smo se zajedno da su i oni i mi, velikim dijelom, potomci bosanskih Šokaca iz sjeveroistočne Bosne, što je svemu davalo posebnu draž i toplinu.

Petar Matanović

MIJO DŽOLAN

PROVINCIJAL FRANJEVAČKE PROVINCIJE
BOSNE SREBRENE

"U Šimunovoj blizini nalazi se pravi odgovor, tu osjećamo kako povijest donosi i odnosi probleme, a ljudi koji žive u snazi Božjoj ostaju"

Pretprošle godine na čelo Franjevačke provincije Bosne Srebrene došao je fra Mijo Džolan. Bosanska javnost pa i tuzlanska, naravno, nije puno znala o ovome fratru. U njegovom životu tuzlanski prostor i sjeveroistočna Bosna nisu bili ni usput ni nisput. Njegov je rodni kraj Rama, granični prostor između Bosne i Hercegovine što Ramljaci dobro znaju koristiti, predstavljajući se kako im godi. Ali, šalu na stranu, češće su Bosanci.

Mijo Džolan izgleda svjetski. Nije bosanski epski lik fratra s velikim crnim brkovima, a ne uklapa se ni u karikaturalnu sliku dobrodušnoga okruglog franjevca što nas gleda s etiketa europskih piva, s kriglom piva ili vina u ruci. Dok ne progovori, fra Mijo podsjeća na skandinavskoga junaka iz romana, Selme Lagerlöf.

Intelektualac je kakvoga smo samo mogli poželjeti na čelu Bosne Srebrene. Diplomirao je Teologiju u Zagrebu i Njemački jezik i književnost u Sarajevu.

Za Hrvatski Glasnik govorio je u Dubravama, nakon mise u slavu sluge Božjega, fra Šimuna Filipovića, domaćega čovjeka svetog života, u kojega ovdašnji narod polaže mnogo nade i pouzdanja. Nakon briljantne propovijedi, nerado je pristao na razgovor, koji smo, istina, mogli napraviti i nekoliko dana ranije. Naime, osmoga i devetog svibnja provincijal je službeno pohodio tuzlanske župe, a jedanaestoga je, u Dubravama, slavio misu u čast Šimunovu. Ne bismo sebi mogli oprostiti propust da nismo iskoristili tu prigodu.

Eto, razgovarali smo, stojeći, dok je iza naših leđa igralo kolo, a glasna posavska pjesma i šargija bili glazbena kulisa Glasnikova intervjua koji je mogao i trebao biti drugačije upriličen. Kad bolje razmislim, baš je ispalo simpatično to sa šargijama, pjesmom i provincijalom, samo što vam, dragi čitaoci, ne mogu, nažalost, potpuno konkretizirati taj prirodni sinkretizam.

HRVATSKI ČOVJEK U TUZLI TREBA IMATI OSJEĆAJ DA SE NETKO ZA NJEGA BRINE

HG: Kako ste doživjeli tuzlanski kraj? Vi Ramljaci, crkveniji ste i pobožniji ljudi od nas proletariziranih i sekularnih Tuzlaka. Jeste li nas upoznali, šta o nama znate? Mi smo Vaš dolazak na čelo provincije doživjeli kao dar Božji i radujemo se što Vas imamo!

DŽOLAN: Drago mi je što me svojom potporom obvezujete da vas još bliže i više upoznajem. Kao student obilazio sam ove krajeve jer sam svirao u našem franjevačkom bendu "Jukić". Danas sam nakon 20-30 godina susreo neke ljude iz Tuzle koje sam tom prilikom upoznao. Osjećam jednu dozu nostalgije, budući da nastojim vidjeti ono što želim vidjeti. Nažalost, da bi od Tuzle pa i diljem čitave Posavine vidio ono što želim, trebat će puno i moga napora i napora moje braće, kao i puno suradnje unutar crkve, unutar naroda. Trebat će puno prepoznavanja trendova koji nam idu i onih koji nam ne idu na ruku, kako bismo se zdravo i konstruktivno prema njima postavili.

HG: Susreli ste se s tuzlanskim guvernerom i načelnikom općine. Televizija je prenijela vaš razgovor. Koliko ste bili iskreni kada ste govorili o zadovoljstvu zbog tuzlanske multikulturalnosti i jeste li valjano obaviješteni o pravim odnosima u kojima Tuzlaci žive?

DŽOLAN: Imao sam prekrasan susret s g. Jasminom Imamovićem i g. Selimom Bešlićem. Bili su to kratki, ali čini mi se vrlo zgusnuti i kvalitetni razgovori. Doživio sam ih kao iskrene i dobre sugovornike. Radujem se što je fra Petar Matanović, gvardijan tuzlanski i vikar naše Provincije ušao u jedan dijalog s ljudima u Tuzli. To je proces u koji treba uvijek iznova unositi i novo oduševljenje, nove radosti pa i nove zahtjeve da bi se ispunila pravda prema svima. Treba nastojati da naš hrvatski čovjek u Tuzli bude čovjek kojega se vrednuje i cijeni i koji treba imati osjećaj da se netko za njega brine.

HG: Jedan je stari franjevački pisac, predstavljajući profil franjevca u tursko vrijeme, napisao da "svaki naš misnik zna četiri jezika". Kakav je profil suvremenoga bosanskog franjevca?

DŽOLAN: Kao provincijal nadzirem sve naše odgojno-obrazovne institucije: Gimnaziju u Višokom, Novicijat u Livnu i Teologiju u Sarajevu. Na tom planu svugdje u svijetu događaju se određeni koraci promjena. Mi smo nedavno dobili jedan *Ratio studiorum*, prijedlog, nacrt za program studija koji ćemo prilagoditi našim uvjetima. Neke spekulativne predmete koji su više teoretske naravi malo ćemo reducirati. Nećemo ih time obezvrijediti, nego ih staviti na provjeru suvremenih zahtjeva, a suvremeni su zahtjevi mediji, priopćenje, praćenje dinamičnih društvenih kretanja. Danas se u godini dana dogodi tako mnogo sadržaja za koje su prije trebali deseci godina pa i više.

Blagoslov Šimunove slike

Kod nas se radi prilično kvalitetno. Imamo obvezu naše generalne uprave iz Rima, koja je nedavno na jednom plenarnome vijeću u Guadalajari u Mexiku zaključila da svaki fratar u svijetu treba poznavati najmanje dva, do tri službena jezika našega reda (talijanski, engleski ili španjolski).

HG: Kakav je vaš stav prema modernome slikarstvu i arhitekturi koji se danas susreću u bosanskim franjevačkim crkvama?

DŽOLAN: Moderna umjetnost općenito stoji pod pritiskom ideje da nakon Auschwitzta nije moguća poezija. Time se sugerira

da je iskustvo zla zadnje iskustvo, nakon kojega smo nemoćni svjedoci apsurdna. Kršćanstvo je zapravo nijekanje zla kao zadnjega iskustva.

Moderna umjetnost stoji općenito u zoni te nemoći. Time su dragocjeniji iskoraci koji afirmiraju smisao. Filozofi su priskočili u pomoć da se izričajima postmoderne, zapravo, shvati moderno vrijeme, čovjek i njegovo nastojanje da se izrekne. Velike priče nije više moguće pričati, nema dohvatljivih smislenih cjelina, postoje krpice smisla. Postoji hrabro slikanje sunca crnim nijansama.

Ja osobno stojim s poštovanjem prema nastojanju umjetnosti da barem ne pobjegne od pravih pitanja, da ostane u utrci traganja za smislom i nadom.

U tom pogledu kao malo gdje u franjevačkim crkvama možete susresti tragove ozbiljnog postavljanja pitanja suvremenog svijeta u prostoru u kojem se ljudi okupljaju da Boga traže. Upravo taj prostor mora biti iskren, ne ilustracija, pred kojom osjećamo rasporak između definirane formule i našeg pitanja koje, kao tražitelji višeg smisla postavljamo.

Ima i tzv. modernih pokušaja koji su neuspjeli, jer su više poza nego iskreno traganje, ima, nažalost, puno i tradicionalnog i modernog kiča, koji je kič upravo po tome što na mjestu gdje pokušavamo susresti tajnu života, susrećemo površne, slatkaste surrogate ili odgovore na koja uopće ne postavljamo pitanja.

HG: Prošle ste godine u svibnju, ovdje u dubravama, otvorili galeriju "Šimun". Kako je vrednujete?

DŽOLAN: Izvršna je to galerija. Čovjek bi rekao - na kraju svijeta preseljeno nešto iz središta svijeta. Ljudi koji su je stvarali na čelu sa fra Stjepanom Pavićem, mogu biti jako sretni. Napravili su dobar posao i ja sam im svima iskreno zahvalan.

HG: Vi ste danas u Prefaciji "vagali riječi". Osjeti se da se riječima svjesno, promišljeno koristite, da, koliko je moguće, izbjegavate šablone?

DŽOLAN: Nastojim uvijek biti kreativan. Bilo je to moje spontano upozorenje pjevačima da će nakon recitirane Prefacije oni trebati pjevati. Zato sam umjesto govoreći bez prestanka, rekao pjevajući bez prestanka.

MI SMO LJUDI KOJI NISMO NAUČILI U SVOME PREPOZNAVATI NEŠTO LIJEPO

HG: Kakav osjećaj imate danas kada govorite o jednom našem čovjeku čije ste promaknuće u nebesku i zemaljsku slavu upravo započeli?

DŽOLAN: Ako netko u jednome čovjeku ili jednoj zajednici prepoznaje vrijednost na kojoj se može graditi i budućnost i zajedništvo, onda to u čovjeku budi osjećaj velike odgovornosti. Odgovornost zato što je naša dubina ovdje sedam stoljeća i mi ne možemo biti nezahvalni prema braći koja su nas do ovoga trenutka doveli i žrtvom i mudrošću i odricanjem, a osobito bih rekao u našem slučaju, traženjem Boga, poput fra Šimuna Filipovića. To su oni zvjezdani trenutci svake zajednice prema kojima se zajednica orijentira u trenutcima nesnalaženja, mraka.

HG: Kako, onda, objašnjavate činjenicu da s naših prostora ima tako malo oficijelnih svetaca u odnosu na npr. Italiju u kojoj, kažu, svaki samostan ima vlastite svece?

DŽOLAN: Postoji nekoliko banalnih razloga koji to mogu objasniti. S jedne strane, za svaki proces kanonizacije trebaju veze i poznavanje funkcioniranja toga mehanizma u Rimu, a s druge, taj proces prate i određeni

troškovi koji postoje u svakome pravnom procesu. Proglašavanje nekoga blaženim ili svetim je jedan od najozbiljnijih pravnih procesa u katoličkoj crkvi.

To se može objasniti i našim čudnim mentalitetom koji nije do sada dovoljno istražen i koji se reflektira i na drugim područjima života. Mi, nažalost, nismo naučili u svome prepoznavati nešto lijepo! Radi toga bi Šimunova legendarna izreka (Hinc sursum - odavde u Nebo), mogla biti ozdravljanje mnogih naših odnosa prema sebi samima. Ne da bismo se precjenjivali i na jedan perverznan način gurali u prvi plan, nego da bismo na zdrav način prepoznali ono što kod nas vrijedi. Treba prepoznati vrijednost ovoga prostora, da se ne ponašamo kao suvremeni ahasveri koji nigdje nemaju smiraja i koji u prostorima koji su im darovani ne prepoznaju darove Božje. U traženju diljem svijeta, redovito nalaze gore od onoga odakle su krenuli.

Mi se, govoreći o ovome odnosu, približavamo jednoj problematici koja je prilično prisutna u svijetu suvremenoga čovjeka koji se pokrenuo, koji je jednostavno izgubio osjećaj za vlastito mjesto u kojemu se može ostvariti i gdje mu je dana prava šansa. Pada mi na um kemičar Kuelho koji navodi zanimljiv primjer mjesta odakle je jedan čovjek, smatrajući to mjesto bezvrijednim, krenuo tražiti vrijednost i obišao čitav svijet, lutajući u nemiru. Drugi je, pak, čovjek baš na tome mjestu s kojega je prvi krenuo, našao vrijednost!

U razgovoru ...

HG: Vidite li budućnost Hrvata u ovome dijelu Posavine?

DŽOLAN: Zar mi nismo po mnogo čemu dio europskoga civilizacijskog kruga? Europa ulazi s vrijednostima i s neodgovorenim pitanjima. Ovdje stoljećima traje san o Europi. Nekako se nadam da ćemo mi Hrvati to prepoznati kao svoju šansu.

Među nama treba i može doći do zaokreta: od osjećaja iskorijenjenosti iz ovih prostora,

postaviti se kao fra Anđeo Zvizdović sa stavom da smo ovdje kod kuće.

To može u nama probuditi novu zdravu energiju. Za to nam ne treba nekih velikih vođa, samo zdrav duh koji se raduje dobru i sudjeluje u njemu. Postoje i posve konkretni temelji prosperiteta Hrvata u Posavini i cijeloj BiH: gospodarski, kulturni, politički, civilizacijski... Nemamo pravo klonuti u trenutku kad se san počinje ostvarivati.

HG: Je li sluga Božji termin koji možemo upotrijebiti svatko za sebe ili je to jedna hijerarhijska razina?

DŽOLAN: To jest jedna razina. Kada proces kanonizacije započne, to je njegova prva stepenica.

HG: Možete li brzo, bez dugoga razmišljanja, nabrojiti nekoliko imena iz slavne bosanske franjevačke prošlosti koji bi se mogli ponuditi u sličnim pozicijama i vrijednostima kao fra Šimun?

DŽOLAN: Imamo uzorne ljude koji su znali u raznim situacijama, a nema kroz kakve situacije naša zajednica nije prolazila, odgovoriti na izazove života tako da nam postaje jasno kako su dopustili da možda i kroz njihovu osobnu slabost govori i svjedoči snaga Božja. Ponajprije, čovjek koga se, nažalost, vrednuje poprilično raznoliko, a mislim da je u pitanju veliki nesporazum — to je fra Anđeo Zvizdović.

Za nas fratre on nije ikona. Običan je fratar, nije postigao svetost po nekim standardima, kako ljudi to danas gledaju. On je

HG: Kad smo kod fra Andela Zvizdovića, recite vaš stav o Ahdnami?

DŽOLAN: Ahdnama je jedan dokument koji se, također, različito vrednuje. Volim se služiti slikama kad nešto želim konkretizirati: Ima jedna slika koju je napravio Đuro Seder. Ona se nalazi na našoj teologiji u Sarajevu. Prikazuje susret fra Andela Zvizdovića i el Fatiha. Taj motiv su pokušavali prikazati i drugi slikari, ali su uvijek Osvajača prikazivali kao gorostasa, diva pred kojim je fra Anđeo jadnik. Seder je shvatio bit naše franjevačke poruke koja treba postati ne samo poruka unutar franjevačke zajednice, nego poruka koja će podići moral i dostojanstvo naroda u kojemu je fra Anđeo rođen. Na toj slici fra Anđeo, ne samo da je ravnopravan Osvajaču, nego on, svojim stavom, svojom glavom i očima pokazuje el Fatihu tko je i na kakav način došao u čiju zemlju. On ima izgled domaćina koji određuje pravila igre. Davanje Ahdname jest zapravo priznanje da je osvajač, a domaćin domaćin. Slijedeća stoljeća nakon Ahdname će pokazati da su možda samo fra Anđeo i el Fatiha doživjeli svu snagu ove drame. Ima tu puno toga što mi možemo naučiti.

HG: Kako doživljavate odnos modernoga civila i fratra u Bosni, danas?

DŽOLAN: Ulazimo u civilizaciju totalne transparentnosti. Reakcije neke braće su otprilike ovakve: Prije ovoga rata, ako si

fratar valjao si dok se ne dokaže da ne valjaš, danas je obrnuto: ne valjaš dok ne dokažeš da valjaš. Na jednoj razini to nam izgleda realno i pravedno. No, treba ponovno, nakon svih razočaranja, graditi svijet u kojem je temeljni stav povjerenje. U tom pogledu fratri ne žele biti nikakva viša klasa i ne radije nas nikakav privilegij u društvu. Najveća radost bi trebala biti kad smo sposobni biti s najmanjima, i prepoznati ljepotu i čistoću svijeta iz njihove, odnosno naše perspektive.

To je najkreativnija perspektiva, jer ona nudi odnos prema ljudima koji je obilježen simpatijom, bratstvom, solidarnošću, a taj stav čini sve dinamičnim, izbjegnuta je svaka dosada i banalizacija života. Iz te perspektive se može biti prisutan na onim mjestima gdje se događa susret ljudi i ljudi, ljepote i ljudi, Boga i ljudi.

Na neki način suvremeni čovjek i fratar idu u posve suprotnim pravcima: Suvremeni čovjek nema hrabrosti biti slab, nezaštićen, ovisan o drugima, pa, kad to igrom sudbine mora biti, jako je nesretan, ideal fratra jest zapravo biti malen, biti nezaštićen, biti ovisan... U svakom slučaju tu vlada onaj naboj koji ne da srcu da se smiri dok barem ne nasluti putokaze prema njegovoj dubljoj čežnji.

Tako je za Hrvatski Glasnik govorio Šimunov brat, fra Mijo Džolan, provincijal Bosne Srebre. Jedan od onih što su stoljećima

štitili krhko kršćanstvo bosanskih ljudi koji nisu, vođeni raznim strahovima, otišli sa svojih prostora.

U propovijedi koja je prethodila našem razgovoru, pokušao je pomoći u trajnijem traženju naše orijentacije u hrvanju sa životom. Obraćajući se Dubravama i svim ljudima Posavine ponudio je hrabar odgovor na pitanja života. Ukazao je na *ritire*, samostane u kojima se oslobađa srce za Boga, u kojima borave ljudi koji imaju dar čežnje za Bogom, gdje se odvija zrenje života kojemu je jasna bit. Šimun je svijet gledao oslobođenim očima ljubavi, njegova poruka od grča oslobađa suvremenoga čovjeka čije je iskustvo strah i prezir. U Šimunovoj blizini diše se Božjim duhom i tu se prepoznaje klica rješenja. Tu se nalazi pravi odgovor, tu osjećamo kako povijest donosi i odnosi probleme, a ljudi koji žive u snazi Božjoj, ostaju.

Put do Isusa nije prohodan kao što se nama čini. Isus se dešava i doživljava u susretima, u blizini ljudi kao što je Šimun. Ljude i stvari treba voljeti i razumjeti, ne očekivati od njih rješenja.

Hinc sursum / odavde idem u nebo, uzviknuo je Šimun (po legendi) u svojoj samostanskoj, ritirskoj samici. Provincijalove riječi nudile su Dubravama Šimunovu poruku koju treba prepoznati i slijediti.

Marica PETROVIĆ

Na prijemu u Tuzli

Dan državnosti Republike Hrvatske JEDANAEST GODINA SAMOSTALNOSTI HRVATSKE

Nakon deset godina, umjesto 30. svibnja, Dan državnosti obilježen je 25. lipnja. Toga dana je prije jedanaest godina Sabor Republike Hrvatske donio Deklaraciju o proglašenju suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske. Ove godine je 30. svibnja prvi put obilježen Dan Hrvatskoga sabora.

Kod Križa na groblju branitelja na Mirogoju brojni državni dužnosnici, izaslanstva i građani položili vijence i zapalili svijeće. Vijence se između ostalog položili i predsjednik Republike **Stjepan Mesić**, premijer **Ivica Račan** i predsjednik Sabora **Zlatko Tomčić**, a na Mirogoju su bili i predstavnici političkih stranaka, te čelnici grada Zagreba i Zagrebačke županije. Vijenci su u spomen na poginule branitelje polagani i na groblju Miroševcu.

U povodu Dana državnosti u zagrebačkoj crkvi **sv. Marka** misno slavlje je predvodio zagrebački nadbiskup **Josip Bozanić**. Na misi su bili predsjednik RH, Vlade i Sabora te drugi državni dužnosnici. Nadbiskup Bozanić je veliki dio propovijedi posvetio problemu korupcije, te rekao, da korupcija nije strana hrvatskom društvu. Statistike kažu da, po raširenosti te pojave, naša država zauzima visoko mjesto u svijetu. Korupcija stvara novu mrežu i nove saveze, koji nadilaze stranačke i ine pripadnosti. Zanemarivanje te pojave možda je razlog rastućeg

negativnog naboja i beznadnog ozračja u nas. Bozanić je poručio kako je u borbi protiv korupcije prije svega potrebna "konkretna, snažna, unaprijed planirana politička volja."

U prigodi Dana državnosti Republike Hrvatske gospodin **Marko Štefanić**, konzul RH u Tuzli upriličio je prijam 24. lipnja 2002. godine u prostorima Generalnog konzulata u Tuzli, na kojem je bilo prisutno više uzvanika iz političkog, kulturnog i vjerskog života grada Tuzle i Tuzlanske i Posavske županije, predstavnici međunarodnih organizacija, te gospodarstvenici i predstavnici javnih medija.

HRVATSKI GLASNIK čestita Dan državnosti svim državljanima Republike Hrvatske.

GENERALNI KONZULAT REPUBLIKE HRVATSKE U TUZLI, ZAHVALJUJE SE SVIM POJEDINCIMA I INSTITUCIJAMA NA UPUĆENIM ČESTITKAMA U PRIGODI DANA DRŽAVNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE, 25. LIPNJA.

Treća likovna kolonija BREŠKE 2002. • 05. - 10. VI.

Uvod

Zbivanja i sa ove, treće po redu, Likovne kolonije "Breške 2002" već su za nama. Likovne kolonije uvijek su bile živa umjetnička akcija u prostoru i vremenu, jedno živo zbivanje i vrutak istinskoga života u stvarnosti najdublje utemeljena. Tako je to bilo na Breškama i ovoga puta. Svaku likovnu koloniju, baš kao i ovu našu, u najvećoj mjeri određuju njeni umjetnici odnosno, potvrđenost i renome pa i slava njezinih glavnih aktera, likovnih stvaralaca, što jedno kraće vrijeme žive i rade u njoj i tako izravno "odgovaraju" za značaj, "čuvenje i veličinu" jedne kolonije u njezinoj budućnosti. U tom pravcu sudjelovanjem na Likovnoj koloniji "Breške 2002", svoj su doprinos ove godine dali umjetnici: **Gabor Kazinczy** (Pečuh), **Đuro Šarkić** (Mohač), **Irena Bando** (Osijek), **Sandra Vehabović** (Osijek), **Stanislav Bavčević** (Split: kipar, gost), **Senaid Buljubašić** (Srebrenik), **Fuad Kasumović** (Tuzla), **Nataša Klopčić** (Gradačac), **Ivona Matković** (Sarajevo), **Zdravko Novak** (Tuzla), **Tatjana Rukavina** (Sarajevo), **Čazim Sarajlić** (Tuzla) i **Marina Trogrlić** (Sarajevo).

Iako nam je, izgleda često, više stalo do drugih, "sekundarnih" implikacija ove likovne kolonije kao društvenoga događanja širokog značenja, tim više bi trebalo raditi na strožijoj selekciji angažiranih umjetnika zbog podizanja kvaliteta umjetničkih djela nastalih u njenom radu (jer "prvo" ovi o "drugom", a ne obratno).

Pozitivna diskriminacija kao i sustavan pristup i trajna briga o koloniji tijekom cijele godine učinit će je s vremenom tradicionalnom u najvrednijem smislu te riječi i pomoći joj u dosezanju visokih skorova u sferi umjetničkih i kulturnih zbivanja u BH ali i svijetu, jer vrijedna umjetnička djela ne poznaju (političke) granice.

Romeo Knežević

Prof. dr. Enes Duvnjaković

g. Jasmin Imamović i gimnazijski zbor

Treća međunarodna likovna kolonija održana je na Breškama od 05. do 10. VI. 2002.

Svečano otvaranje Likovne kolonije uz prigodan kulturno-umjetnički program održano je 05. VI. 2002. Koloniju je otvorio gospodin prof. dr. Enes Duvnjaković, ministar TK, a zatvorio gospodin Jasmin Imamović, načelnik Općine, 09. VI. 2002.

Pokrovitelji Treće međunarodne likovne kolonije "Breške 2002" bili su:

Franjevački samostan Tuzla
Općina Tuzla i
Vlada Tuzlanskoga kantona

Sponzori su bili:

RKT ŽUPNI URED BREŠKE
HKD NAPREDAK SARAJEVO
JKP CENTRALNO GRIJANJE TUZLA
MLIN "HUSINSKI RUDAR" LJUBAČE
PIVARA TUZLA
PRINTCOM TUZLA
SARAJEVO OSIGURANJE DD
FILIJALA TUZLA
TURISTIČKA ZAJEDNICA OPĆINE TUZLA

Sudionici Kolonije su bili akademski likovni umjetnici iz Pečuha, Osijeka, Gradačca, Sarajeva, Srebrenika, Splita i Tuzle

Izložba umjetničkih djela nastalih za vrijeme Kolonije organizirana je 21. VI. 2002. u

Bosanskom kulturnom centru (22 slike i 2 kiparska rada).

Prema ocjenama i ova Kolonija dobro je organizirana, uz veliko zalaganje Napretkovaca, Franjevačkog samostana Tuzla, Župnog ureda Breške i svih hrvatskih društava, a na zadovoljstvo samih umjetnika, HKD Napredak i grada Tuzle. Organizacijski odbor radio je u sastavu: dr. Miroslav Petrović, fra Petar Matanović, fra Martin Antunović, fra Blažen Lipovac, Marica Petrović, Juraj Novosel, Zvonko Bosankić, Romeo Knežević i Marica Vikić. Bio je to poseban doživljaj i nastavak umjetničkog stvaralaštva na našim prostorima.

Održan je Okrugli stol na temu: Likovna umjetnost i ekologija, a u kulturno-umjetničkom programu sudjelovali su: Tamburaški orkestar HKD Napredak, Mješoviti pjevački crkveni zbor, Fram, Matica Hrvatska, Gimnazijski mješoviti zbor (KŠC) i izvorne folklorne skupine Društva Hrvatski dom iz Doknja i Ljepunica. Udruga Hrvatska žena priredila je: Večer ruha, kruha i soli. Upriličen je i susret učenika Opće gimnazije KŠC sa umjetnicima.

Tuzlanski i bosanskohercegovački mediji popratili su ovu Koloniju i dali joj značajan publicitet.

Likovnom kolonijom "Breške 2002" HKD Napredak se i ove godine aktivno uključio u realizaciju projekta Dunav - Drava - Sava, u okviru Euroregionalne suradnje, a hrvatska društva su se aktivno uključila u manifestaciju "Ljeto u Tuzli 2002".

Večer ruha, kruha i soli...

G. Gabor Kazinczy, slikar

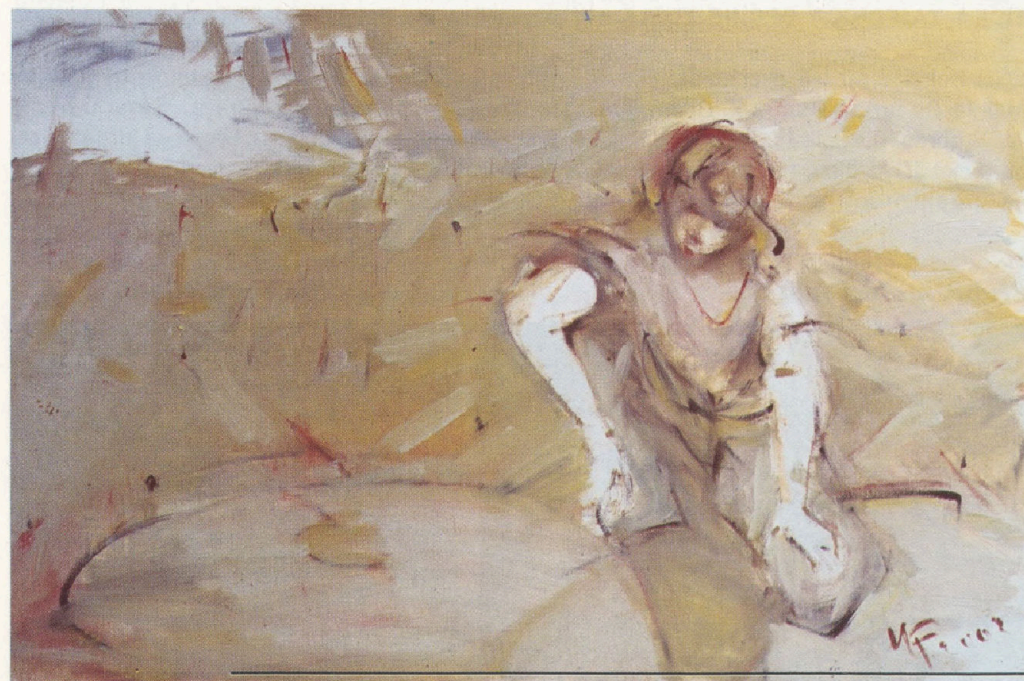
SVIJET EMOTIVNIH STANJA

Razgovor sa slikarom Fuadom Kasumovićem povelj smo neposredno nakon samog zatvaranja Likovne kolonije "Breške 2002", za jednim od stolova ispod lipa u dvorištu crkve "Uznesenja Marijina" na Breškama. Pokušali smo neposredno i jednostavno da u jednom spontanom razgovoru, koliko je to u datoj situaciji bilo moguće, kazati što više o likovnoj umjetnosti.

HG: Kažu da sliku treba gledati, knjigu čitati, glazbu slušati, itd., a da svaki "razgovor" o slici, knjizi, ... nužno iznevjerava prirodu umjetničkog djela i teško ju je izraziti. Usprikos tome ja bih htio da pokušamo govoriti upravo o tome, dakle, da naš razgovor o slikarstvu bude o onome što je u njemu najvrednije i, od povjesničara umjetnosti i ljubitelja, najcjenjenije.

KASUMOVIĆ: U biti, što je to likovna umjetnost općenito danas u 3. mileniju, Vi ste najbolje rekli na onom Okruglom stolu likovne kolonije, recimo, kada ste upozorili na razliku između apstraktnog i realističkog umjetničkog izraza. Najprije bih naglasio da je sva umjetnost, promatrana planetarno, nemoćna. Ona ima moć u duhovnome pogledu, ali u materijalnom nema. Ali, ona nudi rješenja za ono zbog čega čovjek i postoji na planetu kao nešto pametno, kao homo sapiens kojem umjetnost nudi rješenja za boljitak i kojem on osmišljava nekakav svoj prostor. Filozof Lukás, recimo, govoreći o osmišljavanju prostora naglašava njegovo činjenje prijatnim na skoro biološki način, a na jednome mjestu o svrsi umjetnosti govori kao o spasenju, spasu od ništavila.

HG: Svakako je ništavilo različito od ništetnosti koja dolazi od uništivosti materije, jer postoji...

Unutarnje kule

KASUMOVIĆ: Tako je, jer postoji praznina... Kod svakoga čovjeka postoji nekakvo "pražnjenje i punjenje akumulatora". Čovjek se može "puniti" književnošću, umjetnošću i to možemo nazvati njegovom nadgradnjom. Svako ljudsko biće pokušava nadzidati sebe, nadzidati u bilo čemu. Bez obzira na godine likovnoga stvaraoca ili književnika, on uvijek nadzidava, uvijek gradi nekakve svoje kule, unutarnje kule. Da li će one popucati, nestati... to je drugo pitanje. Uglavnom, on pokušava shvatiti svijet u kojem živi.

Temeljna odlika ovih slika na koloniji u Breškama je boja. Cijelo slikarstvo izražava svijet emotivnog, unutarnji emotivni svijet, ono je izraz da tako kažem, "zabetonirane" podsvijesti i emotivnih stanja u njoj. Ono pokušava nešto kazati, a ne znajući što je to. Što je to i u književnosti je nemoguće objasniti, ali jasno je da se radi o prenošenju emotivnoga svijeta kroz materijalno (boja, riječ). Koliko se je u tome uspjelo to je drugo pitanje, pitanje (ne)zadovoljstva slikara ostvarenim, odnosno (ne)uspješnosti slikara u likovnoj umjetnosti.

HG: Recite nam nešto o Vašem slikarstvu.

KASUMOVIĆ: Prije rata sam radio nekoliko tema u ulju na platnu, jednu seriju koja je nosila naziv "Opstanak". Izgleda kao da sam nagovijestio nekakva stradanja jer je kasnije doista došao rat. Također sam radio seriju nazvanu "Maslačak". Svi su ljudi maslačak pa i kosmos je maslačak, u bitnom smislu. Kosmos je jedno "snoviđenje" poput "maslačka". Radio sam i jednu seriju pod utjecajem istočnih filozofija i tada sam razvio svoj svijet osjećanja. Prema filozofiji Veda, vrlo je važna komunikacija ljudi mislima, a i najjača je komunikacija mislima. Smatram da su svi jezici na planeti grubi, sva komunikacija je gruba.

HG: To je prijenos, medij...

KASUMOVIĆ: ... kao medij. Slike su naši snovi. Mi u snovima pričamo, onda razgovaramo, itd. Slika na neki način živi u snovima, nije to romantizam. Recimo, meni su kritičari, nekad davno...

HG: Oprostite, ako dopuštate, pokušajmo biti konstruktivni. Spomenuli ste kako se čovjek u umjetnosti nadograđuje, ali u kakvom je to odnosu sa svakodnevnim bitkom čovjeka, njegovom svakodnevnicom, pitamo se? Čovjek uvijek ima nekakvu svakodnevnicu, on živi, posjeduje nekakve navike i prilično je daleko od tih snoviđenja. Da li Vaš pojam nadogradnje uključuje i svakodnevni bitak čovjeka pa se on javlja uvijek kao cjelovita i potpuna ličnost ili ga naprotiv isključuje, pa se on javlja kao podijeljena i nepotpuna ličnost?

Dovoljna podrška obitelji

KASUMOVIĆ: Nemoguće je da tako bude jer je društvo nesavršeno. Umjetnost nadilazi društvena kretanja.

HG: Može li čovjek živjeti kao umjetnik?...

KASUMOVIĆ: Ne može, ... ja mogu samo da "živim u svom svijetu". Profesionalno se

Oliver

baviti recimo slikarstvom ili književnošću na Balkanu, to je mislena imenica. Zato što je negdje 70% ljudi gladno! To je nemoguće, nemamo srednje klase, ali zato imamo neku novu klasu mesara, profitera, itd., sve se izgubilo na Balkanu. Ovi naši ratovi su učinili da nemamo konzumenata, onih koji bi sliku stvarno, iskreno, kupili. Većina umjetnika živi od nekakvog svog drugog rada, završi fakultet, radi kao profesor ili neki drugi posao.

HG: Pa dobro onda, ipak je umjetnost podvojena, odnosno oni koji stvaraju umjetnost su podvojeni?

KASUMOVIĆ: Ne, nisu! Prvo, nikad se umjetnost nije razumjela, ni u renesansi, ni u baroku, ni u prapovijesti. Kod divljih naroda su čak više bili bliže vječima, nego...

HG: Ali, ipak mora postojati neko razumijevanje...

KASUMOVIĆ: Nije moguće... Jer kada čovjek ide ispred svog vremena u nekakvom prostoru, on postaje neprijatelj tog istog bitka. Ni Leonardo nije imao razumijevanja ni Michelangelo koji se posvađao s papom jer ga nitko nije razumio, a da ne spominjemo ubojstvo Carvaggioa, zato što je razmišljao na jedan drugačiji način.

HG: Ali ako je tome tako, kakav onda može imati značaj slika koju nitko ne gleda, osim slikara samoga?!

KASUMOVIĆ: Govorim o planetarnom pogledu na svijet, ovaj planet je jedan nesavršen organizam, on je po mom mišljenju još poludivlji. U Americi recimo ima 2-3% intelektualaca, u Australiji isto tako. Problem je što na planetu ima malo pameti, ali zato su destrukcije velike.

HG: Dobro, planetarno je to tako, mogu se složiti. Ali što radi slikar Fuad Kasumović u svom "mikro svijetu" kada slika sliku koju nitko ne gleda? Ima li to smisla?

KASUMOVIĆ: Ima smisla. Jedna misao kaže da ako u vašem životu imate barem jednog sljedbenika, a to može biti vaša familija, obitelj, onda vrijedi raditi. Postoji komunikacija unutar njegove obitelji, njegovih prijatelja i oni će ga bodriti.

I tad vjerojatno kao umjetnik dolazite do nekakvog rješenja koje nudite i uz njega vam se svakako postavlja pitanje: je li rješenje pravo? Ako jest, da li ono može što promijeniti? Ne može ništa.

Francisco Goya ako se sjećate, naslikao je strijeljanje rodoljuba u Španjolskoj u vrijeme Francuske okupacije pod naslovom "3. svibanj 1808." Neki kažu da je to prva slika koja govori o egzodusu naroda, holokaustu, ubijanju. Vidite, trebalo je 200, 300 godina proći pa da se dogode novi holokausti, novi koncentracijski logori...

Umjetnost, dakle, ne može ništa promijeniti. Umjetnost je samo estetska varijanta života, ona nudi ljepši život i ništa drugo.

Razgovarao:
Romeo KNEŽEVIĆ

LIKOVNA KOLONIJA 2002.
BREŠKE, 05. - 10. VI.

OKRUGLI STOL: Likovna umjetnost i ekologija
PRIRODI PRIKLJUČENI
INHALACIONI APARATI

Ovogodišnji Okrugli stol kao dio redovnih zbivanja Likovnih kolonija na Breškama, tematski vezan uz ekologiju, protekao je u veoma živoj i zanimljivoj diskusiji. To je razumljivo jer se priroda, odnosno životna sredina čovjeka u najširem smislu - kao i u posebno smislu glede ljepote prirodnih fenomena planeta Zemlje - najdublje isprepleće s likovnom umjetnošću. Napose, glede tajni koje priroda i čovjek nose u sebi i koje umjetnost na svoj način nastoji proniknuti (baš kao i znanost), a koje, očito je, nikada neće biti sasvim proniknute što čitav život na planetu čini opravdano tajnovitim.

Uz to, tu je kao poticaj za ovakvu tematizaciju bila i sveprisutna opasnost od moguće ekološke kataklizme planeta.

Odnos prema prirodi kao lijepom fenomenu i tajni koju treba proniknuti i to na način preovlađujućeg figurativnog i mimetičkog odnosa spram predstavljanja prirode, naročito je vidljiv u djelima likovne umjetnosti do XX. stoljeća. Tada se likovna umjetnost upustila u svojevrstu razgradnju takvoga odnosa jer se on pokazao nedostatnim za estetska i spoznajna nastojanja u našoj suvremenosti, a i stvorila su se djela apstraktnoga likovnog izraza najviše umjetničke vrijednosti, poput onih minulih stoljeća. Ali, u apstraktnome slikarstvu, odnos ekologije i likovne umjetnosti manje je očit, iako neke druge suvremene tendencije u likovnoj umjetnosti - u našoj javnosti manje poznate i priznate - kao što je to potvrdila i diskusija na ovom okruglom stolu - tu vezu ekologije i slikarstva čine i većom.

U umjetnosti je široko i duboko postavljena diskusija obogaćena i osvrtima na religijski fenomen, posebice odnosom prema prirodi koji je u kršćanstvo donio sv. Franjo Asiški.

Moderator Okrugloga stola bila je prof. Marica Petrović.

Najprije se za riječ javio slikar Fuad Kasumović i kao svoj prilog diskusiji naveo primjer

jedne umjetničke instalacije u Francuskoj u kojoj su prirodi priključeni inhalacioni aparati kako bi ova mogla "bolje disati". U stvaralačkoj orijentaciji likovne umjetnosti mogu se pronaći i elementi njene "znanstvenosti", a važan je i njen antiratni odnos.

Likovni kritičar Aleksandar Adamović naglasio je humanistički aspekt likovne umjetnosti i ekologije njima oboma zajednički, uz to spomenuvši, također, neke nove otuđene oblike umjetnosti. Dotaknuvši se opće povijesti BH od kraja XIX. stoljeća, ukoliko je izložio povijest likovnih kolonija, posebno naglasivši prvu održanu likovnu koloniju u Blažuju kraj Sarajeva 1919. godine, te da je slikanje bosanskoga pejzaža tada imalo smisao borbe za BH. Austro-Ugarsku "modernizaciju" u BH ocijenio je suviše strogo, samo kao kolonijalni pothvat, za njene stanovnike potpuno neprihvatljiv. Na kraju je postavio zahtjev za umjetničkom preobrazbom svijeta.

Prof. povijesti i filozofije Romeo Knežević izdvojio je u osvrtnu najprije ulogu i važnost nazočnih slikara na Okruglom stolu za uspješnost likovnih kolonija na Breškama, a zatim i svih ostalih koji "se brinu" za sve druge, šire kulturne društvene aspekte kolonije. Nastojeći provocirati diskusiju, problematizirano je pitanje odnosa apstraktnoga slikarskog izraza i prirode, tražeći prije svega od nazočnih slikara da "mu objasne" taj odnos, pošto je u figurativnom i mimetičkom slikarstvu on nekako "vidljiv i razumljiv" sam po sebi, a u apstraktnom nije.

Plodotvorni brežakčki susreti

Zainteresirano polemičan ali i prvi puta uopće, za riječ se javio akademski slikar Zdravko Novak i, odgovarajući g. Kneževiću, naveo izvanredan primjer jedne likovne instalacije iz svijeta koja najizravnije povezuje likovnu umjetnost i ekologiju, a također spada u suvremene tendencije u umjetnosti kao i apstrakcija. Danas su likovne instalacije

suvremen i čest jezik likovnog izražavanja koji u mnogočemu nadilazi jezik apstraktnoga slikarstva. Neovisno o prethodnom, također, se založio za proširenje kolonije sudjelovanjem i vajara na njoj.

Slikar i direktor Galerije portreta u Tuzli, Čazim Sarajlić, uz ovo umjetničko događanje na Breškama, dotaknuo se niza pitanja: socijalne dimenzije ove kolonije kao bjekstva od otuđenja ljudi; ekologije kao mentalnog zdravlja; vrijednosti

"mimetičkog" u umjetnosti i kulta prirodnih materijala **drveta, kamena, vode**, kroz što se likovna umjetnost i ekologija najizravnije dotiču. Postavio je kao dilemu jedno pitanje o mogućnostima mijenjanja ekološke svijesti kroz jednu likovnu koloniju. Zatim je, djelomice negativno, ovu likovnu koloniju označio kao koloniju "s težom" (ekologija). Na kraju zaželio je ovoj likovnoj koloniji da se "ne izgubi", odnosno da se održi u svojim svakogodišnjim plemenitim nastojanjima.

Vikar Franjevačke provincije "Bosne Srebrenice" i gvardijan Franjevačkoga samostana u Tuzli fra Petar **Matanović** je u svom obraćanju sudionicima Okruglog stola rekao kako nije dovoljno samo "diviti se" prirodi, već da je potrebno i djelovati za prirodu. Također da u tim nastojanjima treba tražiti pomoć Boga. Jedna slika Iva Dulčića "Posljednja večera" najljepša je kada je obasja **svjetlo!**... tada isijava iz nje ljepota mora, sunca, duše... Različiti su putovi slikarstva, znanosti, tehnike ali svi oni idu k istom cilju i teže k jednom. Njegova je želja da se umjetnici vraćaju na ovu koloniju svake godine kao ptice na isto mjesto i da se na njemu "plode": njihova djela i ličnosti, kao i likovna kolonija na Breškama. Odnos između likovne umjetnosti i kršćanstva kroz stoljeća povijesti bio je složen, jedan primjer ikonoklastičkog pokreta u Bizantu u VIII. i IX. stoljeću o tome rječit govori. Rječit primjer po sebi jest i jedna Giottova slika u crkvi sv. Franje u Italiji.

Gostujući vajar iz Splita, Stanislav **Bavčević** naišao je ovdje na isti problem kao i u Hrvatskoj, naime, da slikari **slikaju "ono što ne vide"** misleći na apstraktno slikarstvo, a trebali bi da slikaju ono što vide, a to su **deponije smeća**. Njegove izložbe su tematske i to podmorje s bačenim šporetima, bojlerima i drugim u njemu, toga ima više nego flore... Podržali su ga jedino kritičari.

Likovna umjetnost se ne bi trebala razvijati u pravcu nestanka figurativne umjetnosti i klasičnog pojma lijepog, ona treba u prečišćenoj formi da se razvija i dalje. Njegova skulptura "Pieta" prikazuje Majku s drogiranom sinom u naručju na samrti, i na jedan svoj način govori o drugoj "vrsti zagađenosti". U kulturnoj javnosti nije bilo reakcija na tu kompoziciju.

Zaključujući ovaj prikaz, treba reći da je diskusija na ovogodišnjem Okruglom stolu likovne kolonije na Breškama trajala i nešto duže nego što je to bilo planirano i to na rječito zadovoljstvo njenih sudionika.

Romeo KNEŽEVIĆ

OPĆA GIMNAZIJA KŠC "Sv. Franjo" u Tuzli

V. GENERACIJA DOBILA DIPLOME

Snimak za uspomenu...

Petoj generaciji Opće gimnazije KŠC u Tuzli, diplome zrelosti 47 maturanata uručio je **15. lipnja 2002. godine mons. dr. Pero Sudar, biskup, pročelnik katoličkog školstva u BiH.**

Maturanti su u svečanim odorama, togama i kapama, kakve nose maturanti na Zapadu, uz pratnju limene glazbe i mažoretkinja Centra, prošli u defileu kroz grad do Kapije gdje su položili cvijeće.

Svečanost dodjele diploma upriličena je u amfiteatru KŠC nakon himne Gaudeamus, u nazočnosti roditelja, profesora, prijatelja i učenika Centra. Najbolji učenici dobili su nagrade i priznanja. Titula učenika V. generacije dodijeljena je **IRENI LEŠIĆ**, učenici koja je uz gimnaziju završila i srednju muzičku školu, a u izboru tinejdžerke 2002. godine

zauzela 2. mjesto.

Maturante su pozdravili i čestitali ravnatelj KŠC mr. vlač. **Luka Tunjić**, direktor gimnazije, fra **Martin Antunović**, razrednici: **Sandra Jeleč-Blagojević** i **Ivica Ivanić**, u ime roditelja gđa. **Nada Ahmedić**, dok se u ime maturanata, na organizaciji svečanosti i dolasku dr. Sudara, zahvalila učenica generacije.

Biskup dr. Sudar u svom govoru je naglasio važnost školovanja, čestitao maturantima na postignutom uspjehu i obećao dvije godišnje stipendije za najbolje učenike.

Peta generacija imala je 13 odličnih, 26 vrlo dobrih i 8 dobrih učenika, sa srednjom ocjenom 3,97.

M. ANTUNOVIĆ

Maturalna večer...

RAZGOVOR S UGLEDNOM HRVATSKOM POVIJESNIČARKOM UMJETNOSTI

ŽELJKA ČORAK

"Kad se, polazeći jednom od duljina Hrvatske, dođe do Županje, s punim bi se pokrićem mogao očekivati putokaz koji upućuje na drugu stranu Save: Dubrave, Galerija Šimun."

Tko bi god skrenuo, našao bi se nagrađen djelom jednoga vrtlara koji uporno vraća korijenje onamo odakle ga zla povijest čupa"

Ž. Čorak, Proslov Katalogu Galerija Šimun

Kada sam u Dubravama 11. svibnja na svečanoj misi u čast fra Šimuna Filipovića (Seona, 1739 - Ripatransone. 1802) vidjela gđu Željku Čorak, u prvi mah mi se učinilo da sam pogriješila. Vidjeti je u masi uglednih ljudi prošle jeseni (2001) kada se u Dubravama svečano otvarala obnovljena galerija "Šimun", bilo mi je normalno jer je obnavljanje galerije usko vezano uz ime ove zanimljive žene. Toga dana Dubrave su ugostile tako veliki broj poznatih imena iz svijeta umjetnosti da se ni mnogo razvikanije galerije često ne mogu pohvaliti sličnim gostima.

Ali, otkuda Željka Čorak u Dubravama 11. svibnja 2002. ?!

Neočekivano srdačno i jednostavno je pristala govoriti za Hrvatski Glasnik. Posrednik je bio fra Stjepan Pavić koji je u prošlogodišnjem razgovoru za naš list, prigodom obnavljanja galerije "Šimun" ubrojio gđu Čorak u "vrhunske stručnjake koji su radili zdušnije nego ja" i još "Kod svih sam osjetio tu jednu želju za uključivanjem u maticu doprinosa za narod, za naš kraj, za našu državu Bosnu i Hercegovinu (...)"

U prostoru galerije o kojoj je s toliko hvale pisala i na čijem je postavljanju tako srcem radila, razgovarale smo kao stare poznanice. Nisam imala dojam da joj je smetala glasna disonantna posavska pjesma iz dvadesetak raspjevanih grla niti svirka šargije i violine koja se nenaviklome uhu može učiniti divlja i neprivlačna. Barem nije ničim pokazala prezir ili negodovanje. Bila je draga i naša.

U Dubravama se radi o jednom kompletnome duhovnom projektu

HG: Mi koji odavde pratimo događanja u hrvatskoj umjetnosti i hrvatskoj duhovnosti, uopće, pratimo i Vaš rad. Što Vas je navelo da na prostoru Bosne trošite svoje dragocjeno vrijeme, tražite i nalazite predmete vlastitoga zanimanja?

ČORAK: Trošila sam dragocjeno vrijeme, a svačije je vrijeme dragocjeno, na vrlo dragocjen povod. Znate, kada netko radi na pravome, velikom projektu, onda je svakome sreća da se takvome projektu priključi. Tonko Marojević i ja s radošću smo se priključili projektu fra Stjepana Pavića. Zapravo je riječ uvijek o tome da bi svaka točka našega postojanja morala biti neka točka konvergencije. Moraju postojati razlozi zbog kojih ona živi, duhovni razlozi u prvome redu. Fra Stjepan Pavić upravo proizvodi jednu takvu čudesnu točku konvergencije u jednome kraju koji je veoma stradao. On je uspostavio galeriju na kojoj je sam radio preko trideset godina, a povijest joj je dala još snažniji smisao. Ta bi galerija, dakako, imala svoj smisao i da se nije dogodilo sve ovo što se dogodilo za vrijeme rata u bosanskoj Posavini i u Hrvatskoj, ali sada pogotovo, u nju vrijedi investirati. Nevolja uvijek ima prednost za one teritorije koji su bili najviše ili posebno pogođeni.

Evo, vidjeli smo današnji događaj, nije riječ samo o galeriji, zapravo je riječ o jednome kompletnom duhovnome projektu. Fra Stjepan je u međuvremenu zasnovao i jednu biblioteku koja danas već broji, ja mislim, na desetke tisuća knjiga koja će biti uspostavljena kad se oslobodi prostor. Danas, vraćajući kult jednoga baroknoga franjevca, on, na neki način, stvara razlog dolaženja, duhovnoga klanjanja, boravljenja na jednome mjestu gdje postoji takva duhovna okomica iz koje će se crpsti snaga u koju će se polagati nade. Ta će okomica, ta će osobnost, taj će svetac ubuduće, sasvim sigurno, jednako sudjelovati u oživljavanju ovoga prostora, ovoga podneblja, spajajući nebo i zemlju. To je valjda bitna funkcija svega čime se bavimo, i umjetnosti i življenja i slobodnoga vremena.

HG: Šta Vi, uopće, znate o Bosni i otkada datira Vaše zanimanje za Bosnu? Je li to veza s franjevaštvom ili postoje neki drugi razlozi?

ČORAK: Postojale su u mojoj obitelji neke veze dugoga vijeka. Moj otac je, npr. maturirao na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom, tako da se ja na toj adresi osjećam gotovo kao posvojče i golema mi je radost kad se mogu uključiti ma u što, što se oko te ustanove zbiva. Dakako da je fra Stjepan Pavić mobilizirao ne samo mene, nego jedan cijeli krug ljudi u Zagrebu. On se, naprosto, pojavi kao čarobnjak oko kojega se smjesta okupe neka zbivanja, neke energije. Svi postanu međusobno dobri, svi odjednom osjećaju da imaju cilj. Tako, vjerojatno je to, općenito, karakteristika franjevac koji su uvijek znali okupljati najbolje u ljudima.

Očito je da i među takvim ljudima postoje posebno talentirani, a, evo, s jednim smo se susreli i taj nas je mobilizirao.

HG: Jeste li susretali i druge svećenike, kakva su Vaša iskustva?

ČORAK: Rekla sam da imam tople veze s cijelom Gimnazijom u Visokom. Čast mi je poznavati neke profesore, dopisivati se s nekima od njih, npr. s fra Ignacijem Gavranom. Zaista, svaki put kad sam u dodiru s tim čovjekom koji je potrošio svoj život na duhovnost, ja se osjećam počašćenom i radujem se.

Mnogo će se stvari morati drugačije postavljati danas, nego što su se postavljale jučer

HG: Svjedokom ste devastiranja svih bosanskih duhovnih i materijalnih vrijednosti koje su bile daleko od očiju, čak i hrvatske, a pogotovo svjetske javnosti. Mislite li da imamo šansu?

ČORAK: Šansu za što?

HG: Šansu da trajemo?

ČORAK: Naravno. Kad čovjek u to ne bi vjerovao čemu bi uopće postojao. Hoćemo li trajati umnogome ovisi o nama! Nekada ovisi o radnjama koje su naizgled luksuzne i dugoga dometa, koje nisu za sutra, nego za prekositra. Mislim da je naša slabost upravo u tome što malo mislimo na prekositra. Mi smo htjeli sve odmah, pa smo možda neke stvari i izgubili na način - odmah. Da smo htjeli dalje, još dalje, možda bismo dočekali drugo i drugačije!

HG: Kako objašnjavate zanimanje hrvatskih intelektualaca (ne političara!) za Bosnu i Hercegovinu koje, i kada postoji, redovito je nespretno artikulirano, a najčešće ga uopće nema.

Jedna ste od rijetkih iz hrvatskoga vrha koja se nađe na ovakvim mjestima.

ČORAK: Možda bih se lagano pobunila na ovo što ste rekli. Vjerujem da imate duboke razloge, ali meni se čini da nije tako. U Zagrebu postoji, u Hrvatskoj sasvim sigurno (cjelokupnu situaciju slabo poznajem), cijeli niz vrlo vrijednih ljudi koji se itekako zanimaju za Bosnu, koji su itekako živjeli sa svim onim što se ovdje događalo. Pogledajte recimo samo izdavača Durieux kakva mu je programska politika (to je Nenad Popović). Koliko je knjige izdao o Bosni, posvećene problematici Bosne. Pogledajte, na kraju krajeva, prisutnost ljudi kao što su Lovrenović i Jergović u hrvatskoj javnosti. Pa rijetko je bilo eksponiranih ljudi dugi niz godina koji su, poput njih, izazivali dijaloge, pristajanja, nepristajanja. Nije to

problematika koja se prešućuje i u kojoj se ne sudjeluje. Ne bih rekla! Možda je, zapravo, slično sa svim, možda smo mi, zapravo, suviše tihi na mnogim planovima, ne samo u odnosu prema Bosni. I prema Hrvatskoj!

HG: Možda mi iz Bosne jesmo malo agresivniji, nametljiviji, možda neki naši intelektualci jesu prisutni u hrvatskoj javnosti, ali imam dojam da ih se gleda s podozrenjem, da nisu obljubljeni. Naši se uspjesi minimiziraju i, nerijetko, posve prešućuju ili krivo predstavljaju (Primjer sa "Ničijom zemljom" i svojtanjem "Oskara"). Zašto umanjujete naše vrijednosti?

ČORAK: Ne bih Vam znala reći zašto, ali mislim da to nije specifično zapostavljanje. Mislim da su mnoge prave vrijednosti zapostavljene. Možda stvari proizlaze iz neke neopredijeljenosti u definiciji između regio-

Gđa Željka Čorak i fra Stjepan Pavić na otvaranju Galerije "Šimun"

nalnoga i nacionalnog, ako se to uopće može takvim nazvati. To je jedna teška problematika o kojoj bi trebalo govoriti dulje i na drugačiji način. Ima ljudi koji prisežu na ono što jest Bosna, ima ih koji, pak, okreću leđa onome što jest Hrvatska. Svakako, te relacije između Hrvatske i Bosne, povijesno, postaju sve složenije, rekla bih, profiliranje. I mnoge stvari će se morati drugačije postavljati danas, nego što su se postavljale do sada.

Mislim da se rađaju neke nove veze

HG: Pisali ste, u vezi s Galerijom "Šimun", da ljudi koji budu pisali o likovnoj umjetnosti u Hrvata neće moći zaobići Dubrave. Smatrate li i sve druge duhovne vrijednosti bosanskih Hrvata ravnopravnim dijelom hrvatskoga korpusa?

ČORAK: Ja to smatram i dijelom hrvatskoga korpusa i dijelom nečega sasvim specifičnoga na svijetu što jest Bosna, dakle, i dijelom bosanskoga korpusa.

Osobno sam vidjela tri stotine ljudi koji

su iz Zagreba s najvećim interesom i s najvećom blagonaklonošću bili došli na otvorenje ove galerije. To su bili, ako se ljudi mogu dijeliti na kategorije, zaista, u smislu nekakve duhovne životnosti, živi ljudi i pravi ljudi.

U kontaktu s bosanskim franjevcima ja sam osobno naučila o Bosni mnoge stvari o kojima nisam ništa znala. Stekla sam uvid u neka umjetnička ostvarenja, ne govorim samo o literaturi, o pisanim izvorima, nego, recimo, o nekim spomenicima arhitekture o kojima nisam imala pojma. Za mene je kao povjesničara umjetnosti koji se nešto bavio historicizmom i 19. stoljećem, susret s crkvom u Ovcarevu bio otkriće. Takvoga historicizma u Hrvatskoj nema. Raduje me što ću, sasvim sigurno, jedan dio svoga života posvetiti tim poticajima.

HG: Kako Vaše kolege i prijatelji gledaju na taj Vaš, da kažemo, novi interes?

ČORAK: Evo nema desetak dana da je jedna ekipa moga instituta bila ovdje. Nisam ja bila sama. Bila je kolegica Mirjana Repanić - Braun koja se zanimala za jednoga baroknog slikara Sensera, čija se jedina potpisana slika nalazi upravo u Visokom. Bila je neki dan jedna cijela grupa kulturnih radnika među kojima, evo, i direktor Moderne galerije u Zagrebu, Igor Zidić koji je s maksimalnim interesom saznavao neke stvari. Vratio se oduševljen kao i svi ostali, uostalom, tako da se ja stvarno ne osjećam osamljenom. Mislim da se rađaju neke nove veze.

Nema čovjeka koji je bio u Dubravama, a da se tih Dubrava ne sjeća kao doživljaja, da ne govori o toj galeriji s poštovanjem. Evo, jučer je prof. Frangeš požalio što ne može doći ovamo, išao je na Tadijanovićeve dane, jer je to ranije obećao. Donat, Prica i još mnogo književnika, uostalom sve su to na neki način privatni odnosi fra Stjepana Pavića, često spominju galeriju koja je u međuvremenu znatno narasla. Mi samo čekamo novi prostor da se ubacimo u novi posao.

HG: Kako doživljavate fra Stjepana Pavića?

ČORAK: Ja sam u zadnje vrijeme s njim išla oko izdavača u vezi s knjižnicom. Dovoljno je kazati ime i prezime fra Stjepan Pavić, sva su vrata otvorena: od Školske knjige, Profila, Durieuxa, Mozaika, do Antibarbarusa! Da vi vidite te donacije, s radošću! To su kompletne biblioteke! Sva izdanja pojedinih izdavača. Vi znate u kakvom su položaju danas izdavači i kako cijede svoje donacije. To je trebalo vidjeti! Zaista takvoga ambasadora franjevački red nije u kulturi imao!

Željka Čorak, ele-gantna dama koja se zaputila Šimunu u pohode, dotjerana kao da je krenula na neku eminentnu svečanost, iskreno je ispoštovala prigodu, prostor i ljude kojima je došla u goste. Imala je decenat nakit koji nije mogao proći nezapažen. U rukama je, za Šimunovu sliku, donijela ružu sa zanimljivom pričom kojoj je pridodala snagu metaforike.

Mogla je doći u tenisicama i hlačama, sportski odjevena, nenakikena, i to bi svatko normalan razumio. Dan je bio topao, a put od Zagreba do Dubrava nije kratak.

Zadržavajući je u sjećanju onako srdačnu i pričljivu, zadovoljna što smo se upoznale, kod kuće sam još jednom pročitala Prolog Katalogu Galerije Šimun i povjerovala riječima koje je napisala:

"Nastala u relativno kratko vrijeme za oblikovanje ovako reprezentativnog korpusa, ali dugo vrijeme ako se uzme u obzir da je ona rezultat cijelog jednog ljudskog života, tridesetak godina kolekcionarskog djelovanja - nastala s materijalnim ograničenjima, ali iz dubokih motivacija i velikog znanja - Zbirka u Dubravama postala je mjesto gdje se može steći relevantan uvid u razvoj i ponudu hrvatske umjetnosti dvadesetog stoljeća, vjerojatno i mjesto bez kojega se takav uvid ne može steći".

Rastajući se s ovom šarmantnom intelektualkom koja je bila savjetnicom prvoga hrvatskog predsjednika, a danas duhovito za sebe kaže da je savjetnica jednoga bosanskog bratra, osjećala sam da naša priča nije završena, da će nam ona u vremenu koje dolazi još mnogo toga reći o nama.

Marica PETROVIĆ

Sjećanje na 25. svibanj

TUZLANSKO SJEĆANJE NA UBIJENU MLADOST

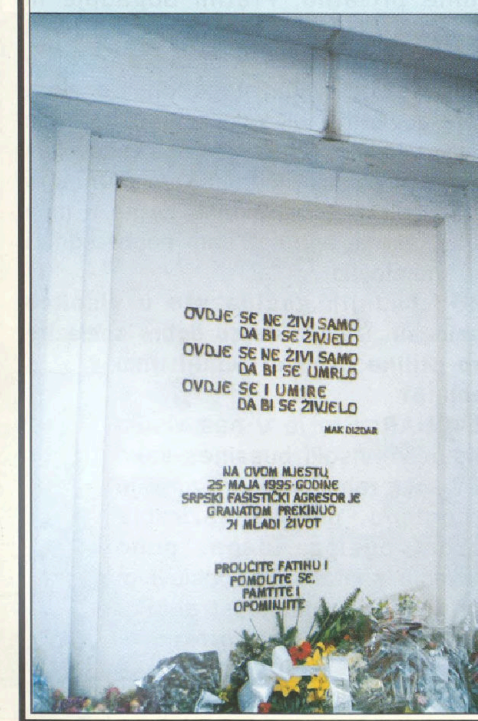
25. V. 1995. - 25. V. 2002.

U Tuzli obilježena 7. obljetnica stradanja mladih na Kapiji

Događaj u Tuzli, 25. svibnja 1995. godine, pred TUZLANSKOM KAPIJOM, gdje su se okupljali mladi i gdje je toga dana neprijateljska granata usmrtila 71 mladu osobu, a ranila više od 170, ostat će svima nama u vječnom pamćenju.

I ove godine grad Tuzla je obilježio taj dan polaganjem cvijeća i vijenaca i paljenjem svijeća na zajedničkom groblju na Slanoj Banji i na Kapiji. Zajedničko groblje i Kapiju pohodili su majke, očevi, braća i sestre, mnogi prijatelji, građani, te predstavnici vlasti, političkoga i vjerskog života Tuzle i Kantona, te odali počast žrtvama toga zločina. Organizirana su sportska nadmetanja, nastupi umjetnika i amatera. U programu su sudjelovali i učenici Srednje muzičke škole. Uzgajivači golubova pustili su 71 goluba, te na taj način simbolizirali odlazak ubijenih duša u nebo.

Udruga Hrvatska žena položila je cvijeće i zapalila svijeće na zajedničkom groblju na Slanoj Banji.

ANTE ZVONAR

Gospodin Ante Zvonar komercijalni direktor i član Nadzornog odbora Mlina "Husinski rudar" d.d. Ljubače.

Listajući ranije brojeve Hrvatskoga Glasnika, može se primijetiti, da je gospodin Ante Zvonar bio često naš sugovornik ili kao predsjednik Općinskog odbora HDZ ili kao predsjednik Upravnog odbora DOO Soli. Pisao je i povijesne članke o Bosni. Zatim dolazi zatišje. Od 1998. - 2000. bio je zastupnik u Skupštini Tuzlanskoga kantona. Bio je uspješan inicijator ulaska Društva Hrvatski dom, kao krovne institucije Hrvatskoga naroda u Tuzli, u proračun Vlade Tuzlanskoga kantona. Jedan je od prvih članova Društva Hrvatski dom, dopredsjednik je Upravnog odbora Društva i aktivni sudionik svih zbivanja u hrvatskim društvima našega grada.

HG: Niste rođeni u Tuzli, ali ste dio svoga života posvetili ovome gradu. Koliko se osjećate Tuzlakom?

ZVONAR: Tuzla je moj grad. Poslije Tomislav-града, najljepši grad u BiH. U zadnje vrijeme sam ponosan na njenu čistoću. Ugodno se osjećam kad mi dođu poslovni partneri i odmah primijete i kažu mi: kako vam je čist grad. Moje čestitke načelniku Imamoviću.

HG: Politika je u Vaš život ušla kasno. Koliko je danas politika važna u Vašem životu?

ZVONAR: Politikom se bavim zadnje dvije godine privatno. Pratim događaje na političkoj sceni BiH, posebno kod Hrvata. Moram Vam reći da analiziram političke događaje, uglavnom pogodim, nažalost, razvoj događaja, ali Vam isto tako moram reći da uglavnom nisam s njima zadovoljan. U svakom slučaju, moram Vam priznati da danas politika nije onoliko važna u mom životu kako je bila dok sam neposredno u njoj sudjelovao.

HG: Zadnjih godina ste u visokom bussinesu. Izgleda da se dobro snalazite, iako prilike u našoj zemlji nisu stabilne?

ZVONAR: Što je u nas visoki bussines? Visoki bussines kako ste Vi rekli zahtijeva dobro zdravlje i kondiciju, puno angažiranje tijekom cijeloga dana, puno putovanja, kontakata sa poslovnim partnerima, primanje stranaka, uvijek dobro raspoloženje, preciznost u radu i točnost u ispunjenju preuzetih obveza. Ako

Zvonar: "Svi su uposleni potrebni za dobar proizvod, a dovoljan je samo jedan loš da sve upropasti."

ste spremni i sposobni na takav rad i drastično skraćanje svoga slobodnog vremena, onda ste dobro došli u visoki bussines.

STVARA SE DOBAR IMAGE PODUZEĆA

HG: Predstavite firmu MLIN "HUSINSKI RUDAR" LJUBAČE?

ZVONAR: Mlin "Husinski rudar" d.d. Ljubače je dioničko društvo za proizvodnju i promet brašna i žitarica na planiranom ovogodišnjem nivou cca 30.000 tona proizvoda. Pored proizvodnje brašna svih tipova i velikog asortimana tridesetak pakiranja u sastavu društva je i tvornica stočne hrane cca 10.000 t/godišnje, a uskoro i mlin za mljevenje kukuruza cca 8.000 t/godišnje. Sa ovako zaokruženom proizvodnjom bit ćemo jedino poduzeće u BiH.

HG: Tko je vlasnik firme?

ZVONAR: Vlasništvo u dioničkom društvu je raspoređeno na sljedeći način: g.Drago Jurić

27%. Ostali suvlasnici su PIF-ovi: BIG, EURO FOND, BONUS, HERBOS, CROBIH i radnici oko 2,5%. Predsjednik Skupštine i predsjednik uprave je Drago Jurić.

HG: Vaš položaj u firmi?

ZVONAR: Ja sam član Nadzornog odbora imenovan od Skupštine društva na 4 godine, a od predsjednika uprave na funkciju komercijalnog direktora, sve dok tu funkciju obavljam na zadovoljavajući način.

HG: U kakvom ste stanju zatekli (kupili) firmu? Je li stanje poboljšano otkad je Mlin u privatnom vlasništvu?

ZVONAR: Mlin Ljubače je do privatizacije radio sa cca 30.35% kapaciteta, sada radi sa 75% kapaciteta. Tvornica stočne hrane nije uopće radila. Sada radi, a u srpnju će proraditi u punom kapacitetu. Također, očekujemo puni kapacitet proizvodnje i kukuruznog mlina. U ovom slučaju privatizacije dogodile su se, po mom uvjerenju, dvije dobre stvari za Mlin Ljubače. Poduzeće je privatizirano i dobilo je svog vlasnika, ali posebno je važno istaći da je na čelu društva došao g. Jurić koji je za nepunu godinu dana preporodio ovo

poduzeće. Povećala se proizvodnja za duplo, poduzeće se finansijski konsolidiralo, a prosječna plaća se povećala za 60% sa trendom rasta gotovo svakog mjeseca. Danas Mlin Ljubače redovito servisira svoje finansijske obveze nastale prije privatizacije kao i tekuće. Što je, također važno, stvara se jedan dobar image poduzeća.

HG: Je li bilo otpuštanja uposlenika ili novih zapošljavanja i kakva je kvalifikaciona struktura zaposlenih?

ZVONAR: Nije otpušten nitko kao višak, zaposlena su tri visokostručna djelatnika. Bilo je radnika koji su sporazumno, uz otpremninu, napustili poduzeće. Danas je u mlinu zaposleno 115 radnika.

HG: Odakle nabavljate pšenicu?

ZVONAR: Pšenicu nabavljamo iz USA, Hrvatske, Mađarske i BiH. Kupujemo samo kvalitetnu pšenicu unaprijed provjerenu u našoj laboratoriji, koja je vrhunski opremljena i ima odličan kadar.

HG: Smeta li Vašoj firmi prekomjeran uvoz robe koju vi proizvodite? Je li domaća proizvodnja zaštićena Zakonom? Na koje tržište plasirate robu?

ZVONAR: Domaći proizvođači (mlinovi) zaštićeni su zakonom, prelemami kad je u pitanju uvoz brašna, ali naš problem je druge prirode.

Mi moramo zaštititi vlastitu proizvodnju na slijedećoj osnovi:

- Još na žalost imamo porozne granice, nemamo dovoljnu ili gotovo nikakvu tržišnu i sanitarnu kontrolu, inertnost inspeksijskih organa oko poslovanja malih mlinova koji su registrirani na tzv. Uslužnu meljavu pšenice, a u praksi rade 90% na komercijalnoj osnovi bez odgovarajućih izvješća o meljavi pšenice i evidencije o prometu brašna po tipovima i kupcima.

- Federalna vlada morala bi pod hitno usvojiti naše predložene Pravilnike o izgradnji i rekonstrukciji mlinova, pekara i tvornica tjestenine. To je neophodno potrebno zbog bar djelomičnog uvođenja reda u proizvodnji i prometu brašna, pekarskih proizvoda i tjestenine.

HG: Kakva je naplata potraživanja i dugovanja?

ZVONAR: Uglavnom zadovoljavajuća. Na tom veoma važnom segmentu radimo neprekidno. Kod nas važi pravilo roba koja je prodana, a nije naplaćena nije prodana nego je dana.

HG: Što poduzimate za unapređenje proizvodnje, bolje uvjete rada i kakve su perspektive Mlina?

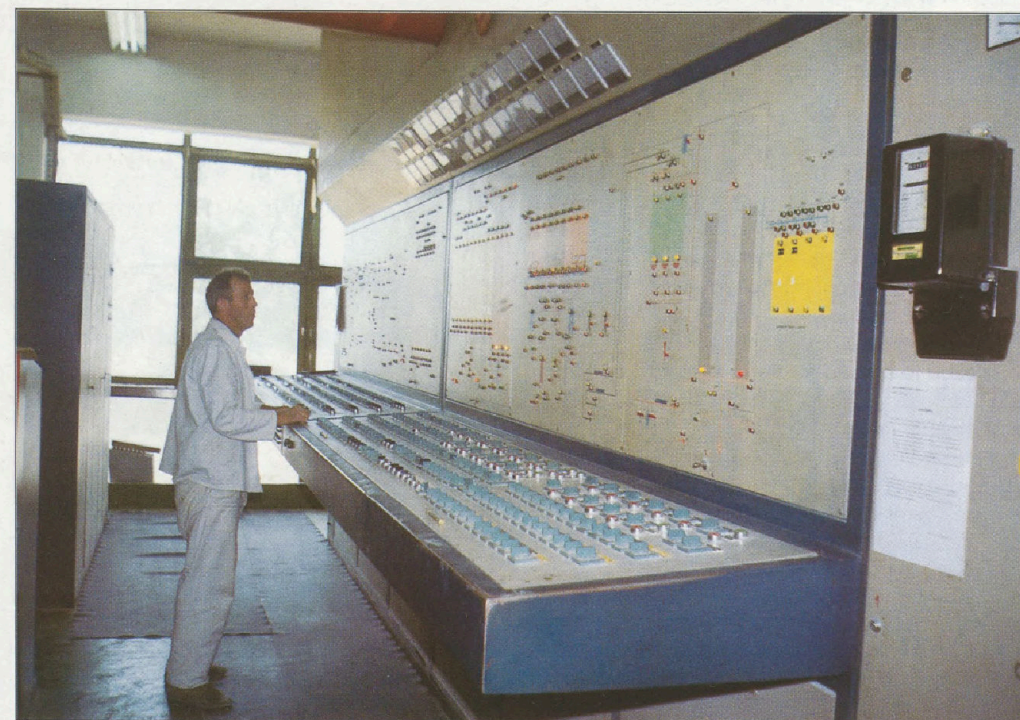
ZVONAR: Sada u Mlinu imamo glavnog inženjera za kvalitetu, što do sada nije bio slučaj. Ići ćemo na uvođenje ISO standarda za proizvodnju, jer u svakoj vrsti proizvodnje važi pravilo. Svi su uposleni potrebni za dobar proizvod, a dovoljan je samo jedan loš da to upropasti.

Perspektive Mlina su ovako zaokruženom proizvodnjom, veoma dobre i nose u sebi, po mom sudu, dobru budućnost, solidna primanja za uposlene kao i dividendu za vlasnike.

JURAJ NOVOSEL

Odjel meljave pšenice na valjnim stolicama

Odjel komandnog pulta

U laboratoriju...

LJETO u Tuzli

2002.

SEDMA SMOTRA DANI SVETOGA PETRA I PAVLA, TUZLA 2002.

Tuzla, 21., 26., 28 i 29. lipnja 2002.

Petak, 21. lipnja

U prostorijama Bosanskoga kulturnog centra otvorena je izložba slikarskih ostvarenja s Treće međunarodne likovne kolonije "Breške 2002". O vrijednostima ove međunarodne likovne kolonije govorio je gospodin Aleksandar Adamović, likovni kritičar.

Izložbu je otvorio fra Petar Matanović, tuzlanski gvardijan i predsjednik Upravnog odbora Društva Hrvatski dom. Gosti izložbe bili su umjetnici koji su slikali na brežnjačkoj koloniji i građani Tuzle koji su došli i na koncert, što je održan nakon otvaranja izložbe.

Posjetitelji izložbe dobili su i katalog svih djela urađenih na Koloniji.

Aleksandar Adamović, kritički osvrt...

SVEČANI KONCERT

Gospođa Marica Petrović pozdravila je u ime Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta TK i u svoje osobno ime organizatore ove značajne manifestacije u čast Dana svetog Petra i Pavla, koja se održava u okviru Ljeta u Tuzli.

Na manifestaciji sudjeluju hrvatske i katoličke udruge koje djeluju u Tuzli. Rad ovih udruga osjeća se u našem gradu, doživljava kao zajedničko dobro svih građana i ima materijalnu potporu Općine Tuzla i Tuzlanskoga kantona.

Svečani koncert što su ga naše udruge organizirale u povodu tradicionalne proslave Dana Petrova, održan je u velikoj dvorani BKC. Dani Petrova se organiziraju u sastavu manifestacije Ljeta u Tuzli 2002.

Dani svetih apostola Petra i Pavla svake godine okupe u našem gradu veliki broj sudionika i poštovatelja naših udruga.

To je prilika kojoj mi pokazujemo svoj rad u oblastima duhovne i svjetovne glazbe, tamburaške glazbe, folklor, likovne umjetnosti i književnosti.

Sve što je urađeno u našim udrugama, rađeno je s ljubavlju i željom za promicanjem hrvatske kulturne baštine našega zavičaja, naše domovine i širega europskoga stvaralaštva.

Na Koncertu su nastupili:

1. Mješoviti crkveni zbor crkve sv. apostola Petra i Pavla pod ravnanjem gđe Evice Cerić
2. Mješovita vokalna-instrumentalna skupina Fram, Tuzla pod ravnanjem fra Drage Bojića
3. Folklorna skupina Opće gimnazije pri KŠC "Sv. Franjo" pod ravnanjem prof. Cerić
4. Matica hrvatska, Tuzla
5. Tamburaški sastavi (seniorska i mlađa postava) HKD Napredak
6. Gabriela Petrović, vokalna solistica, učenica Muzičke škole u Tuzli

* Crkveni zbor nastupio je sa skladbom: Sanctus i Agnus Dei iz Mise brevis od Charlesa Grinosa uz korepeticiju prof. Zrinke Andrejaša.

* Glazbeno-scenski prikaz BOSANSKA KOLEDA, utemeljena na tradicijskim motivima hrvatske glazbene baštine s naših širih prostora.

smo ih svih ovih godina nazivali juniorima sve se više približavaju onoj prvoj postavi. To je znak da tamburaška glazba u HKD Napredak dugo traje i da će uvijek biti među nama u svečanim prigodama. Nastupali su s popularnim kompozicijama: DJEVOJKA JE ZELEN BOR SADIJA, SNAŠA I VESELA JE ŠOKADIJA.

To je triptih koji se sastoji:

1. od VEČERI koja je napisana na Dvorčakovu temu iz IX. Simfonije.
2. od Igre Koleđa u kojoj djevojke i mladići idući od kuće do kuće, pjevaju koledarske poruke. To su stare pretkršćanske i predislamske lirske obredne vrste u kojima se pjevajući blagoslivlja domaćin i obitelj, te zaviđa Božji blagoslov na dom.
3. JOŠ NADE ZA NAS IMA, na melodiju Jalta, Jalta, Alfija Kabilja, pjeva se pjesma o ljubavi prema domovini.

Tekst i glazbena prilagodba za BOSANSKU KOLEDU djelo su prof. Evice Cerić.

- * Fram, mješovita vokalna-instrumentalna skupina pod ravnanjem fra Drage Bojića. Uz instrumentalnu pratnju, pjevali su NA BABILONSKIM OBALAMA, prepjevani psalam što ga je pjevala čuvena grupa iz šezdesetih godina BONIE M; i BOŽE MOJ, DOPUSTI MI. Pjesma je tradicijska, i iako inspirirana osobom sv. Franje, nije duhovna. Šezdesetih godina izvodile su je neke rock grupe.
- Treća izvedba je solo pjesma što ju je izvela Ivana Ostojić. Slatko je slušati ili DOLCE E CENTIRE, talijanska je tradicijska pjesma inspirirana PJESMOM STVORENJA, sv. Franje.
- * Tamburaši HKD Napredak imaju svoju seniorsku, juniorsku i najmlađu postavu. Oni što

* Recital pod nazivom "MATICA HRVATSKA, BOSNI!" Tekstove govore studenti udruge fra BLAŽ JOSIĆ koji radi u okviru Matice Hrvatske u Tuzli. Ova studentska udruga radi na promicanju hrvatske kulture, jezika i tradicije u našem kraju.

* Gabriela Petrović članica je MATICE HRVATSKE i HKD NAPREDAK. Ona je i učenica Srednje muzičke škole u Tuzli, u klasi solo pjevanja kod prof. Lejle Teskeredžić. U korepeticiji Lejle Alidžanović, pjevala je pjesmu G. F. Händela - DESPAIR NO MORE SHALL FRIGHT ME - OČAJ ME VIŠE NEĆE PLAŠITI.

* Tamburaši - seniori, izveli su jedan šlager - Bosna je divna, jednu dalmatinsku tradicijsku - Cesarica i jednu slavonsku staru gradsku pjesmu - Kraj jezera.

* Zbor koji je započeo koncert, završio je naše druženje s kojim je započela proslava Dana sv. Petra i Pavla. Oni su pjevali, a capella, kompoziciju ANĐEOSKI POZDRAV od Tušlera.

Voditelj ovoga veoma uspješnoga Koncerta je bio fra Drago Bojić.

Srijeda, 26. lipnja

U srijedu 26. lipnja u prepunoj Kongresnoj dvorani Hotela "Tuzla", održana je tribina na kojoj je predstavljena knjiga

SPOR OKO ABRAHAMA

što židove, kršćane i muslimane dijeli, a što ih ujedinjuje

autora: Karl-Josefa Kuchel-a. Knjigu su predstavili: fra Mile Babić, Aleksandar Vidosavljević i Samir Beglerović.

Organizator ove tribine bio je internacionalni međureligijski centar "Grupa Most" - Tuzla.

Govorili su stručnjaci o zajedništvu i razlikama triju religija - Objave - židova, kršćana i muslimana.

Petak, 28. lipnja

U petak, 28. lipnja, održana je Večer folklor KUD "Josip Lovretić", Otok, Republika Hrvatska, u Bosanskome kulturnom centru.

Bila je to ugodna Večer folklor, uz slavonski bečarac, drmeš, poskočicu, i pjesmu. Izvođači su plijenili pozornost svojom razigranošću i raskošnom narodnom nošnjom.

Subota, 29. lipnja

Patron tuzlanske župe svetih apostola Petra i Pavla

U povodu zaštitnika župe održana je trodnevica u župnoj crkvi u Tuzli. Na sam blagdan

Samir Beglerović, fra Mile Babić i Aleksandar Vidosavljević

Kud "Josipović Lovretić" Otok

svečano misno slavlje predvodio je fra Blažen Lipovac, brežjački župnik uz koncelebraciju svećenika tuzlanskoga dekanata.

Poslije svečane svete mise, organizirana je povorka - šetnja gradom desetak folklornih skupina uz igru i pjesmu.

Na Kapiji, mjestu pogibije tuzlanske mladosti, predstavnici Društva Hrvatski dom s načelnikom g. Jasminom Imamovićem, položili su svijeće.

Na crkvištu je održana završna svečanost, na kojoj su nastupila kulturno-umjetnička društva.

Voditelji programa gđa Marica Petrović i g. Zvonko Bosankić pozdravili su posjetitelje, goste, predstavnike vjerske i civilne vlasti i pozvali načelnika Općine Tuzla g. Jasmina Imamovića da se obrati skupu i predsjednika Društva Hrvatski dom da u ime Doma pozdravi sve koji slave Dane svetoga Petra i Pavla, Dane patrona grada Tuzle, Dane manifestacije "Ljeto u Tuzli".

Prvi nastup imala je Ženska vokalna skupina zvučnoga, jednostavnog imena - TUZLANKE.. One pjevaju našem gradu i kao takve otvorile su ovogodišnje slavlje.

Kulturno-umjetnička društva i folklorne skupine - sudionici na Petrovu 2002., nastupile su slijedećim redoslijedom:

- KUD "DUKATIĆI" VINKOVCI - REPUBLIKA HRVATSKA
- HKD "NAPREDAK" - KREŠEVO BIH
- GKUD "BOSNA" - TUZLA BIH
- KUD "SELJAČKA SLOGA" - IVANKOVO - REPUBLIKA HRVATSKA
- IFS "ZOVİK" - ZOVİK BIH
- KUD "SELJAČKA SLOGA" - GRADIŠTE - REPUBLIKA HRVATSKA
- IFS "HRVATSKI DOM" TUZLA - OGRANAK DOKANJ BIH
- KUD "JOSIP LOVRETIĆ" - OTOK - REPUBLIKA HRVATSKA

- IFS HRVATSKIH SELA "ŽUPE SOLI" - TUZLA, BIH
Ovogodišnja sedma manifestacija Dani svetoga Petra i Pavla, po mišljenju mnogih bila je jedna od boljih: po broju sudionika, organiziranju, sadržaju i broju posjetitelja.

Juraj Novosel

Molite braćo... fra Blažen Lipovac

Mitohod se nakratko zaustavio na Kapiji

Ženska vokalna skupina "Tuzlanke" Tuzla

HKD "Napredak" Kreševo

KUD "Seljačka sloga" Ivankovo

KUD "Seljačka sloga" Gradište

KUD "Josip Lovretić" Otok R. Hrvatska

KUD "Dukatići" Vinkovci

GKUD "Bosna" Tuzla

IFS "Zovik" BiH

IFS "Hrvatski dom" Tuzla - Ogranak Dokanj

IFS Hrvatska sela "Župe soli" - Tuzla

TUZLA

MORANČANI

ŠIKARA

KRIZMA U RIMOKATOLIČKIM ŽUPAMA TUZLANSKOG DEKANATA

Krizma u rimokatoličkim župama Tuzlanskoga dekanata obavljena je od 2. do 30. lipnja 2002. godine.

Uzorit kardinal msgr. **Vinko Puljić**, nadbiskup vrhbosanske nadbiskupije pohodio je i obavio krizmu u sljedećim župama: Živinice, Husino, Lukavac, Par Selo i Morančani, biskup msgr. **Pero Sudar** Breške, Driječca, Dragunja i Tuzla, a msgr. **Mato Zovkić** Šikara.

Sakrament svete krizme primilo je 566 krizmanika, i to po župama:

Breške

- Uznesenje Blažene Djevice Marije - 67

Dragunja

- Sveti Leopold Mandić - 23

Driječca

- Sveti Anto Padovanski - 6

Husino

- Rođenje Blažene Djevice Marije - 34

Lukavac

- Sveti Anto Padovanski - 46

Morančani

- Sveti Juraj - 48

Par Selo

- Sveta Ana - 56

Šikara

- Sveti Franjo Asiški - 83

Tuzla

- Sveti Petar i Pavao - 137

Živinice

- Sveti Ivan Krstitelj - 66

Kako je uobičajeno, dani krizme su svečano organizirani, uz posebnu čast za krizmatelje i krizmanike. Župnici fra Blažen Lipovac, vlč. Marjan Brkić, fra Marko Kobaš, vlč. Veselko Župarić, vlč. Pero Iljkić, vlč. Jozo Batinić, vlč. Marijan Marijanović, fra Franjo Martinović, fra Petar Matanović i preč. Šimo Janjić pozdravili su krizmatelje i zahvalili im se na dolasku u njihovu župu.

U svim župama crkve su bile pune vjernika, posebno roditelja i kumova krizmanika. Prije svete mise i krizme krizmatelji su neposredno razgovarali sa krizmanicima.

Svetu misu u Živinicama i u Tuzli pratio je Mješoviti pjevački zbor crkve sv. Petra i Pavla iz Tuzle.

HUSINO

ŽIVINICE

CRKVENI ZBOR IZ TUZLE SA PREDVODITELJIMA MISNOG SLAVLJA U ŽIVINICAMA

Iz naših župa

PROSLAVA PATRONA

DRAGUNJA

Vlč. Marijan Marijanović propovijeda...

U nedjelju, 12. svibnja u Dragunji je svečano proslavljen dan zaštitnika župe Sveti Leopold Mandić.

Misno slavlje je predvodio vlč. Marijan Marijanović, župnik župe u Par Selu, uz koncelebraciju svećenika Tuzlanskoga dekanata i prisutnost velikog broja vjernika.

Vjernike je na ovom misnom slavlju u čast patrona župe sv. Leopolda Mandića, pozdravio župnik vlč. Marijan Brkić, poželio hodočasnicima dobrodošlicu i pomoć velikog sveca - ispovjednika. Nakon misnog slavlja nastavljeno je pred crkvom narodno veselje uz kolo i glazbu.

LUKAVAC

Župa sv. Ante Padovanskoga u Lukavcu, 13. lipnja proslavila je svoga nebeskog zaštitnika.

Misno slavlje uz koncelebraciju svećenika tuzlanskoga dekanata predvodio je vlč. Stipo Knežević, direktor Caritas-a iz Sarajeva.

Župnik, vlč. Pero Iljkić, pozdravio je vjernike i braću svećenike, te izrazio radost što su se okupili, na dan patrona župe, u tako velikom broju.

ŽIVINICE

U Živinicama je 24. lipnja slavljen blagdan Svetoga Ivana Krstitelja, patrona župe.

Misno slavlje je predvodio vlč. Jozo Batinić župnik župe u Morančanima, uz koncelebraciju domaćega župnika preč. Šimu Janjića i svećenika susjednih župa.

Misnom slavlju je prisustvovao veliki broj vjernika. Crkva i crkveno dvorište bilo je puno. Na kraju svete mise izabrana je i nagrađena najljepša narodna nošnja. Novčanu nagradu je dalo HKD Napredak Živinice.

ZLATNA MISA fra Berislav Kalfić

Fra Berislav Kalfić prikazat će u Vijaki, 7. srpnja 2002. ZLATNU MISU u 11,00 sati. Hrvatski Glasnik čestita zlatomisniku fra Berislavu Kalfiću.

Vijesti iz kulture

Obilježen veliki uspjeh Hasanaginice

U povodu dodjele nagrade Narodnom pozorištu Tuzla i predstavi Hasana-ginica, predsjednik Skupštine Tuzlanskoga kantona prof. dr. Izet Žigić organizirao je prijem 10. lipnja 2002. godine na Galeriji Hotela "Tuzla".

Na Prvom festivalu bosansko-hercegovačke drame "Zenica 2002." **Hasanaginica** Narodnog pozorišta Tuzla Nijaza Alispahića, u režiji Gradimira Gojera, proglašena je najboljom predstavom i stekla pravo sudjelovanja na Internacionalnom teatarskom festivalu MESS 2002.

Nagrađeni su: Selma Alispahić za najbolju žensku ulogu i Mirsad Tuka za najbolju mušku ulogu, a Gradimir Gojer za najbolju režiju.

Ova predstava je još jednom pokazala da Tuzla nije provincija i da se možemo nositi sa ostalim centrima u BiH. Ostaje nam da našem Pozorištu zaželimo veliki uspjeh na festivalu u Sarajevu, riječi su organizatora prijema dr. Izeta Žigića.

Godišnji koncert učenika Srednje muzičke škole Tuzla

Godišnji koncert učenika Srednje muzičke škole Tuzla održan je 11. lipnja 2002. godine u Kristalnoj dvorani Hotela "Tuzla".

Na programu su bila poznata djela svjetskih majstora. Učenici su veoma uspješno svirali, pjevali i dirigirali. Prisutni ovom koncertu su bili oduševljeni znanjem i umijećem učenika. Treba zahvaliti profesorima: Biljani Šeparović, Radi Ivančeviću, Zrinki Andreaš, Lejli Teskeredžić, Lejli Mujačić, Midhatu Zuliću, Nedžmiji Omerčehajić, Predragu Stankoviću, Zlatanu Mujkiću, Miradetu Zuliću kao i rukovodiocu Zbora prof. Čestmiru Dušek.

Na koncertu su nastupili i učenici Opće gimnazije KŠC, koji su i učenici Srednje muzičke škole: Dunja Ahmedić, Gabriela Petrović, Alisa Sutović i Branislav Poljašević.

Dan ranije, 10. lipnja održan je maturski koncert Ive Čurić, klavir, u klasi prof. Zlatana Mujkića.

TEATAR KABARE TUZLA

U četvrtak 20. lipnja 2002. u Teatar kabareu u hotelu "Tuzla" održana je premijera "URNEBESNA TRAGEDIJA", autora Dušana Kovačevića, u režiji Vlade Keroševića.

To je bilo premijerno izvođenje ispitne predstave studenata III. godine Akademije dramskih umjetnosti Tuzla u klasi doc. Vlade Keroševića i asistenta Zijada Gračića.

Neobičan životni poziv

U travnju, učenici petog razreda imali su priliku susresti se sa osobom neobičnog zanimanja. Školu je posjetila gđa Mikaela Zauber (Michaela Sauber), iz njemačkog grada Hamburga, kojoj je zanimanje - pričanje bajki. Prilikom druženja sa njom učenici su mogli čuti bajku na njemačkom jeziku. Uživali smo slušajući i prevodeći je na hrvatski jezik. Prevoditelji su bili, nitko drugi, nego učenici koji su pokazali da je njihovo znanje jezika na visokoj razini. Bilo je dosta vremena za razgovor, te su učenici mogli saznati sve ono što ih je zanimalo, počevši od pitanja o odluci za ovo neobično zanimanje, pa do nekih detalja iz života ove gospođe neobičnog zanimanja. Na kraju, učenica Dijana Pranjić, član Novinarske sekcije vodila je kraći razgovor sa gđom Sauber, kojeg prenosimo:

N. S.: Kako ste se odlučili za ovaj neobičan poziv?

MICHAELA SAUBER: Razmišljala sam što bi moglo biti zanimljivo raditi. Inspirirala me činjenica da djeca vole slušati bajke i rekla sam sebi - to bih mogla raditi. Tako je krenulo. Pričam bajke djeci u Njemačkoj, Austriji i Švicarskoj, a četiri puta godišnje dolazim u Bosnu pričati bosanskoj djeci bajke.

N. S.: Kada ste prvi put bili u Bosni i kakvi su Vaši dojmovi?

M. S.: Prvi put sam u Bosnu došla prije 25 godina. Osjećala sam se veoma lijepo, Bosna mi se sviđala.

N. S.: Kada planirate sljedeći dolazak u Bosnu?

M. S.: U Bosnu dolazim ponovno u rujnu te se nadam da ćemo se opet sresti.

Iako nema svoju djecu, gđa Sauber je rekla da djecu jako voli, voli s njima raditi i igrati se jer djeca imaju i razumiju fantaziju i maštu.

Regina PAVLOVIĆ

Uspjeh naših učenika

Iako je ovo prva školska godina, uspjesi učenika O. Š. "Sveti Franjo" nisu izostali. Naime, tijekom travnja i svibnja održana su brojna natjecanja za učenike osnovnih škola. No, krenimo redom:

Na lldži je 4. svibnja održano Federalno natjecanje iz matematike. Predstavnik naše škole, Danijel Jahić, učenik petoga razreda, osvojio je 21. mjesto u konkurenciji 42 natjecatelja. Po povratku sa lldže, razgovarali smo sa nastavnicom Milom Dešić koja je izjavila da je izuzetno zadovoljna rezultatom i da se nada da će narednih godina rezultati biti još bolji.

11. svibnja, na Kantonalnom natjecanju iz kemije, ekipa u sastavu Goran Pejić i Boris Tunjić, pod rukovodstvom nastavnice Žane Altumbabić, imala je priliku pokazati svoje znanje. Uspjeh nije izostao, te je učenik Goran Pejić zauzeo 10. mjesto u konkurenciji učenika sedmih razreda.

16. svibnja, na Festivalu kulturno-umjetničkoga stvaralaštva, na kantonalnoj razini, naša škola se predstavila sa pet točaka (pet prvoplasiranih sa Općinskog natjecanja), vokalne skupine učenika nižih i viših razreda osnovne škole, pod ravnanjem prof. Evice Cerić, te dramskim prikazom učenika nižih razreda pod ravnanjem učiteljica Jagode Jusić i Ivane Pejić. Od ovoga nastupa se mnogo očekivalo, s obzirom na maksimalan broj bodova koje su ove izvedbe dobile na Općinskom natjecanju. Tako se i desilo. Naime, vokalne skupine su osvojile četiri druga mjesta, dok je dramski prikaz pod nazivom "Djeca mogu promijeniti svijet" zauzeo prvo mjesto, čime su dobili mogućnost nastupa na Završnoj manifestaciji ovog festivala.

22. svibnja, na Završnoj manifestaciji Festivala kulturno-umjetničkog stvaralaštva, naša škola, u ukupnom plasmanu zauzima treće mjesto, što je uspjeh za svaku pohvalu.

I na samom kraju školske godine, još jedna lijepa vijest. U subotu, 01. lipnja, u Đurdeviku se održala Likovna kolonija za učenike osnovnih škola. I ovoga puta uspjeh - učenica šestoga razreda Ljiljana Lukić osvojila je prvo mjesto.

Na kraju, možemo ponoviti rečenicu sa početka. Iako je škola tek započela s radom, na brojnim natjecanjima za koja se drugi već godinama pripremaju, ostvareni su izuzetni rezultati, što ide u prilog tvrdnji da je ovo škola koja djeci pruža mnogo i još više od toga.

Poželim svim nastavnicima (bez čijeg truda ne bi bilo ovakvih rezultata) i učenicima još više uspjeha u narednim godinama.

Regina PAVLOVIĆ

PRVI MATURANTI U OSNOVNOJ ŠKOLI KŠC

Prva generacija Osnovne škole "Sveti Franjo" završila je svoje osmogodišnje školovanje.

31. svibnja je za njih zvonilo zadnji put u ovoj školi. Uspješno, ili nešto manje uspješno, izborili su osmogodišnju bitku sa zadaćama, glagolima, prizmamama i piramidama, akvarelima, sportovima... Oni će ostati ubilježeni u ljetopis škole kao prvi maturanti prve školske godine u Osnovnoj školi "Sveti Franjo".

U subotu i nedjelju 1. i 2. lipnja 2002. godine su boravili na zasluženom odmoru u Bizovačkim toplicama. Posjetili su i Osijek, obišli Katedralu. Družili su se i kupali, organizirali maturalsku zabavu. S njima su bile nastavnice Sanja i Mila kao i Žana.

Dovidenja generaciju do ruina.

Vidimo se u Gimnaziji našega Centra.

Daniela MATIČEVIĆ

Udruga studenata HKD Napredak Tuzla

Put u Slavoniju

U organizaciji Udruge studenata HKD Napredak iz Tuzle u subotu 18. svibnja 2002. godine organiziran je jednodnevni izlet u Slavoniju. Bila je to još jedna izvanredna prilika za druženje i uspjela je!

Prva stanica našeg putovanja bila je Tolisa, naselje smješteno na desnoj obali Save u blizini Orašja. U Tolisi smo posjetili samostan i crkvu.

Sredinom 19. stoljeća franjevci su odlučili podići samostan u Tolisi. Sadašnja zgrada samostana izgrađena je 1923. godine, a 1986. godine započeta je gradnja novog samostana. U starom samostanu bit će smještena knjižnica i muzej. 1864. godine u Tolisi je započeta izgradnja najveće crkve u Bosni i Hercegovini (58 x 20 metara) pod vodstvom graditelja ĐURE EICHORN iz Osijeka. Građena je po uzoru na staroisusovačku crkvu u Osijeku. Osposobljena je za uporabu 1873. godine, ali će u cijelosti biti dovršena tek 1881. godine. Po svojoj arhitekturi ona je trobrodna bazilika sa dva zvonika i dva niza stupova u unutrašnjosti. Završetci obaju zvonika su lukovičasta oblika, što je jedinstven slučaj među franjevačkim crkvama u Bosni.

Budući da je prijateljebao sa bosanskim franjevcima, biskup je Strossmayer s naklonošću gledao i pomagao gradnju toliške crkve. Za nju je darovao dva poboćna oltara, jedno "raspelo" i. Rendića i tri slike.

Crkva je obnovljena 1911. godine, 1917. iznutra je izgorjela. Vjerojatno zbog materijalnih poteškoća obnovljena je tek 1931. godine. Crkva je još jednom obnavljana u periodu od 1981. do 1985. godine.

Sljedeće naše odredište bilo je Đakovo. Đakovo, koje je svoju povijest pisalo perom i mačem, gradom se zove od 1239. godine, kada se u dosadašnjim saznanjima spominje kao biskupsko sjedište. U arhitekturi Đakova sačuvani svjedoci povijesnih vrela su srednjovjekovne zidine gotске građe koje su okruživale i štatile grad u 14. stoljeću, župna crkva Svih svetih, gradska jezgra iz 18. i 19. stoljeća sa karakteristikama baroka, secesije i historizizma.

U Đakovu smo posjetili simbol ovog grada, katedralu za koju se smatra da je najljepša katedrala na prostoru od Venecije do Istambula. Katedralu je dao sagraditi veliki hrvatski patriota i plemeniti mecena umjetnosti prosvjete, biskup Josip Juraj Strossmayer.

U Đakovu nas je srdačno primio vlač. mr. Franjo Gruić, prof., koji nam je bio stalno pri ruci. Posjetili smo biskupski dvor i podrum poznatih vina. U blizini katedrale nalazi se i spomen-muzej biskupa J. J. Strossmayera kojega smo, također, posjetili. Voditelj je bio prof. Petar Strgar.

Đakovo je poznato i po uzgoju plemenitih grla i u svijetu čuvenoj ergeli lipicanerske pasmine, a mi smo imali i to zadovoljstvo da posjetimo Državnu ergelu u Đakovu.

Putovanje smo nastavili prema Osijeku, gdje smo obišli jedan od najljepših Zoo-vrtova na Balkanu, zoološki vrt Osijek. Nekoliko sati do povratka kući u Tuzlu proveli smo u šetnji gradom i obilaskom osječke katedrale.

U ime svih studenata članova Udruge studenata HKD Napredak Tuzla, iskoristila bih priliku i toplo se zahvalila gospodinu Jurju Novoselu na nesebičnoj pomoći koju nam je pružio u organiziranju ovog putovanja.

SIVŠA, ANTUNOVO 2002, DVJESTOTA OBLJETNICA ŽUPE KOJOJ JE ZAŠTITNIK SV. ANTE PADOVANSKI

U usorskom kraju traju slavlja još od 17. siječnja 2002, od dana proslave sv. Ante pustinjača, kada je svečanom misom što ju je slavio dr. fra Marko Karamatić i blagoslovom jubilarne zastave, započela cjelogodišnja proslava 200. obljetnice župe Sivša.

Na blagdan sv. Ante, 13. lipnja u Sivši je slavljen svečana sv. misa koju je predvodio mons. dr. Pero Sudar, pomoćni biskup vrhbosanski. S njim zajedno slavilo je preko deset svećenika među kojima i dr. fra Andrija Zirdum, fra Petar Matanović, vikar franjevačke provincije, župnik i gvardijan tuzlanski, fra Ivan Čurić, župnik i gvardijan plehanski, preč. g. Ivan Bošnjak, dekan usorski itd.

Prije mise izveden je recital posvećen Usori. Izveli su ga mladi obučeni u narodne nošnje, poručivši da Usora neće nikada ostati sama, ni pusta, da Sivša "nikad" neće biti bivša!

Nakon mise, bila je smotra folkloru na kojoj su sudjelovale brojne izvorne narodne skupine, od Posavine preko župa Soli, do Usore.

Preuzvišeni gospodin dr. Sudar, govorio je o sv. Anti kao uzoru modernome čovjeku uopće, pa i čovjeku iz usorskoga kraja, bosanskom Hrvat, katoliku.

Nije ovo najteži trenutak naše povijesti

"U njegovu životu ništa nije veliko, zato što je sve veliko", parafrazirao je životopisac dr. Sudar i ponudio jednostavnost kao veličinu, traženje mudrosti koja dolazi od Boga te osjetljivost na potrebe ljudi, kao vrijednosti koje treba njegovati, prije svega, molitvom.

Sivša je kraj u koji je u ovih 200 godina koliko župa traje dolazilo tisuće i tisuće ljudi i svoju snagu nalazilo u pouzdanju sv. Antu, koji je imao

neograničeno pouzdanje u Boga. Zato je ta snaga tako moćna.

SIVŠA: župna crkva sv. Ante Padovanskog

kraj 20. i početak 21. stoljeća. Napomenuo je vrijednosti koje ne treba zaboraviti: sv. misa, sakramenti, obiteljska molitva, zavjeti, postovi, providenje Božje, ljubav prema domovini i obitelji.

"Naša nas povijest uči da se snaga dobiva iznutra pa treba moliti za snagu, izdržljivost, nadahnuće. Ne treba se bojati ostati ovdje. Nije ovo najteži trenutak naše povijesti (...) Ima ljepših zemalja, ali nema dražih, ima tudih, ali nema naših! To je smisao Božanske poruke i razlog radi kojega je Bog postavljao svece."

Tako je govorio preuzvišeni g. Pero Sudar, na brdu, ispred crkve, u sredini Sivše, u prirodnom ambijentu, propovijedajući vjernome katoličkom puku koji se šarenio obućen u narodne nošnje. Poučio ih je o značaju očuvanja tradicije, narodnih običaja, i ponukao da nastave očuvanje ruha po kojemu su se nekada ljudi raspoznávali i čiju su ljepotu s ljubavlju njegovali.

Pjevao je mješoviti zbor tuzlanske crkve pod ravnanjem g. Evice Cerić, a na kraju mise, ugledni gosti darivani su umjetničkim slikama usorskoga krajolika.

CRKVENI ZBOR IZ TUZLE SA PREDVODITELJIMA MISNOGA SLAVLJA

Prije smotre folkloru, pod šatrama je bilo okrepe za sve koji su toga dana bili na Sivši.

"(...) Djedi vaši za nj' lijevahu krvcu, Oci vaši za nj' lijevahu krvcu, I vi za nju krvcu proljevate! Za vas ljepše u svijetu neima!"

Bilo je povijesnih prikaza i zanimljivih obraćanja koja nisu bila duga i zamorna. Treba znati ono što je važno i što se obilježava, a to je da Usora nije od jučer. Kraj uz rijeku Usoru, pitom i bogat, nastanjen je od početaka civilizacije. Tu su u srednjem vijeku bili posjedi Hrvatinića i Kotromanića. Uz svoju tešanjku tvrđavu Radivoj Kotromanić sagradio je franjevcima samostan, koji spominje papa Pio II. 25. III. 1452. Kad su Osmanlije (oko 1489.) zauzeli Tešanj, porušili su samostan a franjevci su se povukli u zabitnije krajeve, posebno u Komušinu (Kusmadanje) i odatle služili cijeli kraj. U vrijeme Bečkog rata (1683.-1699.) glavnina pučanstva odselila je u Prekosavje. Preostale katolike te nove doseljenike iz srednje Bosne, Hercegovine i Dalmacije služili su sutješki franjevci. To nam svjedoči matica komušanske župe iz 1708. godine, a još bolje izvješće biskupa fra Pave Dragičevića koji je samo u Sivši 6. lipnja 1742. krizmao 105 katolika. Tada je selo Sivša imalo 10 kuća sa 115 katolika, Omanjska 7 kuća 101 katolika, Miljanovci-Bobare 11 kuća 93 katolika, Barica-Alibegovci 12 kuća sa 114 katolika.

Godine 1784. u Sivši je utemeljena kapelanija koja je 1802. proglašena župom. U to vrijeme sivačka župa obuhvaćala je i područja župa: Žabljak, odijeljena 1863.; Doboj, odijeljena 1896., i Ularice odijeljena 1977.

Župa je 1813. imala 1839; 1935. 3564; 1974. 6350, a danas 3880 katolika. Pripadaju joj sela: Sivša, Alibegovci, Blaževci, Bobare, Lončari,

BLAŽEVCI: crkva Uzvišenja sv. Križa

OMANJSKA: crkva sv. Nikole Tavelića

ALIBEGOVCI: crkva sv. Franje Asiškog

Miljanovci, Omanjska, Piljužići, Vitkovci i Vrela. Ima tri podružne crkve: Omanjska (sv. Nikole Tavelića), Alibegovci (sv. Franje Asiškog) i Blaževci (Uzvišenje sv. Križa).

Sadašnja crkva, građena je 1929.-1931., nedavno obnovljena, a župna kuća 1966., a kasnije dograđena. U vrijeme rata 1992.-1995. župa je sa svih strana bila izložena napadima, ali se obranila. U to vrijeme poginulo je 45 župljana.

Župnik iz Sivše, fra Mladen Jozić, osjetio je značenje 200. obljetnice i za tu prigodu upriličio ambiciozan program koji je zahtijevao timski rad, ali se osjetilo da je njegov tim stručan i uigran.

Ispred crkve sagrađena je mala pozornica na kojoj je proslava župnoga zaštitnika podsjećala na starinska slavenska okupljanja u prirodi.

"Crkva mu je ravno podnebesje, Oltar časnih brda i doline,"

pjevao je Mažuranić o "pastijeru" - svećeniku koji je ohrabrivao narod svojim porukama:

"Vas je ova zemlja porodila, krševita, ali vami zlatna!"

Gledajući brda i doline usorskoga kraja, slušajući molitve i pjesme ovih ljudi i njihovih "pastijera", stječe se pouzdanje da će, u budućnosti neki ljudi, sinovi sinova današnjih djedova i očeva, sigurno ovdje slaviti 400. godišnjicu župe Sivša. U to nema sumnje!

Marica PETROVIĆ

NOVI ŽIVOT SA DAROVIMA SRCA I DUŠE

Majevičko selo Drijenča, do početka minuloga rata, bilo je zaboravljeno i zanemareno od svih, osim od dobrih franjevac koji su sa svojim župljanima dijelili i zlo i dobro. Administrativno vezana za nerazvijene Lopare, župa nije nikada dobila razvojnu šansu.

Razbacana po brdima i sa većim centrima povezana lošim makadamskim putovima i kozjim stazama, Drijenča nije nudila ni najmanje privlačan život. Prinosi sa zemlje bili su jedva dostatni za težačko preživljavanje, a mladi naraštaji, željni znanja i školovanja, svoje šanse su pronalazili u Tuzli, ponešto u Loparama, a oni imućniji u Hrvatskoj.

Prvo otvaranje Titove Jugoslavije prema svijetu veliki broj muških glava iz Drijenče iskoristio je da trbuhom za kruhom krene, najprije u Zapadnu Njemačku, a kasnije i u ostale zapadno europske zemlje. "Truli kapitalizam", arbjatovanje na bauštelama i za tvorničkim trakama, pokazalo se, bili su lakši, profitabilniji i perspektivniji od pješčenja do tuzlanskih rudnika, solane ili nekog od brojnih gradilišta. Još lakše je bilo odreći se ručnog okopavanja kukuruzom i krumpirom zasijanih brežuljaka. Jest na zapadu pritiskala nostalgija, "ubijalo" neznanje njemačkoga jezika, nedostajala domaća šljivovica, izvorna pjesma i šargija! Sigurno uposlenje i za jugo-prilike dobra zarada, pobijedili su sve boljke koje tuđina sobom nosi, ali rodni kraj nikada nije zaboravljen.

Početkom minuloga rata za Drijenču se glasnije i jasnije čulo u Tuzli, jer je to bila jedna od ključnih obrambenih crta. Istina bilo je i sumnji u domoljublje drjenčanih bojovnika, ali Drijenča je do kraja ostala u rukama i pod kontrolom mještana. Pripadnici 115. HVO bri-

Viktorin Jurić - Paša

Pred crkvom i Spomen obilježjem...

gade "Zrinski" i drjenčka bojna "Pro patria" probili su novi put, preko Zelenoga kamena, do Doknja i povezali se sa Tuzlom. Lopare, kao općinsko središte, ostale su na onoj drugoj, ratnoj, strani. Tamo i tako stoje i danas.

Poratno vrijeme opet je Drijenču potisnulo na životne i medijske margine, ali nikada tako jako i daleko, kao što je to bilo ranije. Danas Drijenča administrativno pripada Općini Čelić, ali su veze sa Tuzlom bolje no ikada. Unazad desetak dana, prvi put u povijesti sela, auti se voze i ljudska noga gazi tri kilometra dugačkom asfaltnom podlogom. Živi se život dostojniji čovjeka! Pogotovo je to bilo vidno 13. lipnja, kada su u Drijenču došli oni koji žive i rade u Hrvatskoj, Austriji, Švicarskoj, Njemačkoj..., da zajedno sa svojim proslave svetoga Antu, patrona župe Drijenče. "Svi tada dođu", kako je na ovalipanskoga svetog Antu rekao fra Blažen Lipovac, gostujući svećenik iz susjedne župe Breške, "sa darovima srca i duše". Ovaj put povoda za slavlje je bilo više no ikada ranije. Uza sve ono što svetkovine sobom nose, slavljenička atmosfera je uveličana puštanjem u promet tri kilometra asfaltnog puta.

Mika Petrović, vrijedni zemljoradnik, bio je zadužen za dežuranje oko ražnja. Gosti i zvanice su počašćeni sa pet jaganjaca i jednim odojkom, a čaše i boce pića se nisu brojale. "Posebno sam ponosan i zadovoljan što smo napokon dobili asfalt" s ushićenjem govori zemljoradnik Petrović i dodaje da se na urađenom neće stati. Bit će, veli, asfaltirano još 2,5 kilometra do Šibošnice i tri do Zelenog kamena.

Poslije održane mise u novosagrađenoj crkvi, na spomen obilježje Petru i Blašku Brčini, Marku Lučiću, Niki Tomiću, Mati Božiću, Blašku Kikiću i Blašku Tomiću, poginulim Drijenčanima u minulom ratu, roditelji, braća, prijatelji - delegacije HDZ-a Drijenča, Županijskog odbora HDZ-a Soli (Mijo Krešić, Jozo Budimir i Goran Mišić), Udruga branitelja poginulih i nestalih pripadnika HVO-a i HVIDR-e Soli položili su vijence i upalili

svijeće. Poruka sa spomenika: "Njima koji svoje živote položili na oltar domovine", samo je djelić iskazanih sjećanja Hrvata Drijenče na svoje poginule branitelje.

U popodnevrim satima Selim Bešlagić, predsjednik Tuzlanskog kantona presjekao je vrpcu i tako simbolično asfaltiranu dionicu puta pustio u promet, poslije čega je uslijedilo zaslužno narodno veselje. Tim prije što je riječ o poslu i investiciji što su okončani po formuli "marka na marku".

Viktorin Jurić-Paša, sa ratnim nadimkom

Predsjednik TK g. Selim Bešlagić pustio je u promet dionicu puta...

Vukovarac, predvodnik branitelja, o slavlju i drijenčanskom asfaltu kaže:

"Obradovan sam svim današnjim posjetima i gostima. Ni jedna generacija u povijesti Drijenče nije ovo napravila, što smo mi uspjeli. Veliki doprinos, dragovoljnim priložima, dali su sami mještani, ovi doma, ali i iz inozemstva. Dobili smo i veliku pomoć od Vlade Tuzlanskoga kantona, guvernera Selima Bešlagića, ministra obrane Federacije BiH Mije Anića, Drugoga korpusa Vojske Federacije i generala Refika Lende. Drijenčani su prikupili oko 150.000 konvertibilnih maraka i dobili smo još 100.000 maraka donacija. Vlada TK je investirala još toliko i ostaje da svoju obvezu ispuni Općina Čelić. Sasvim je sigurno da ćemo nastaviti i dalje, ali moramo uzeti malo predaha".

Napisao i snimio: Nikola J. IVANOVIĆ

EKOLOGIJA I LIPE FRA BLAŽENA LIPOVCA

Fra Blažen LIPOVAC, župnik u župi Breške je na tiskovnoj konferenciji, održanoj u povodu priređivanja Međunarodne likovne kolonije "Breške 2002", nešto više govorio o ekologiji i zaštiti životnog okoliša.

Nazočni na otvorenju ovog skupa mogli su se uvjeriti da je ujak Blažen svojom pričom bio više nego u pravu. Tim prije što se nije zadržao samo na riječima, nego je i djelom pokazao i dokazao kako se to radi. Cvijećem, vodoskokom i pješčakim stazama uredio je crkveno dvorište i od njega napravio pravu botaničku baštu.

Bojim se da još ne počne tvrditi da je zasadio i lipe u istom okruženju. Pogotovo što lipe i prezime mu LIPOVAC imaju isti korijen.

Kada sam već kod **fratra Lipovca**, uočio sam i to da je na istoj press konferenciji bilo riječi i o tome da će on kao župnik po(d)nijeti i najveći teret oko organiziranja i održavanja Kolonije.

Ni u toj priči nije bilo promašaja. Dobri fratar Lipovac bio je izuzetno dobar domaćin - u svakom trenutku bio je na usluzi slikarima i gostima. Pitam se, međutim, što je župnik bez župljana, a i brežbački župljani su obavili znatan dio posla. Od pripremanja i serviranja ića i pića, do ustupanja svojih domova za spavanje slikarima.

Na otvorenju Kolonije "Breške 2002" mnogima je palo u oči i to da **fra Petar MATANOVIĆ**, vikar Franjevačke provincije Bosne Srebrene i gvardijan Franjevačkog samostana u Tuzli, nije progovorio ni riječi. A, mogao je i trebao je, jer je "njegov" SAMOSTAN, jedan od suorganizatora i pokrovitelja ove manifestacije.

No, zato se, tvrde mi upućeni, na prigodnoj večeri, priređenoj za umjetnike i zvanice, od uvijek govorljivoga fratra Matanovića teško dolazilo do riječi.

Na osnivačkom skupu Udruženja prijatelja Katoličkog školskog centra "Sveti Franjo" u Tuzli, **don Luka TUNJIĆ**, ravnatelj Centra je u prigodnoj besjedi rekao da su svi roditelji, čija djeca pohađaju osnovnu školu i gimnaziju ovog centra dobili PISMENE pozive.

Pošto sam bio jedan od organizatora ovoga skupa uvjerio sam se da su roditeljima upućeni PISANI pozivi i ostali prateći materijali, a koliko su PISMENI, to bi trebali provjeriti i ocijeniti profesori hrvatskoga jezika.

Bivši mi kolega, novinar **Ekrem AVDIĆ**, jedan od utemeljitelja "Hrvatskoga Glasnika" nedavno mi se pohvalio da je bio na snimanju glave i da su liječnici ustanovili da nema ništa u glavi.

To sam znao i prije liječničkog otkrića, ali zavidim bivšem novinaru, a sada ministru u Ministarstvu trgovine, turizma i saobraćaja u Vladi TK-a, jer sigurno ne može dobiti moždani udar.

Nedavno sam saznao da SARAJEVO-OSIGURANJE - Filijala Tuzla, između ostalog, nudi i ŽIVOTNO OSIGURANJE SA ZLATNOM KLAUZULOM. Ponuda je više nego atraktivna, poželjna i jeftina. Za samo tridesetak maraka

mjesečno čovjek se, ali i žena, može osigurati od razno-raznih nesreća, a na taj način natjerati se i na štednju. Ponavljam I NA ŠTEDNJU, jer se osiguraniku po isteku ugovorenog roka za osiguranje vraća sav uloženi novac i to zaštićen od bilo koje i bilo kakve inflacije.

Na moju preveliku žalost nisam u financijskoj mogućnosti izdvojiti ni tih tridesetak marona. Jedini način bi bio kada bi **mr. Nusret SOFTIĆ**, direktor Filijale Tuzla, postao generalni pokrovitelj "KRIVOG OGLEDALA" sa nekih tisuću do tisuću i pol maraka.

Tuzlanski slikar **Vinko LAMEŠIĆ**, je jednoga gospodina iz Husina oslovio kao gospodina iz Brežaka, kojega poznaje, ali mu se ne može sjetiti imena.

Oslovljeni Husinjanin je pomalo ljutito i još više rezolutno odbio bilo kakvu vezu sa Breškama hotijuci kazati da su Husinjanini netko i nešto, a Brežaci samo seljaci.

Bez obzira na to što mislio "uvrijeđeni" Husinjanin i on i svi mu susjedi, kao i Bistarčani, a posebice liječnik **Srećko TUNJIĆ**, lider HSS-a, ali i pisac ovih redova, htjeli to ili ne, bili su i ostali seljaci po podrijetlu. Mnogi, među nama, to su po karakteristikama i manirima, u onom najnegativnijem značenju, za razliku od pravih domaćina i težaka sa sela.

Međunarodnu likovnu koloniju "Breške 2002" otvorio je **dr. Enes DUVNJAKOVIĆ**, ministar za obrazovanje, znanost, kulturu i informiranje u Vladi TK-a. Skupu su nazočni bili pomoćnici mu **Ljubo RADIĆ** i **Zlatko DUKIĆ**, te ministar MUP-a **Muhamed ČAUŠEVIĆ**, predsjednik Općinskog vijeća Tuzla **Ilija JURIŠIĆ**, pomoćnik načelnika Općine Tuzla za društvene djelatnosti (ili tako nešto) **Franjo KOVAČEVIĆ**, pa uvažena, cijenjena i šarmantna gospoda iz istog općinskog resora **Ernesa MEŠIĆ**, zatim **Mijo KREŠIĆ**, predsjednik **Pejo BANOVIĆ** i **Željko PEŠTIĆ**, dopredsjednici Županijskog odbora HDZ-a, **Ivo ANDRIĆ-LUŽANSKI**, ex-president Federacije BiH, **Srećko TUNJIĆ**, prva fotelja HSS-a... a profesorica **Marica PETROVIĆ**, je uspješno i dopadljivo vodila program.

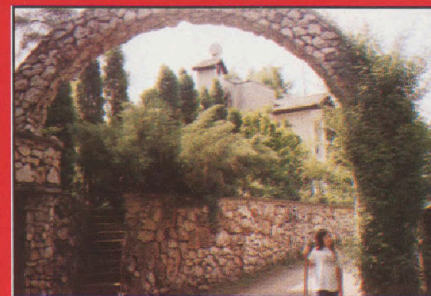
Netko je dobro zamijetio da je na otvorenju bilo više ministara, doministara i ostalih dužnosnika, nego običnog puka. Očevidno, predizborna kampanja je počela i traje prije službenog datuma.

Tuzlanska tvrtka "Tržnice i pijace" nedavno je obilježila značajne i pozornosti vrijedne obljetnice. Šest i pol decenija tuzlanske tržnice i pet desetljeća pijaca.

Direktor firme **Šerif SALIHOVIĆ** i predsjednik Nadzornog odbora **Muhamed BRKIĆ**, su odlučili, a ostali prihvatili da se umjesto novčanih i materijalnih nagrada zaslužnim radnicima i suradnicima, sredstva usmjere u NARODNU KUHNJU i nahrane gladna usta, kojih je sve veći broj.

Potez zasluhuje sve čestitke i pohvale, samo da se na ovaj primjer ugledaju i drugi.

Krvio (o)gledao: Nikola J. IVANOVIĆ

DEVETA LIKOVNA KOLONIJA "MARIĆ" (27. do 30. VI. 2002.)

Deveta likovna kolonija "Marić" Husino 2002. godine posvećena je djelu i liku "Franje Ledera", prve legende tuzlanskoga kiparstva i umjetničke biti uopće.

PROGRAM

ČETRТАK, 27. 06. 2002. GODINE
Doček i smještaj sudionika iz inozemstva

PETAK, 28. 06. 2002. GODINE
Retrospektivna izložba radova sa Osme likovne kolonije "Marić" Husino 2001. godine.

Gosti: Izvorna folklorna skupina "Husino"
- Splet narodnih igara (Folklorna tradicija naroda tuzlanskoga kraja)
- Izložba ručnih radova sa motivima posebno njegovanim na Husinu
- Referat o životu i djelu "Franje Ledera" podnijeli su gosp. Vitimir Pavlović i gosp. Nijaz Alispahić

- Svečano otvaranje Devete likovne kolonije "Marić" Husino 2002. godine. Koloniju je otvorio sudionik svih dosadašnjih kolonija.

SUBOTA, 29. 06. 2002.

- Okrugli stol na temu "Droga u suvremenom životu". Okrugli stol je organiziran u sklopu tjedna borbe protiv droge.

NEDJELJA, 30. 06. 2002. godine

IN MEMORIAM
posthumno
Posvećeno sudionicima likovne kolonije "Marić" Husino
- Izložba radova nastalih na Devetoj likovnoj koloniji "Marić" Husino 2002. godine
- Dodjela priznanja.

UNIVERZITET ZA 21. STOLJEĆE

OTVORENI UNIVERZITET

U subotu, 25. svibnja 2002. u Univerzitetskoj dvorani održana je manifestacija namijenjena maturantima, pod nazivom OTVORENI UNIVERZITET - UNIVERZITET ZA 21. STOLJEĆE.

Na ovome svojevrsnom sajmu Univerziteta u Tuzli izvršena je prezentacija fakulteta i studijskih odsjeka, maturante su informirali o uvjetima upisa i o kreditnom sistemu studiranja, koji Univerzitet uvodi od iduće školske godine.

NATJEČAJ ZA UPIS NOVIH STUDENATA u školsku 2002./ 2003. godinu

Na fakultete Univerziteta u Tuzli u školskoj 2002./2003. godini bit će upisana 2.472 studenata: 1380 redovitih, 912 studenata za vlastite potrebe i 180 izvanrednih studenata, i to:

Akademija dramskih umjetnosti: 10 redovitih i dva za vlastite potrebe,

Defektološki fakultet: 60 redovitih i 60 za vlastite potrebe,

Ekonomski fakultet: 120 redovitih, 90 za vlastite potrebe i 180 izvanrednih studenata
Fakultet elektrotehnike: 80 redovitih i 40 za vlastite potrebe

Fakultet za tjelesni odgoj: 45 redovitih i 45 za vlastite potrebe

Filozofski fakultet: 420 redovitih i 370 za vlastite potrebe

Mašinski fakultet: 60 redovitih i 30 za vlastite potrebe

Medicinski fakultet: 90 redovitih i 30 za vlastite potrebe

Prirodno-matematički fakultet: 225 redovitih i 110 za vlastite potrebe

Rudarsko-geološko-građevinski fakultet: 130 redovitih i 65 za vlastite potrebe

Tehnološki fakultet: 140 redovitih i 70 za vlastite potrebe.

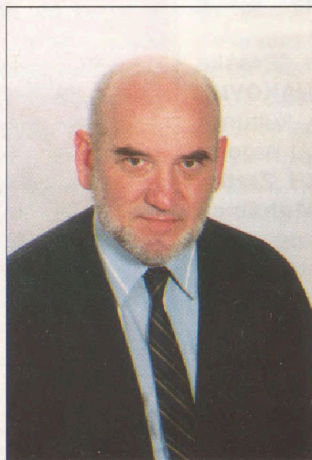
NOVI AKADEMICI - DOPISNI ČLANOVI ANU BiH Prof. dr. Enver Mandžić

Rudarsko-geološko-građevinski fakultet

Enver MANDŽIĆ, rođen je 2. 3. 1944. u Tuzli. Osnovnu školu i Gimnaziju završio je u Tuzli. Diplomirao je, a zatim magistrirao i habilitirao na Rudarskom fakultetu u Tuzli. Doktorsku tezu obranio je na Rudarsko-geološkom fakultetu u Beogradu kod prof. Branislava Kujundžića. Kao asistent, a zatim docent, izvanredni i redoviti profesor radi na

Rudarsko-geološko-građevinskom fakultetu u Tuzli. Objavio je 130 stručnih i naučnih radova, izradio veliki broj elaborata, studija i projekata iz oblasti mehanike tla i stijena te inženjerske geologije. Boravio je na mnogim univerzitetima u svijetu, a kao ekspert UN radio u Mongoliji. Sudjelovao u rješavanju složenih stručnih problema na području bivše Jugoslavije.

Pored struke bavi se kolekcionarstvom, skuplja djela likovne umjetnosti sa područja BiH, bavi se filatelijom, kartofilijom, numizmatikom, starim knjigama o Bosni, i dr. Oženjen je i ima sina i kćerku.

Prof. dr. Husref Tahirović Medicinski fakultet

Husref Tahirović je rođen 1943. godine u Tuzli. Medicinski fakultet završio je u Sarajevu 1975. godine, a specijalistički ispit iz pedijatrije položio je 1980. godine na Klinici za dječije bolesti u Sarajevu. U periodu od 1980. do 1982. godine završio je poslijediplomski studij u Tuzli. Doktorirao je iz područja perifernog metabolizma hormona štitnjače na Medicinskom fakultetu u Tuzli 1980. godine. Za asistenta na Katedri pedijatrije Medicinskog fakulteta u Tuzli izabran je 1978. Na istom je fakultetu 1980. godine izabran u zvanje docenta, a 1993.

godine u zvanje izvanrednog profesora. Od 1988. do 1992. godine direktor je Klinike za dječije bolesti u Tuzli i šef Odjeljenja za endokrinologiju i bolesti metabolizma iste Klinike. Za načelnika Klinike za dječije bolesti imenovan je 1994. godine.

Njegov znanstvenoistraživački rad fokusiran je na periferni metabolizam hormona štitnjače, jod deficitarne poremećaje, kongenitalni hipotireoidizam, kao i na druga polja pedijatrijske endokrinologije, diabetologije toksikologije i nefrologije. Zajedno sa svojim suradnicima publicirao je više od 100 stručnih i znanstvenih radova u zemlji i inozemstvu, od kojih su mnogi citirani u radovima najuglednijih svjetskih časopisa. Napisao je nekoliko knjiga. Uspješno je realizirao više domaćih i međunarodnih znanstvenoistraživačkih projekata. Njegov poseban doprinos je u eliminaciji jod deficitarnih poremećaja u BiH. Usavršavao se iz pedijatrijske endokrinologije na Klinici za dječije bolesti i Institutu za zdravstvenu zaštitu majke i deteta u Beogradu, Klinici za dječije bolesti u Novom Sadu, Klinici za dječije bolesti u Zagrebu i Royal Hospital for Sick Children, Division of Child Health, Bristol. Redoviti je član Europske tireoidne asocijacije, Internacionalnoga vijeća za kontrolu jod deficitarnih poremećaja, Internacionalnoga udruženja za pedijatrijski i adolescentni dijabetes, Britanske dijabetičke asocijacije, Američke dijabetičke asocijacije, Udruženja endokrinologa Bosne i Hercegovine. Koordinator je Svjetske zdravstvene organizacije i Internacionalnog vijeća za kontrolu jod deficitarnih poremećaja za BiH. U maju 2002. godine izabran je za dopisnog člana ANU BiH. Sada obavlja dužnosti dekana i profesora pedijatrije Medicinskoga fakulteta i šefa Odjeljenja za endokrinologiju i bolesti metabolizma, Klinike za dječije bolesti u Tuzli.

LJETNI UNIVERZITET 8. - 17. VII. 2002.

Svečano otvaranje LJETNOGA UNIVERZITETA TUZLA 2002. obavio će se 8. srpnja 2002. godine na Filozofskom fakultetu u Tuzli. Istog dana održat će se MEĐUNARODNA KONFERENCIJA na temu: **Evropski sistem i osiguranje kvaliteta za budućnost Univerziteta**. Izlaganje će podnijeti dr. Luc Francois, Univeristy of Gent, Belgium, te upriličiti prikazi iskustava univerziteta Ljubljana i Zagreb.

U programu 7. međunarodnog ljetnog univerziteta Tuzla 2002. sudjelovati će preko 1000 studenata, mnogi ugledni profesori iz Bosne i Hercegovine i inozemstva, te predstavnici evropskih univerziteta i Komisije Evropske unije.

Juraj Novosel

HRVATSKA SELJAČKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE ŽUPANIJSKI/KANTONALNI ODBOR HSS BiH TUZLA

Tuzla, 11. 06. 2002.

Press - konferencija na temu:
U susret Izornoj skupštini HSS BiH, u ozračju dviju značajnih obljetnica rođenja.

Današnji susret s novinarima održavamo u tijeku priprema za Izornu skupštinu Hrvatske seljačke stranke Bosne i Hercegovine i na spomen rođenja Antuna i Stjepana Radića.

Braća Radići rođeni su istoga dana, 11. lipnja, Antun 1868., a Stjepan 1871. u Trebarjevu, na desnoj obali Save.

Ovom prigodom sjećamo se, iskazujemo čast i zahvalnost ovoj dvojici velikana politike, kulture, morala, humanosti i domoljublja.

Braća Radići su dva nezaobilazna imena u povijesti hrvatskoga naroda. Malo je Hrvata koji ne znaju povijesni značaj braće Radića, časnih hrvatskih muževa koji su pokrenuli i dali konačan zamah posljednjem ispunjenju narodnoga preporoda Hrvata u kulturnom, društvenom i političkom pogledu. Ideja o jedinstvu hrvatskoga naroda bila je njihova vodilja i može se reći da su, uključujući u svoj preporodni pohod i seljake (tada preko 80% hrvatskoga pučanstva), uveliko postigli glavni cilj. Veličina ovih hrvatskih velikana upravo je u činjenici da je njihov nauk o životu, uistinu, nastao iz težnja i potreba naroda koji su poznavali, u čijem su životu sudjelovali, a ne (kao kod drugih narodnih pokretača i obnovitelja) na temelju samo pročitanih knjiga, za stolom u učenjačkoj sobi. Glavna im je težnja bila pronaći istinu kojom će poslužiti sreći čovjeka. Nikada nisu bili proroci ("Tako će biti!"), nego uvjereni znanstvenici: "Tako bi moglo biti" i "Tako bi trebalo biti".

IDEJA NARODNOGA JEDINSTVA, DOMA I OBITELJI!

Godine 1898. Ante Radić objavio je svoju "Osnovu za sabiranje i proučavanje građe o

narodnom životu". Ova znanstvena rasprava odlučan je zaokret u povijesti hrvatskoga naroda, pregled je cjelokupna njezina sadržaja: shvaćanje etike, prava, društvenosti i umjetnosti. Oružje potpunog narodnog jedinstva i konačnog preporoda hrvatskoga seljaka u općem hrvatskome preporodu bio je list imenom "Dom" pokrenut 1900. Hrvatska nacija obnovljena u XIX. stoljeću napokon, idejama braće Radića, dobiva na pragu XX. stoljeća potpuni društveni, a po tome i svoj gospodarski značaj.

Stjepan Radić je bio predsjednikom od utemeljenja (1904) Hrvatske pučke seljačke stranke, kraće vrijeme Hrvatske republikanske seljačke stranke, zatim Hrvatske seljačke stranke, do smrti 1928. (Naslijedio ga je Vlatko Maček, njega Juraj Krnjević). Braća Radići su oko HSS okupili najveći dio hrvatskoga naroda u svim prostorima gdje Hrvati žive. Osim tjesnoga dodira s narodom i želje za njegovim jedinstvom, vodilja HSS bila je ideja doma i obitelji. Dom i obitelj kao temeljne ljudske duhovne i interesne zajednice, ne gube na svojoj aktualnosti i svremenosti su vrijednosti.

Pri usporedbi djelovanja braće Radić, uočljivo je da je Antun bio više okrenut ideologiji, teoriji, prosvjetiteljskoj ulozi, a Stjepan praksi, politici i stranačkoj organizaciji. Najveća im je vrlina bila poznavanje narodnoga života i njegovih problema. Njihov program i narodna politika upravo je nastala na proučavanju narodnih težnja i potreba.

"Nama je manje do slave, a više do stvari, kakva jest, pa bila nam na ponos ili na sramotu", govorili su, obraćajući se seljačkim masama na svojim putovanjima jačajući brojne sljedbenike u uvjerenju da će težnje hrvatskoga naroda biti ostvarene, tim prije, čim i ostale narodnosti prihvate misao čovječnosti i sloge među ljudima.

Stjepan je govorio: "Ne bojte se nikoga i ništa. Ne dajte se zastrašiti i kupiti! Jer, to je propast za uvijek".

Ove poruke sa distance mogu izgledati romantične i patetične. Previše su jednostavne i, naizgled ne kažu ništa novo. U svojoj eksplicitnosti i jednostavnosti one, međutim, zaslužuju pozornost i nude način na koji se može očuvati dostojanstvo koje je temelj samopoštovanja pa i superiornosti.

Velikih Radića više nema. Teško da će u našem narodu ikada i biti umnijega pera od pera Antuna Radića i Stjepanove uvjerljive riječi. Tuzlanski kraj čuva uspomenu na posjet Stjepana Radića ovim prostorima 1927. godine. Kada bismo se u svom djelovanju približili nastojanjima i učenju braće Radić, hrvatsko pitanje u BiH ne bi se pojavljivalo kao tako kompleksna povijesna zbilja, nego bi bilo izazov traženja zajedništva u različitosti i u ljubavi za svakoga čovjeka. U tom duhu bila je i propovijed što ju je na spomen-misi održao fra Petar Matanović. Naglasio je nužnost stavljanja događaja i aktera u povijesne kontekste istako cijenu žrtve za opće dobro i veličinu čovjeka koji nadilazi dnevopolitičke i kulturne razlike među ljudima i tim se razlikama koristi kao izazovom za djelovanje prema dobru i približavanju čovjeka čovjeku.

Dr. Srećko Tunjić

Lica i naličja reguliranja korita rijeke Jale u donjem toku

BISTARAČKA ANEMIJA I BUDUĆA BOKAVIČKA POTENCIJA

Netko od duhovitih Bistarčana odavno je primijetio da rijeka Jala, u svome donjem toku, poplavi polja čim se žaba popiše u njenom gornjem dijelu. Kada se okonča aktualno reguliranje korita, takvih poplava neće biti, ali je indikativno to što će svi posjedi bistaračkih Hrvata biti na lijevoj obali, što susjedima Bošnjacima, iz Bokavića, nabacuje geostratešku potenciju

Reguliranje korita rijeke Jale, u njenome donjem toku, od ušća u Spreču, kod Lukavca, do tzv. gvozdenog mosta na pruzi Tuzla - Doboj, dokle je s tuzlanske strane ovaj posao ranije obavljen, jedna je od zamašnijih investicija na ovim prostorima. Zamašni i poodmakli radovi lukavačkim vlastodržcima, sa SDP-ovim predznakom, služe kao pokazatelj uspjeha i promjena. S druge strane putnicima namjernicima, čestim i stalnim prolaznicima, dionicom magistralne asfaltno prometnice Tuzla - Doboj, od Donjeg Bistarca do Lukavca, ne znače gotovo ništa. Jureći svojim četvorokotačima i po 100 kilometara na sat, tek uzgred registriraju da se uz ovaj magistralni put nešto radi i zaborave ono što su vidjeli.

Sve te radove žitelji, većinom Hrvati, iz Donjeg Bistarca, lukavačke mjesne zajednice, gledaju, ali se ponašaju kao da ih se to ni najmanje ne (do)tiče. Lucidni i vispreni **Srećko TUNJIĆ**, Bistarčanin po rođenju, a Tuzlak po življenju, te lider Hrvatske seljačke stranke Tuzlanske županije, skrenuo mi je pozornost na to što ova investicija i građevinski zahvat sobom nosi, a što se na prvi pogled ne vidi. Ili to bar ne uočavaju obični, prosti i priprosti ljudi.

Bez privremenih mostova

Na prvi pogled sve je u najboljem redu što se tiče ovoga posla. Sasvim je sigurno da će po okončanju reguliranja korita Jale poplave biti rijetkost. Izuzev u ekstremnim slučajevima. Međutim, čudi i zabrinjava me jedna vrsta anemije kojih Bistarčana. Dok radovi traju, svima koji imaju imanja pored magistrale Tuzla - Doboj, onemogućen je pristup, izuzev zaobilazno, kroz susjedne Bokaviće. I to samo onima koji do svojih

nastavak na strani 28

parcela imaju pristupne putove. Oni koji su nekada sa staroga, a u zadnje vrijeme sa novoga, puta ulazili u svoje njive, sada nemaju izbora. Da bi uzorali, zasijali i obradili parcelu ili pokosili travu i izvezli sijeno moraju moljakaći susjede za prolaz. Ističe gospodin Tunjić, posebno naglašavajući to da su investitor i izvođač radova morali tijekom ovih radova vlasnicima zemlje osigurati privremene i improvizirane pristupe imovini, dok se ne izgrade trajni.

Brigo moja predi na drugoga

Bistarčani, koji su zbog svojih ranijih nemarnosti, ali i pojedinačnih inata, dopustili da jalske poplave presijeku put Bistarac - Poljana, pa do Kiseljaka, odavno su svikli na zaobilazne odlaske u svoje posjede, kroz susjedne Bokaviće. Vjerojatno zbog te navike zapali su u neku vrstu apatije i anemije, pa ne mogu da vide što se još krije iza ovoga reguliranja Jale. To što ne vidi većina, vidi i na to reagira "prvi seljak" Tuzlanske županije, liječnik **Srećko TUNJIĆ**: - **Iole upućeniji vjernik mora znati da se u životu griješi mišlju, riječju, djelom i propustom, odnosno nečinjenjem. Većina Bistarčana, Hrvata, su dobri vjernici katolici, ali mi nikako nije jasno kako i zašto sebi dopuštaju grešku nečinjenja. Novo korito Jale probija se pored magistralnoga puta Tuzla - Doboj, a to znači da će sva imanja po završetku ovoga posla ostati na lijevoj obali Jale. Biranim riječima rečeno, to je etničko nabacivanje interesa, šansi, geostrateških mogućnosti i potencija, u ovom slučaju našim dobrim susjedima, Bošnjacima iz Bokavića,** dodaje medikus Tunjić, posebno naglašavajući da je reguliranje korita Jale od višestruke koristi, ali da se morao i trebao poštovati dosadašnji, prirodni, tok ove rijeke.

Razmišljajući o upozorenjima gospodina Tunjića i o stanju na koje mi je skrenuo pozornost, došao sam do zaključka da je priča više nego opravdana. Po nekim od pravila novinarskoga zanata trebalo je i u ovom slučaju konzultirati drugu stranu, odnosno medalju snimiti i sa naličja. Međutim, kada je nešto više nego očividno, onda te konzultacije i nisu obvezatne. Jedino ostaje pitanje na koje bi trebalo odgovoriti - zašto Bistarčani na sve to gledaju anemično i letargično, a ponašaju se po principu - BRIGO MOJA PREDI NA DRUGOGA!

Jednoga dana kada postanu svjesni što im je urađeno pred njihovim nosovima, kada im se zadržavajući zagađene Jale počne uvlačiti u pluća i ako uza sve to ostanu bez adekvatnih mostova preko kojih bi prelazili do svojih imanja, bit će kasno za jadikovke. Ako već do sada nije kasno?

Medikus Tunjić, HRVATSKI GLASNIK i malenkost pisca ovih redova, uradili su svoje. Bistarčani, sada je do Vas! Samo nemojte reći da niste znali i da niste upozoreni. Ukoliko nitko od Vas ne čita HRVATSKI GLASNIK, opet je do Vas.

N. J. IVANOVIĆ

zanimljive ličnosti ZANIMLJIVE LIČNOSTI

PISMA I INTIMNI ZAKLJUČCI (IV.)

Dragi prijatelji, draga velika obitelji pomagачa izbjeglica!

Moje putovanje 16. ožujka 1994. godine bilo je bez posebnih događaja; sama sam putovala svojim automobilom sa živim namirnicama i pelenama u Caritas - Zagreb. Nakon duljeg razgovora s Jelenom Brajšom uvjerila sam se da je vrijeme da putujem izravno u Bosnu. Dobila sam adresu jedne ratne bolnice u Bosni koja je hitno trebala lijekove.

Ponedjeljak, 28. ožujka 1994. Moj je auto već bio napunjen željenim lijekovima, pokrivenim pelenama, najlonkama, hranom za bebe, plišanim životinjicama i nekim namirnicama. Dva iznajmljena kombija s Hansom H. i s Albrechtom Ch. i Martinom J. bila su napunjena živim namirnicama i rubljem. Velikodušno iznajmljeni 19 godina star VW kombi nije više bio u najboljem stanju. Dva mlada studenta su jako dobro prebrodili putovanje bez pokretala i bez žmigavaca, s dosta snage za guranje. Teško je bilo na slovenskoj granici radi pristojbe za tranzit i kaucije; na hrvatskoj granici smo, s našim papirima od Caritasa i dosta nagovaranja, uspjeli proći. Odvezli smo se u predgrađe Zagreba, Sv. Nedjelju i podijelili stvari za tamošnje izbjeglice i za Caritas - Zagreb, koji je stvari sam otpremio. Oba prazna kombija su otišla natrag, a ja sam vozila dalje prema Kutini - Virovitici - Našicama - Pleternici za Sibir kod Slavonskog Broda. Putovanje je bilo prekrasno, ali dugo; uska cesta vodi uzbrdo, nizbrdo, brojni su zavoji i duboke udarne rupe. Na putu sam srela teretna, vojna i UN vozila, traktore, bicikle i nekoliko zaprežnih kola. Dva puta kontrolne točke UN-a. Nije bilo problema; no, njihove želje za kondomima nisam mogla ispuniti! Od Beča do Zagreba nam je trebalo šest sati, još je šest sati meni trebalo za 300 kilometara do Sibira. Tamo me je čekala jedna obitelj. Baka Mirjana je suradnica Caritasa i ljetos je bila gost kod mene u Murauu. Dirljiva je gostoljubivost: za mene su skuhalo najbolje što imaju. Deset unučadi sam mogla dati male poklone. Spavala sam kod jednoga od sinova, on je upravitelj željezničkog kolodvora, ima četvero djece (1, 3, 4 i 5 godina), troje velikih idu u sedam sati ujutro u vrtić, jer jedino tamo ima doručak iz humanitarne pomoći. Uvečer dobiju kod kuće prežganu juhu ili kašu od kukuruzne krupice u bočici "da se ništa ne baci". Suze su mi krenule kada su djeca otvorila usta da bi dobila žličicu Nutelle koju sam donijela - "ostatak za Uskrs". Obitelj hrani kokoši i svinju. Najbolje komade svinjetine prodaju da bi mogli kupiti obuću za djecu.

Rano ujutro sam nastavila putovanje; mjesto istovarenih namirnica zauzela je baka. Vozili smo se do Županje pored rijeke Save - na kraju Hrvatske. Granične formalnosti nisu komplicirane. Strmi makadam vodi do obale Save; prvi pogled u Bosnu: porušeni stupovi vire iz vode, skelar čeka. Prilaz skeli je za mene težak; osjećam se kao životinja koja

Mnogima je pomoć stizala od Annemarie Kury

nije naviknuta biti natovarenom. Bosanska granična uprava na drugoj obali me srdačno pozdravlja, bosanski policajac moli za nekoliko pelena za svoje malo dijete: to mogu ispuniti. Svoje putovnice moramo deponirati, a dobivamo samo potvrdu. Vožnja dalje, pored protutenskih ograda, preko Orašja prema Tolisi, prema bolnici na fronti. Velika radost zbog hitno potrebnih lijekova i medicinskih naprava. Sve smijem vidjeti, ali ništa fotografirati. Kuća se koristi samo u podrumu, prozori (i podrumna okna) su zaštićena vrećama sa pijeskom i drvetom zatvorena. Kuća stoji četiri kilometra udaljena od bojišnice. Teško se navikavam na vonj neozračenih prostorija. Ovamo dolaze svježe ranjeni vojnici i civili. Pet dana je primirje, tako da su danas čak uspjeli jednom vojniku operirati kilu na preponama. Divim se ovim ljudima da rade po ovakvim uvjetima. S kirurgom (koji govori njemački), koji je došao kao vojni liječnik, a prije je radio u Sarajevu, i drugim liječnikom koji je radio, imali smo priliku dugo pričati i piti čaj. Vidjela sam ranjenike u vojnoj bolnici; to je mala bolnica s 20 - 25 kreveta, zamišljena kao mjesto prvog zbrinjavanja. Kad je moguće pacijente odvoze dalje od fronte. U utvrđenoj kući stanuje jedan od liječnika sa suprugom i dvoje djece (3 i 5 godina stari). Pokazuje mi rupe od granata u dvorištu. Kirurgova supruga i djeca su u Švicarskoj; ova obitelj jako pati zbog razdvojenosti.

S KRUHOM I VODOM, cvatom voćki i cvijećem krećemo na put kući. Kratko prije 13 sati smo ponovno kod skelara. Mirjana bi htjela čuti vijesti zbog muslimansko-hrvatskog sporazuma - sirena - skelar odlazi - na lokalnim vijestima: srpski helikopter prelijeće za let zabranjeno područje. Nakon 20 minuta ljudi su ponovno tu, skelar dolazi, prelazimo preko rijeke. Mirjana odlazi vlakom kući, ja vozim drugi put natrag, ali izravno preko Koprivnice-Varaždina-Maribora. U 20 sati Hrvatsko-muslimanski sporazum je potpisan.

Biskup KUNTNER je umro. To me ožalošćuje: poznavala sam ga osobno, cijenila njegovo zalaganje za mir, njegovu širinu, njegovu radost. Pogled prema zvijezdama mi daje osjetiti beskonačnost...

Uskrsnuće - aleluja!

Hvala mnogo za donacije, koje ću kao tovarni magarac odnijeti u "sljedeće selo", Vaša,

Annemarie Kury, Beč
31. ožujka 1994.

Tuzlanska i bosanska epizoda dr. Ive Pilara (1905-1920), III. nastavak

POTPORA MODERNOJ UMJETNOSTI

PIŠE: Anto CIGELJEVIĆ

Pilar pionirski zagovara nacionalno utemeljenje politike. I više nego bogato praktično iskustvo poučava ga da se ciljem orijentirana racionalna praksa ne može odvojiti od one orijentirane vrijednostima. No, za obje je presudno da su praksa taloženja uspjeha, i da se samo na njima održavaju. Izvan uspješne praktične politike, istinske politike, zapravo, i - nema. Mogu je privremeno zamijeniti likovi martirskih gubitnika ali oni, paradoksalno, mogu biti i vrlo uspješnim pomagalicama u zatiranju istinskih političkih talenata; iliti u stvaranju pseudo-političara čija se osrednjost prekriva tlapnjama o tragičnoj sudbini Hrvata ili srodnim eurofilskim tvorbama. Izgrađivanje, i pojedinačne i kolektivne, sposobnosti za autonomno, partnersko sudioništvo u procesima modernizacije, ili sposobnosti za uspjeha, u srži je političke dužnosti.

Književni publicist

U svome izvornom znanstvenome radu objavljenu u GODIŠNJAKU Instituta društvenih znanosti u Zagrebu, prof. dr. Antun Pavešković, sa Odsjeka za povijest hrvatske književnosti Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, evidentira, dokumentira, prikazuje i ocjenjuje prinosive Ive Pilara književnoj publicistici. Iako ne velikim opsegom, ti tekstovi upotpunjuju Pilarov javni lik i doprinos hrvatskoj kulturi. Ponajprije pozornost zaslužuje Pilarova studija Secesija, objavljena u Zagrebu 1898, kontekstuirana u sukob "starih" i "mladih", odnosno u hrvatsku književnu modernu. Za raspon Pilarovih interesa od važnosti je i tekst "O stogodišnjici rođenja dra Franceta Prešerna", objavljen u sarajevskoj Nadi 1901. Autor naposljetku visoko ocjenjuje Pilarovu studiju "Zagrebački literarni pokret", objavljenu također u sarajevskoj Nadi, 1903, pisanu sa sociologijskog stajališta, i drži je njegovim "najznačajnijim književnokritičkim radom".

Iako se u životu ponajmanje bavio književnošću, Ivo Pilar se u hrvatskom javnome i kulturnom prostoru prvi put javio upravo kao književnik. Kao i mnogi njegovi vršnjaci-intelektualci, i on, naime, ispoljava mladenački interes za književnost, te se najprije javlja stihovima. Pilar se nikad više nije bavio književnošću kao pjesnik ili na bilo koji drugi primarno literarni način. Međutim, njegovi sekundarno literarni prinosi, već od svojih početaka, imaju sasvim pristojnu intelektualnu težinu.

Pilar se ubrzo ističe izrazitim interesom za probleme umjetničkoga stvaranja i, istodobno kad i ove pjesme, objelodanio je i manju studiju o secesiji. Nešto kasnije, 1901, tiskao je crticu o stotoj obljetnici rođenja dr. Franca Prešerna. Dvije godine kasnije objelodanjen je u više nastavaka njegova, smatra prof. dr. Antun Pavešković, najkvalitetnija rasprava o književnosti - na temu, kako ga je on nazvao, zagrebačkoga književnog pokreta. Dodamo li tome članak "Bosna - zemlja priče", prikaz jednoga zaboravljenog povijesnog romana Milana Šuflaya, u zagrebačkom Obzoru 1924, raspravu o postanku "Zapamćenja" fra Grge Martića, kao Prilog povijesti hrvatske književnosti

objavljenu u sarajevskom Napretku 1930, te netiskani nacrt od trideset rukom ispisanih stranica pod naslovom "Starčevićev literarni rad u Narodnim novinama 1851.", to je, zapravo, sve što je Pilar ostavio za sobom na književnom, točnije, književno-publicističkom polju. To nije mnogo, ali nije ni beznačajno. U pravi doseg tih djela uvjerit ćemo se ako raščlambi podvrgnemo barem neka od njih.

Secesija - studija o modernoj umjetnosti

Pravi literarni prinos Ivo Pilar je dao već svojim studijom Secesija, prvi put objelodanjenom tijekom 1898, najprije u nastavcima, u pet brojeva

Naslovnica glavnoga Pilarovog djela "Južnoslavensko pitanje", napisanog u Tuzli, a objavljenog u Beču 1918., pod pseudonimom L. v. Südländ

zagrebačkoga "Vienca", a nedugo potom i kao poseban otisak. Nastala u određenu književnome i društvenom kontekstu, ova studija svojim polemičkim nabojem dobro navješćuje temeljne sastojnice i stilске odrednice Pilarova stvaranja. Bez obzira na to što je poglavito inspirirana zbivanjima u likovnom životu, uklapa se ona u prvu fazu hrvatske književne moderne, onu od 1897. do 1903, za koju je značajna apsolutna dominacija kritike u sveukupnome književnom stvaranju. To je vrijeme u kojem se novi naraštaj "obračunava" s tradicionalističkim shvaćanjima smisla umjetnosti, pokušava se osloboditi svih škola i pravaca te istodobno traži i upoznaje se s aktualnim događajima na europskoj literarnoj sceni.

Jedan dio mladih, tzv. praška grupa, identificira se s temeljnim postulatima Masaryka i češkog pokreta uopće, a ti su: stvoriti, odgojiti novoga, naobraženog i moralno jakog intelektualca, uočiti značenje i snagu inteligencije u borbi za ostvarenje narodne samostalnosti. Neke od tih ideja razradit će Pilar u svome filozofijskom promišljanju u knjizi

"Borba za vrijednost svoga "ja". Oni će utjecati i na njegovo književno i kritičko stvaranje.

Da napiše studiju o secesiji, potaknula su ga događanja i sukob u hrvatskoj književnosti na prijelomu stoljeća. Pišući je, Pilar se suprotstavio "Svim protivnicima novih smjerova" u hrvatskoj književnosti i umjetnosti.

Najprije, Pilar smatra da se radi o nesporazumu, tj. da općinstvo nije poznato ni s najelementarnijim pojmovima novoga smjera u umjetnosti nazvanog "secesijom", platonski zaključujući da će se naklonost spram novoga pokreta razviti s poznavanjem. Odmah potom prelazi na značenje izričaja "secesija", podsjećajući na povijesni nazivak secessio plebiste, usmjerivši se na recenat umjetnički pojam secesije, izlaže ukratko njegovu povijest. Pilar naglašava prirodnost postanka pokreta, proisteklu iz neprilagođenosti dotadašnje umjetnosti duhu vremena, pri čemu je značajno Pilarovo zapažanje da je secesija "uvjetovana kulturno-socijalnim prilikama našega vremena". Iako se radi o težnji za preporodom umjetnosti, naglašava da, ne samo da "secesija" nije škola, nego da je upravo borba protiv škola uopće. Uočava i daje upravo u tom pokretu manje važna afirmacija određene poetike, budući da je to "ratna stranka", sa pretežno negativnim elementom".

Ustvrdivši da moramo stvoriti umjetnost sukladnu recentnom duševnom, tj. misaonom i osjetnom bogatstvu, budući da takvu umjetnost očito nemamo, Pilar pobliže prikazuje tzv. dosadašnje umjetnosti. Ilustrativnost u likovnim umjetnostima, bezidejnost, becičnost, zastarjelost postupaka i tema, bilanca su kojom je, prema njegovu mišljenju, u dotadašnjoj umjetnosti nezadovoljan bio mladi naraštaj. Tim je premisama uspostavio konkluziju o recentnoj umjetnosti kao mumiji koja neće "nikada svježim zelenilom života prolistati, nikada više proći veliki proces pomlađivanja". Zaokruživši priču o umjetnosti zaključkom o rušiteljskoj zadaći secesije, Pilar logično traži i oprečne argumente - argumente za konstituiranje pozitivnog sadržaja toga pokreta. Ti su, prema njegovu mišljenju: zahtjev za individualnom slobodom stvaranja, za pojednostavljenjem vanjske forme, za obogaćenjem sadržaja umjetnosti te za proširenjem recepcije umjetnosti u svim slojevima pučanstva.

Djelo je pisano, naravno, polemički, jer je nastalo kao reakcija na prilično bezobziran napad "starih" pisaca. Stoga je, ne zaboravivši afirmativan diskurs, Pilar progovorio određeno protivljenje negatora onih ideja za koje se nedvosmisleno zalagao. Konzervativcima - protivnicima secesije uzvratilo je, primjerice, da se iz konzervativnosti krije stagnacija i nazadak, a pod njima pak jedna trećina neznanja i duševnoga siromaštva. Dvije trećine krije interese onih koji više nemaju ni moralne ni intelektualne snage promijeniti i osviežiti ideje. Grčevito se hvataju starih i brane ih svim sredstvima, jer osjećaju da s njima propada njihova znamenitost, utjecaj i moć. Pilar je na zanimljiv način povezao pitanje socijalnoga interesa i umjetnosti, umjetnost ne shvaćajući odvojenom od cjelokupnoga društvenog života. To će, u kasnijim člancima, čak i radikalizirati.

NASTAVIT ĆE SE...

MOSTOVI PONOVRNO U FUNKCIJI

Naša najduža rijeka Sava premoštena je brojnim mostovima. Većina ih je u tijeku posljednjeg rata bila porušena, ali su do sada svi obnovljeni i život je u velikom Posavlju počeo da dobiva ranije oblike.

Prije koji dan u javnim glasilima mogli smo pročitati i čuti vrlo radosnu i davno očekivanu vijest. Završena je obnova mosta preko rijeke Save u Bosanskom i Slavanskom Šamcu. Preko ovoga mosta obavlja se drumski i željeznički saobraćaj. Ovaj most izgrađen je prvi put 1947. godine kada je omladina izgradila, dobrovoljnim radom, željezničku prugu Šamac - Sarajevo. Kada je 1992. godine počeo rat na tlu BiH, ogromna grdosija, duga preko 300 metara i teška na tisuće tona, pala je u rijeku Savu. Most je ciljano srušen da preko njega u oba pravca ne bi mogle marširati vojske i prelaziti teški tereti i naoružanje.

Most preko rijeke Save u Bosanskom Šamcu posljednji je od desetina mostova na rijeci Savi duž sada novouspostavljene granice između RH i BiH koji je obnovljen. Da Europa nije "odriješila kesu" tko zna kada bi se nadoknadio agresivni nastup onih koji su tijekom posljednjeg rata na Balkanu krenuli u rušenje, paljenje, pljačkanje i obezvrjeđivanje pedesetogodišnjega truda i znoja ljudi ovoga kraja.

Žalosno je da je za obnovu posljednjeg mosta na Savi u Šamcu Europa dala toliko novaca, a da se akteri izgradnje i obnove Bosne nisu mogli dogovoriti na kojoj parceli treba izgraditi carinarnicu na bosanskoj strani. Sporno je bilo tlo koje se ovdje dodiruje između dvaju bosanskih entiteta, Federacije i RS. Tako sada trenutačno imamo situaciju da preko mosta u Šamcu "vezu" vozila koja nemaju ništa ponuditi za carinu.

Ušće Bosne u Savu u Bosanskom Šamcu odvajkada je bilo interesantno za geografiju i ekonomiju ovoga kraja.

Komedija s visećim mostom

Sama bosanska Posavina, znači plodna ravnica od Bosanskog Broda pa do Brčkoga, bila je dugo razdijeljena koritom rijeke Bosne. Stoljećima se ovdje prevozilo čamcima ili skelama da bi se dospjelo iz Odžaka, i njegovih sela, Pruda, Gornje i Donje Dubice, Vojskove, do Bosanskog Šamca, i dalje prema Orašju i Brčkom. Tek 1970. godine bosanske vlasti i putari udostojile su se da izgrade viseći most preko rijeke Bosne u Bosanskom Šamcu, i

Viseći most preko rijeke Bosne u Šamcu

tako da nekoliko desetina kilometara skrate put dolinom rijeke Save između Bosanskog Broda, Odžaka, Orašja i Brčkoga.

Ali, ne leži vraže! Pet godina kasnije zbog loše izgradnje i lošeg proračuna, ali i neodržavanja i nekontroliranog korištenja (projekirana nosivost 3,5 tone), viseći most preko Bosne u Šamcu, jednoga prijedpodeva sam je pao u rijeku Bosnu. Oni koji su ga loše izgradili, brzo su ga obnovili.

Međutim, dolazi novi rat. Onaj 1992. godine. Šamačke "obrambene" snage, ovaj most su planirano ponovno "složile" u rijeku Bosnu pa su stari dobri prijevoznici na vodi, skelari i čamčdžije, opet stupili na posao. I tako je to trajalo dulje nego što je trajao rat, i ovaj viseći most ponovno je obnovljen. Krenula je opet rijeka radnika, đaka, pijačara,

Ovako se premoštavala Sava kada mostova nije bilo

poljoprivrednika, trgovaca, desnom stranom Save u oba pravca. Preko obnovljenoga mosta krenule su i nesretne izbjeglice u oba smjera, da iznova, kao i 1945. godine, obnavljaju svoje domove i svoja imanja.

Prije nego je obnovljen most u Šamcu, pušten je u promet, također, veliki most preko rijeke Save između Slavanskoga i Bosanskog Broda. Također i most preko Save u Brčkom, s povećanom tonažom. Onaj samo željeznički u Brčkom, međunarodne snage obnovile su odmah čim su stupile na tlo Balkana, jer im je trebao za transport njihovih snaga i oruđa. Tako se vlakovi prvom prugom je poslije Drugog svjetskog rata izgrađena omladinskim rukama, od Brčkoga do Banovića, još uvijek oglašavaju uz Ormanicu i Špionicu samo kada voze cisterne goriva, tenkove, kontejnere za potrebe SFOR-a. Naše vlasti nisu do sada uspjele osigurati niti jedan lokalni putnički vlak, bar s dva putnička vagona druge ili treće klase.

Život se vraća - prospero

Život se s obje strane korita rijeke Save (izuzetno plodnog) izuzetno sporo vraća, baš kao što se po usporenoj traci polako vraćaju obogaljeni, prognani, i ojađeni Posavci. Njih je danas mnogo na sve četiri strane svijeta, a posebno u "rezervnim" domovinama.

A kako se složno i veselo živjelo na obje strane rijeke Save, koliko je bilo malo razloga da se ljudi dijele po ovim i onim osnovama, posvjedočiti mogu samo oni koji su tamo godinama i decenijama obitali. I Posavci i Slavonci imali su imanja i kuće na obje strane rijeke. Više se ljudi iz bosanske Posavine selilo u Slavoniju, nego obratno jer je korito Save, plavne i često nemilosrdne rijeke, na lijevoj obali (slavonskoj), bilo bolje zajaženo, nego njezina desna obala (bosanska). Tako se u doba poplava i kiša voda uvijek više svjetila bosanskim, nego slavonskim seljacima. Nije bilo granica u zapošljavanju, što

je bilo češće u Bosni, pohađanju djece u srednjim školama, što je opet bilo više izraženo u Bosni. Liječenje je bilo privlačnije u Osijeku i Slavanskom Brodu, jer su medicinske ustanove bile bolje opremljene. Sva kulturna i sportska događanja bila su mješovita. Nošnja, pjesma, folklor, prožeti jedni drugim. Ženidba i udaja nije poznavala granice. Sportski ribolov, također. Ljudima su bili daleko i tako gusto izgrađeni mostovi, pa su između sela, polja, gradova organizirali prijevoz hidro-taksijima. Kad će sve to opet biti na svom mjestu, pitanje je.

Tekst i snimci: Mato BIKIĆ

FUNKCIJA CILJA

OPĆE POSTAVKE

U svakom gospodarskom poduhvatu prisutna je funkcija cilja, a njen matematički izraz bit će:

$$F(Y_1, Z) = f_1(X_1) + f_2(X_2) + \dots + f_n(X_n)$$

U suvremenim uvjetima gospodarenja prisutna su dva oprečno različita cilja, kao općenarodno blagostanje (Y_1) i profit (Y_2), ali za koga.

Na drugoj strani jednako su nezavisne varijable $X_1, X_2, \dots, X_n$ kao što su troškovi rada, materijala, energije, troškovi zdravstvenog, invalidskog, mirovinskog osiguranja, redovitog školovanja, školovanja uz rad i u obitelji, doprinosi mjesnim organizacijskim strukturama, domaće komponente u proizvodnju, uvozne itd.

Ako se gleda na Y_1 (općenarodni interes), onda se toleriraju domaće komponente i oprema i rad u kompletnu proizvodnju i do 30% skuplji od uvoznih.

No, Y_2 (profit) uvijek je u suprotnosti sa Y_1 , ali može da gravitira ka Y_1 , ali u faznom pomaku od 2 do n generacija, tj. kada svi postanu bogati.

Da bi dobili uvid o funkciji cilja u sustavu općenarodnih potreba, radi kontinuiteta, moramo se osvrnuti unazad. U proteklih 70 godina memorirao sam tri gospodarska sustava, a unutar istih i funkciju vlasništva kao:

1. Starojugoslavenski - kapitalistički, sa privatnim sredstvima rada i privatnim planiranjem.
2. Sustav Josipa Broza sa društvenim i područstvenim sredstvima rada i društvenim planiranjem.
3. Sustav "Češkog Kaplara" sa pretežitom privatnim sredstvima rada i društvenim (državnim) planiranjem.

Prvi sustav bijaše usitnjen i statičan sa tendencijom dvoklasnog razvoja društva, preterano opreznim odnosom prema kapitalnim ulaganjima, a sa koncentracijom profita u privilegiranom sloju društva.

Brozov sustav osmišljen je za krupne zahvate u proizvodnji roba, izgradnji infrastrukturnih objekata, kao i u kulturno-obrazovnim djelatnostima. Međutim, zbog uniformnog političkog ambijenta nije sadržavao korektivnu komponentu. Kakav, takav, gurao je opće društveni razvoj naprijed pa i po cijenu grešaka.

Treći sustav, uvjetno nazvan "prinudno gonjeni", angažirao je sve ljudske i materijalne potencijale (J. Newton - Zakon mehanike primijenjen u politici nakon izgubljenog I. svjetskog rata i ekonomske krize 1930.), ali u pogrešnom smjeru. Za 5 godina od viška vrijednosti stvoreno je 10 tisuća tenkova i 3 tisuće zrakoplova. Rezultat je poznat. Unatoč katastrofalnim posljedicama izvršeni su pomaci u izgradnji industrije, infrastrukture, osvajanja niza artikala, tehnoloških postupaka, kao i znanstveno istraživačkih dostignuća. Organizacijsko znanje postaje prisutno u svim sferama društva.

U Brozovo vrijeme raspored gospodarstvenih snaga bijaše u tri ešalona.

Prvi ešalon sačinjavali su političari i to u tri kategorije: kao Španjolski borci, borci 41. do 09. 09. 43. i borci iza 9. 9. 43. A, ako je netko bio i inženjer, taj je rastao po vertikali.

Drugi ešalon bili su inženjeri, a bili su dvostruko cijenjeni ako se nisu mnogo miješali u politiku (bilo je i izuzetaka).

Treći ešalon sačinjavali su ekonomisti i to u funkciji evidencije i komercijalnih poslova, ali daleko od bilo kakvih osmišljavanja kapitalnih ili znanstveno-istraživačkih poduhvata.

Mi koji smo u tranziciji očekivali bolje usklađivanje općih interesa i razvojnih mogućnosti, računali smo na bolji tretman znanstveno-istraživačkoga osoblja. Temeljna misao bila je stvaranje uvjeta da se naši građani ne potucaju po inozemstvu žrtvujući svoje dostojanstvo i mladost. Tvorac prvog domaćeg mikroprocesora ing. Ratko Krčmar umro je od iscrpljenosti, mjesec dana nakon pozitivne ocjene njegovog postignuća u SIZ-u znanosti BiH.

Oni koji ni razlomke u svojoj redovitoj naobrazbi nisu ovladali, u tijeku rata i nakon, predoše statusno iz trećeg ešalona u drugi da ponude pamet ovome narodu.

POSLEDICE NEDOSTATKA ZNANJA I DOSTOJANSTVA

Zbog svojeg polovičnog znanja iz egzaktnih oblasti naši bajni ekonomski stručnjaci progutale mnoštvo udica, kao:

- Osmišliše privatizaciju poduzeća otuđivanjem imovine (koju Kardelj naziva "minuli rad", radi unošenja jezične nejasnoće. Pravi naziv je opredmećeni rad - njemačke riječi vergegenständliche Arbeit), od djelatnika koji su se živočno borili za poduzeća, kao da su Japanci.

- Favorizirale slobodno tržište pod svaku cijenu izjednačavajući domaće djelatnike sa azijskim proizvođačima, čiji radnici spavaju naizmjenično pored proizvodnih hala. Njihova izdvajanja za zdravstvo, mirovine, školstvo, kulturu, sport itd. su samo mislenice.

- Zapostaviše istraživačko-razvojne institucije u domeni proizvoda srednje vrijednosti. O proizvodima visoke tehnologije da i ne govorimo (1 kg žileta = 500 eura, 1 kg Gofa = 20 eura, 1 kg Kanadera = 1500 eura itd.). Ovome narodu sugerira se proizvodnja krumpira ili čak uljane repice kao međuprodukta u proizvodnji nafte.

- Izmisliše krilaticu "Strateški inozemni partner", u kojem treba da se ustupi upravljanje nad proizvodnim jedinicama i uklopavanje u njegov proizvodni program kao npr. kod automobila felge, branici, lakiranje itd.

- Prodaja inozemnim vlasnicima velikih proizvodnih i infrastrukturnih objekata, kao banke, trgovine, PTT i sl. Pa to čovjek, makar nogom mislio, zbog potomstva ne bi dozvolio!

Nije slučajno Norveška izašla iz EU. Bjelosvjetski trgovci bi kupili ležište nafte (100 milijuna tona godišnje proizvodnje). Norvežani bi preveli u totalne najamne radnike. Vlada se ne bi mogla oduprijeti naletu korupcije.

Francuska je svoje bankarstvo 1985. iz privatnog sektora vratila u državni po cijenu gubljenja 8 milijardi dolara u tijeku noći.

- Otvorile vrata inozemnoj emisiji novca putem MMF-a i Svjetske banke, koji rade kao šipka i bubanj.

EMISIJA NOVCA - MONETARNI UDARI

Najstarija bankarska pravila koristila su emitiranje novca u količini troške trezorske vrijednosti (zlatu + vrijednosni papiri). Pošto se danas zlato kupuje po cijeni cca 10 eura za gram, prirodno bi bilo da se za neto priliv novca iz inozemstva emitira trostruko vrijednost u domaćoj valuti. Neki to smatraju neobjavljeni porez zbog eventualne inflacije.

Međutim, tretirano kroz funkciju cilja, koja je korist od stabilnog kursa u uvjetima opće stagnacije iako su prisutni svi potrebni resursi (predmet rada, sirovine, kapaciteti, promet, tržište itd.) izuzev novca. Mora se odvagati šteta od stagnacije i šteta zbog manjih poremećaja robno-novčanih odnosa, pa se i opredijeliti.

Ruski car Petar Veliki (A. Tolstoj: Peter the great, MOSCOW 1991.) dao je nalog da se na Svjetskom trgu javno odsiječe 130 glava zbog korupcije i neadekvatnog trošenja državnoga novca.

Emitirani novac ne smije imati potrošačku funkciju nego isključivo razvojnu t. j. stvaranje dobara opće narodne namjene, kao teški strojevi pokretni i nepokretni, putovi, pruge, vodni objekti itd. Na malim prostorima (mali broj proizvodnih poduzeća) veoma je teško ili čak nemoguće utrošiti emitirani novac u zatvorenom krugu, a za potrebe razvoja. Nije slučajno što je pok. dr. Tudman u nastupajućim događajima

predviđao monetarnu uniju sa susjedima. Njegovi ekonomisti nisu ga mogli pratiti ni operativno ni intelektualno.

Današnja ekonomska pamet usmjerena je na sadaka-čekove (Sarajevo-gas - svake zime) i kredite. Ovo sve napisano ima svoju pojavnu formu kako u BiH tako i u R Hrvatskoj.

VEGETIRANJE PRODAJOM RESURSA

Najlakše je voditi financije države u uvjetima fiksne vrijednosti i konvertibilnosti valuta. To znači u nedostatku novca prodaja objekata ili kreditna zaduženja.

Prodajom gotovih poduzeća strancima, stranim emitiranim novcem se izmiruju raniji dugovi i zaostale plaće, potom se vrši friziranje pogona i jeftinom radnom snagom pravi se profit. Potom slijedi povrat uloženi sredstava kao da je zlato doneseno. Kod cijedenja profita u međudržavnim ugovorima (izbjegavanje dvostrukog oporezivanja) da domicilnim organima pripada 35-40% profita. Ostatak od 60-65% može se legalno prebaciti u inozemstvo.

Otplata inozemnog kredita, ako se koristi, ne može iz emisije male zemlje. To se odvija izvozom roba uz velike kontrole i restrikcije kupca, kao hrana, odjeća, obuća, sirovine, kemikalije itd. Kada se ta roba proda krajnjim korisnicima postaje novac. Do tog vremena kružili su papiri

Za financiranje pojedinih objekata iz MMF-a često se zahtijevalo vlastito sudjelovanje od 10 do 20%. To je, ustvari, dio koji se mora uvesti, a stiče u zemlju davaoca kredita. Tu se radi o strojevima, instrumentariji i sl. Ostatak od 80% kredita + kamate su bankarski profit, jer je 80% kredita završilo u "čarapama" izvan zemlje kreditora i ima karakter izgorjelih novčanica. Tako siromašni sa vodeničkim kamenom o vratu treba da stignu u bogato društvo. Za uzvrat, ekonomski stručnjaci imaju jasan pregled valutnih odnosa sa beznačajnim inflatornim obilježjima. Potvrda ovog stanja je priopćenje EURO banke da je zamijenjeno 500 milijardi DM izvan granica EU.

Pošto su MMF i svjetska banka institucije UN-a, za svako nevraćanje kredita slijedi pljenidba dobara na moru i kopnu. A ako nema šanse za povrat emitiranog kredita pljenidbom, onda se i otpisuje, tako život ide dalje.

IZLAZ IZ ZAČARANOG KRUGA

Cijela ova priča nema svrhu ako joj ne možemo dati rješenja koja će gospodarenje na ovim prostorima voditi u nekom pozitivnijem smjeru.

Normalno je da se mogu pronaći rješenja, ali nedostaje opće shvaćanje da su ta rješenja potrebna ili se korupcionim kanalima sputavaju. Potrebna je kritična masa građana. Nisu slučajna događanja da demonstranti (pretežitom intelektualci) opsjedaju konferencije svjetske trgovinske organizacije. U isto vrijeme kada prijeti konkurencija roba iz siromašnih zemalja uvode Carine i po 30% za pojedine grane, kao na primjer za čelik u SAD.

Među drugim rješenjima vjerojatno će naći mjesta i aktivnosti, kao: formiranje monetarnih unija zemalja sa komplementarnim gospodarstvom, osnivanje raznih fondova na temelju trostrukog neto priliva deviza, favoriziranje poduzeća koja koriste resurse unutar države, zabrana uvoza vozila za administraciju iznad nivoa "Škoda". Sveučilišta trebaju školovati kadar za ovaj prostor, a ne brinuti se o notficiranju bez nadoknade troškova studiranja, monetarne institucije strogo podčiniti interesima gospodarstva. Sprječavanje odliva deviznog novca za kupovinu pečenog blata, favoriziranje domaćeg znanstveno-istraživačkog rada, državna garancija štedionicama, itd.

U Zavalatici, travnja 2002.
Dr. ing. Tadija MARTINOVIĆ

IN MEMORIAM

TUŽNO SJEĆANJE

**SINIŠA PERANOVIĆ
(1984.)**

21. 06. 2000. - 21. 06. 2002.

Čovjek sazna da je bio sretan tek onda kada luta po ruševinama sreće.
Počivaj u miru Božjem!
TVOJI NAJMILIJ: majka Nada, otac Milorad i sestra Ivana.

TUŽNO SJEĆANJE

Dana, 12. svibnja 2002. godine navršilo se šest tužnih mjeseci od smrti naše drage majke, supruge, snaje

HANIFE (ANITA) JOSIPOVIĆ

S ljubavlju suprug Zlatko, sinovi: Elvis i Božidar, zetovima i unučadima.

TUŽNO SJEĆANJE

12. srpnja 2002. navršit će se godina dana od smrti našeg dragog supruga i tate

STJEPANA TUNJIĆA

Vrijeme prolazi, a praznina, bol i tuga ostaju u našim srcima i mislima na tvoju dobrotu i plemenitost. Počivaj u miru Božjem.
TVOJI NAJMILIJ: supruga sa kćerima, zetovima i unučadima.

TUŽNO SJEĆANJE

ZDENKA DUŠEK

27. VII. 1996. - 27. VII. 2002.

Tvoj dragi i plemeniti lik pun dobrote ostat će zauvijek u nama.
TVOJI NAJMILIJ

TUŽNO SJEĆANJE

MIRA NOVOSEL

24. VII. 1994. - 24. VII. 2002.

U Tvom mirnom snu neka Te prate naše misli, ljubav i sjećanje.
TVOJI NAJMILIJ

TUŽNO SJEĆANJE

ANTO (JOZO) TOMIĆ

05. 07. 1993. - 05. 07. 2002.

S ljubavlju i poštovanjem
Supruga Eva i sin Nikola

TUŽNO SJEĆANJE

Dana 27. svibnja 2002. godine navršilo se tri godine od smrti našeg dragog supruga, oca, svekra i djeda

ANTE (TADIJA) DIMKOVIĆA

Vrijeme prolazi, život ide dalje, ali ti uvijek živiš u našim srcima i mislima.
TVOJI NAJMILIJ: supruga Zdenka, sinovi Dragan i Zlatan, snahe Željka i Suzana, unučad Anja, Romana, Antonijo, Tea i Martina.

TUŽNO SJEĆANJE

DRAGI MARJANKO

25. 05. 1999. - 22. 05. 2002.

Dani prolaze, a tuga za tobom i dalje je tu, ne prestaje. Tri godine su sumorne i teške bez tebe, tvog lika i tvoje plemenitosti. Hvala ti na svemu dragi oče.
Počivao u miru Božjem.
TVOJI NAJMILIJ

TUŽNO SJEĆANJE

na dragog i voljenog supruga, tatu, djeda i punca

STJEPANA BATTICELLI

10. 08. 1982. - 10. 08. 2002.

S tugom koju vrijeme ne liječi i ljubavlju koju smrt ne prekida, živjet ćeš u našim srcima i mislima.
POČIVAJ U MIRU BOŽJEM! TVOJI NAJDRAŽI: supruga Štefica, kćerke Zdenka i Lidija, unučad Aleksandar, Bernard, Eldar i Alen, zetovi Ilija i Zejnil.

TUŽNO SJEĆANJE

na našeg dragog supruga i oca

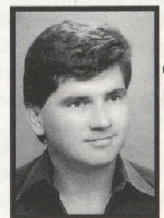
ANTU MARINOVIĆA

31. 07. 2000. - 31. 07. 2002.

Najdraži naš, svu svoju ljubav i dobrotu za života dao si nama, a sada kad si u vječnome miru, uvijek će te pratiti naše misli i naša ljubav. Hvala ti za sve.

Počivao u miru Božjem.

TVOJI NAJMILIJ: supruga Mara, sinovi Zoran, Ivica, Željko i Marinko, snaje: Katica i Gordana, unučad Boris, Želimir i Ivgor.

TUŽNO SJEĆANJE

Dana, 25. srpnja 2002. godine navršava se tužna godina dana od prerane smrti našeg dragog sina, brata, ujaka i šure

VJEKOSLAVA BATTICELLI

25. 07. 2001. - 25. 07. 2002.

Ostavio si bol u našim srcima, a ona će uvijek trajati. Svo vrijeme koje je prošlo i sve godine koje će doći, neće umanjiti bol i tugu za Tobom. Tvoja ljepota, dobrotu i plemenitost, ostali su s nama.

POČIVAJ U MIRU BOŽJEM!

TVOJI NAJDRAŽI: majka Štefica, sestre Zdenka i Lidija, sestrice Aleksandar, Bernard, Eldar i Alen, zetovi Ilija i Zejnil.

ZNATE LI...

* Nakon otkrića aluminijske, zlato je, što se tiče izrade pribora za jelo, potisnuto iz uporabe (ipak, ne sasvim). Proglasivši se francuskim carem (1851.), Napoleon III. priredio je za brojne uzvanike veličanstvenu gozbu na kojoj se hrana uzimala - aluminijskim priborom za jelo.

* Prema strogo određenim pravilima Međunarodne udruge astronoma, imena novootkrivenih nebeskih tijelima, ako se radi o asteroidima, isključivo daje njihov otkrivač. No, ne smije ga nazvati svojim imenom, naziv mora biti od jedne riječi s najviše šesnaest slova. Ne smiju se davati imena vojnika i političara, osim ako se ne odnose na događaje starije od sto godina.

* Autor i ujedno i ilustrator svjetski poznatog rukopisa "Alise u zemlji čudesa" jest Lewis Carroll (1832. - 1898.). No, prvo izdanje nije se tako zvalo, već "Alisine avanture u podzemlju", a ni autor se nije tako zvao. Njegovo je pravo ime Charles Lutwidge Dodgson.

* Najviše puta zapljenjivane novine na svijetu su zagrebački "Obzor". Za vrijeme banovanja morskog bana, Mađara Khuena-Hedervarja krajem 19. stoljeća, vodeće hrvatske novine zbog ispitivanja hrvatstva, zapljenjene su preko 900 puta.

* Umijeće pripreme danas popularnih "kokica" od posebne vrste kukuruza, staro je više od pet tisuća godina. "Kokice" su izumili američki Indijanci i bilo je to njihovo izvorno jelo. I ne samo jelo, za vrijeme obrednih svečanosti nosili su oko vrata ogrlice od "kokica".

* Mnogi američki predsjednici bili su ubijeni, neki su preživjeli atentate, a Gerald For preživio je dva pokušaja ubojstva. Pokušale su ga ubiti dvije žene. Dana 6. rujna 1975. godine pokušala ga je ubiti sljedbenica sekte Charlesa Mansona, a 22. rujna iste godine Sara Jane Moore "iz čiste dosade", kako je kasnije izjavila na sudu.

* Prije dolaska Hrvata na jadransku obalu tu su živjeli Iliri. Bili su vještici ratnici, ali su iznad svega voljeli uživati u jelu i piću. Za to su saznali Kelti i kako bi na što lakši način zauzeli jednu ilirsku utvrdu, napustili su svoje logorište ostavivši u njemu obilje svakakve otrovane hrane i pića: Iliri su se dobro pogostili, a onda su se Kelti vratili i lako savladali preživjele.

FENIX

Glasnikova
SKANDINAVKA

AUTOR: ROBERT STRAUS	UČESTVO- VATI U PREPIRCI	VRSTA MINERALA	DRŽAVA U AFRICI	ZEMLJIŠNA MJERA (MNOŽ.)	LAKA DVO- KOLICA DALEKOG ISTOKA	BILO KAKVA	SASTAVNI VEZNIK	AUTO OZNAKA ZA AUSTRIJU	VRLO POSTOJANO MAZIVO	MJESTO NA SINAJU UZ SVETSKI KANAL	VRSTA DRAGOG KAMENA	VRSTA SIRA	RIJEČNA I MORSKA ŽIVOTINJA	LAT. KRAT. ZA "ANIM CURRENTIS"	RIJEKA NA JZ SPA- NJOLSKO	VRSTA SOSA	OSLOBODITI NEŠTO OD TERETA
APOSTOLI ŠIMUN I SAUL											SKUPLJAC BILA PIRINEJSKA DIVOKOZA						
CRNOGO- RIČNO DRVO								USISIVANJE UŠTAVLJENA OVČJA KOŽA									
FILZOFO- SKA DISCI- PLINA								IZLAŽEJE MUŠKO IME						"AUTO-MOTO SAVEZ" UPITNA ZAMJENICA			
GLE- ETO				MAKAZE SUŽANJSTVO						LAPONAC KUKAC SLI- ČAN PČELI			ZDROBLJENI JEČAM TUMARATI TAMO-AMO				
OSOBNA ZAMJENICA			LENJIR OTOČJE U MOLUCIMA								GORNJI DIO STOPALA TODE ČOLAK					BIJELJANSKI ŠTAP SUSTAV OD DVA POLA	
BILO TKO					ELEMENT ASTATIN ATLANTSKI OCEAN			OTOK NA JADRANU "ZAPAD"			GRAD U ALBANIJU ITALIJA						
OZNAKA ZA "SIMENS"		SELJAČKO SUKNO DRVENI PLUG				POSTAVITI NEKU OZNAKU									MJERICE OD POL LITRE NAPRAVE		
STAROATEN- SKI FILOZOF													PRITOKA TOBOLA U SIBIRU				TEMPO BRAZILESKI NOGOMETAS W. PEREIRA
POKAZNA ZAMJENICA			ELEMENT TALJI NASILNO ODUZIMATI										BEZNOŽNI VODO- ZEMCI				
RIJEKA U HRVATSKOJ													MOLITVENI OGRTAČ				
RIJEKA U FRANCUSKOJ													RIJEKA NA DALEKOM ISTOKU				RIMSKO BROJ: 501 LIPANJSKI BLAGDAN
USKRAĆIVATI													STRAŽNI DIO KONJ- SKOG TJELA				AMERIČKI GLUMAC HARDY
ZBIRNO IME ZA RODI- TELJE				TONA PRISTALICA CIONIZMA									PLESNA FI- GURA U KADRILU				"OPSEG" DIVIZ GRČ. KOG MITA
USAMLJENI POJEDINCI																	
KEM. ZNAK ZA FOSFOR		RIJEKA U INDIJU KULT GO- LOTINJE				OZNAKA ZA "KARAT"	ŽENSKO IME	SANANO, DREMILIVO	MATERIJA	AUTO-OZ- NAKA ZA RIJEKU	VRŠILAC ANKETE	UDIO (GERM.)	OZNAKA ZA KISIK	MIT. KRALJ KALABRIJE			
JEZERO NA ISTOKU FINKE				UŠKOPLI- TELJI ARKANSAS											GREBENI LETVA ZA OG- RADU (TURK.)		
RUŠEVINA (LAT.)						SNJEŽNI USOV BOJA (LAT.)							VRSTA VINA ZABAVA				
LATINSKI PRIJEDLOG			ŽITELJKA IRSKO GLAZBENE OZNAKE							LABAVA ZEMLJANA ZDJEJA							PAPIN GODIŠNJI PRIHOD
VRSTA KVASINE, OCAT													POKRAJINA U SPAN. NJEMAČKO Z. IME				
KEMIJSKI ELEMENT, DUŠIK					"KRALJ ŽIVOTINJA" POTVRDNO RIJEČ				PROŠIRENJE LOJNICE "POST SKRIPTUM"						AUTO-OZNA- KA TUNISA "GRADSKI"		
KRADLJI- VAC				NAŠ PRI- JEDLOG NORVEŠKA			OPKO- LJENOST NAJTAJNE SLOVO						ELEMENT SREBRO OKRUGLO SLOVO				PRIYI VOKAL "EAST"
KROTITELJI ZMIJA									GORNJI DIO ČIZME				FIGURA U PLESU				

ZANIMLJIVOSTI

* Slavni španjolski slikar Francisco Goya pokazivao je izuzetnu nadarenost još kao dječak. Kad je imao samo osam godina, opljačkali su njega i njegovog strica drumski razbojnici. Mali je Goya tako vjerno nacrtao napadače da su ubrzo uhvaćeni.

* Liječnici danas uglavnom ne preporučuju gazirana pića (tekućina kojoj je dodan ugljični dioksid), a glavni "krivac" za otkriće gazirane vode jest engleski kemičar Joseph Priestley (1733. - 1804.), koji je do tog otkrića došao proučavajući zrak.

* Jean-Paul Sartre 1964. godine odbio je primiti Nobelovu nagradu za književnost i nikada nije objasnio razloge za takvu odluku. Međutim, 1975. godine zatražio je od Švedske akademije da mu isplati novac od nagrade. Odbijen je s obrazloženjem da je "njegov" novac vraćen u Nobelov fond.

* Rikšu, dalekoistočno gradsko prijevozno sredstvo, dvokolicu koju vuče čovjek, izumio je 1869. godine američki baptistički svećenik Johnatan Scobie koji je živio u Yokohami (Japan). Izum je posljedica invalidnosti njegove supruge koju je tako lagano mogao svakodnevno provesti gradom.

* Starogrčki tragik Eshil (525.- 456. pr. Kr.) istaknuo se kao veliki ratnik u bitkama na Maratonskom polju i kod otoka Salamine, a pripisuje mu se i izum maske u kazališnim predstavama. Život je, prema pisanju nekih povjesničara stare Grčke, završio tragikomično - poginuo je kad mu je na glavu pala kornjača koju je u letu ispustio orao.

Glasilo
Hrvatskog kulturnog društva
"Napredak" Župe Soli
List za kulturu i društvena pitanja

Osnivač i izdavač:
HKD Napredak, Tuzla

Ravnatelj:
Petar Matanović

Glavni i odgovorni urednik:
Juraj Novosel

Lektor:
Marica Petrović

Uredništvo:
Martin Antunović
Zvonko Bosankić
Romeo Knežević
Petar Matanović
Juraj Novosel
Marica Petrović
Ranoslav Tomićić

Adresa:
Tuzla, Kazan mahala 2
Tel/fax: 035-237-171

Tehnička priprema, repro i štampa:
"PrintCom" d.o.o.
Grafički inženjering Tuzla

Račun:
132-100-03108521-25
kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla
- HKD Napredak, Tuzla - za Glasnik

List je upisan u evidenciju javnih
glasila u Republičkom komitetu
za informacije pod rednim brojem
05/93 - 15. 03. 1993.

Na temelju Mišljenja Ministarstva
obrazovanja, nauke, kulture i sporta
TPŽ broj 10/1-483-9/98.,
list Hrvatski glasnik je javno glasilo,
te prema članu 19. točka 13.
Zakona o porezu na promet
proizvoda i usluga - ne plaća porez.

List izlazi mjesečno

Tekstovi i fotografije
se ne vraćaju

Iz sadržaja

Šokci su opet proslavili Dane sv. Petra i Pavla (P. Matanović)	2
<i>Razgovor</i>	
Fra Mijo Džolan (M. Petrović)	3
Dan državnosti Republike Hrvatske	6
Treća likovna kolonija Breške 2002. (R. Knežević)	7
<i>Interview</i>	
Fuad Kasumović, slikar (R. Knežević)	8
Okrugli stol (R. Knežević)	9
<i>KŠC "Sv. Franjo"</i>	
Peta generacija Opće gimnazije dobila diplome (M. Antunović)	10
<i>Razgovor</i>	
Željka Čorak (M. Petrović)	11
Tuzlansko sjećanje na ubijenu mladost	13
<i>Razgovor</i>	
Ante Zvonar (J. Novosel)	14
Sedma smotra Dana sv. Petra i Pavla Tuzla 2002. (J. Novosel)	16
Krizma u rimokatoličkim župama tuzlanskog dekanata	20
Iz naših župa - proslava patrona	21
Iz Osnovne škole KŠC (R. Pavlović)	22
Put u Slavoniju (D. Matičević)	22
Sivša, Antunovo 2002. (M. Petrović)	23
Driječča (N. Ivanović)	24
<i>U krivom ogledalu</i>	
Ekologija i lipe fra Blažena Lipovca (N. Ivanović)	25
Vijesti sa Univerziteta u Tuzli (J. Novosel)	26
U susret Izornoj skupštini HSS BiH (S. Tunjić)	27
Bistaračka anemija i buduća bokavička potencija (N. Ivanović)	27
<i>Zanimljive ličnosti</i>	
Pismo i intimni zaključci (Annemarie Kury)	28
<i>Tuzlanska i bosanska epizoda dr. Ive Pilara</i>	
Potporna modernoj umjetnosti (A. Cigeljević)	29
<i>Foto album</i>	
Mostovi ponovno u funkciji (M. Bikić)	30
Funkcija cilja (T. Martinović)	31

Fotografije: Martin Antunović i Juraj Novosel

štampa repro HEIDELBERG speedmaster
SCREEN scanner i osvjetljivač
PrintCom
NOVO
osvjetljavanje
do B2 formata
s mogućnošću max.
formata 50x100cm

Pivara Tuzla

Nek Vam je u kući
sve zdravo i živo
nazdravlje i s čejfom pijte
Tuzlansko pivo

Sa jednog izvora
za cijelu porodicu

Kodak EXPRESS FOTO COLOR ŽUNIC
EXPRESS color laboratorij

Laboratorij 1, Tuzla, Džafer Mahala br. 46, Tel. 34-364
Laboratorij 2, Tuzla, Korzo, Tel. 035/235-899
Laboratorij 3, Tešanj
Laboratorij 4, Gračanica

S nama Vaše uspomene
nikad ne blijede!

Gospodarska BANKA Sarajevo

Direkcija:
71000 SARAJEVO, Ferhadija 11
Tel.: 38733 207-023, 207-022
Fax: 38733 444-605

Poslovnica:
71000 SARAJEVO, M. Tita 56
Tel.: 38733 203-910
Fax: 38733 442-959

1923
NAPREDAK OSIGURANJE

NAPREDAK OSIGURANJE d.d. SARAJEVO
POSLOVNA JEDINICA TUZLA

SVE VAŠE BRIGE PODIJELITE S POLICOM
NAPREDAK OSIGURANJA

Tuzla, Bulevar 15. maja b.b.
Tel./fax: ++387 35 282 227

Tuzla PEPEX d.o.o.
Tel./fax: 035/252 - 435

SOLI
HRVATSKI RADIO SOLI
92.7 MHz
103.4 MHz

CVJEČARA FLORAMI

Vam nudi veliki izbor rasade, saksija, žardinijera,
zemlje za cvijeće od 50 l, 20 l, 10 l, 6 l, 5 l, te zemlje u pakiranju
od 1kg iz vlastite proizvodnje pod nazivom FLORATRES,
rezanog cvijeća, lončanica, svijetla, lampinjona, lukovica
svih vrsta, ruža sadnica i ukrasnog šiblja.
Sve to možete nabaviti uz najpovoljnije cijene u gradu
i dobiti stručne savjete.
Vaše je samo da dođete na MALU PIJACU i da se uvjerite u našu ponudu.
FRANJO BOSANKIĆ

*ključ
uspjeha*

tuzlanska banka d.d.

Javno komunalno preduzeće

CENTRALNO GRIJANJE

TUZLA

Ull. Krečanska broj 1
75000 Tuzla
Bosna i Hercegovina
Tel: ++387 35 283 443
Fax: ++387 35 281 391
E-mail: cen.gri@bih.net.ba

P. PLIVA

PREDSTAVNIŠTVO SARAJEVO

Trg heroja 10, 71000 Sarajevo

Tel. ++ 387 33 65 11 33, 65 39 29

Fax. ++ 387 33 65 39 86

**CROATIA
OSIGURANJE D.D.
MOSTAR
Poslovnica Tuzla**

**POSJETITE NAS U TUZLI:
Naselje Sjenjak - blok D-2
I. Mujezinovića bb
Tel. 035 230-991, 230-992**

Zagrebačka banka BH d.d.

VAŠA JE BANKA

Poslovna Jedinica Tuzla

Topolica 4

Tel/fax: ++387 35/ 25 55 23, 25 55 24

Tel: ++387 35 25 55 29

JAVNO PODUZEĆE RADIO TELEVIZIJA

TUZLANSKOG KANTONA

Ull. Slatina br. 2 Tuzla

Osnovan 1992. godine

INDEPENDENT
INDEPENDENT
INDEPENDENT
INDEPENDENT

Kameleon FM RADIO

(++387-) BOSNIA & HERZEGOVINA, TUZLA
Marketing: 250-261, 250-262, 250263 <http://www.kameleon.delta.com.ba>
Centrala: 250-055 (tel/fax) radio_kameleon@delta.com.ba